

K R A J S K Á AGRÁRNÍ KOMORA ÚSTECKÉHO KRAJE

Evropský
zemědělský fond
pro rozvoj venkova:
Evropa investuje
do venkovských oblastí:

REFORMA SZP
V PODMÍNKÁCH
ČESKÉ REPUBLIKY
A ÚSTECKÉHO KRAJE,
UPLATŇOVÁNÍ
A VYUŽÍVÁNÍ NÁSTROJŮ
K JEJÍ REALIZACI

**(Přímé platby,
Program rozvoje venkova,
inovace)**

Publikace byla vydána jako
součást projektu
„Vzdělávací program pro
zemědělce
z Ústeckého kraje
– reforma SZP EU 2007-13,
podpora z EAGF a EAFRD“
realizovaného v rámci
Programu rozvoje
venkova ČR 2007 – 2013,
opatření I.3.1
Další odborné vzdělávání
a informační činnost.
Příspěvek EU:
75% veřejných zdrojů.
Příspěvek ČR:
25% veřejných zdrojů.

Reforma SZP v podmínkách České republiky a Ústeckého kraje, uplatňování a využívání nástrojů k její realizaci

Obsah:

Kapitola I Úvod do problematiky SZP a rozvoje venkova (Ing. Petr Jakobe, CSc)	str. 2
Kapitola II: Podmínky cross compliance ve vazbě na EAGF a EAFRD (Ing. Jaroslava Šamsová)	str. 7
Kapitola III: EAFRD jako nový prvek zemědělské politiky a rozvoje venkova (Ing. Emil Machálek, CSc)	str. 19
Kapitola IV: Možnosti čerpání finanční pomoci z Programu rozvoje venkova – Praktické příklady dobré i špatné praxe z předchozího období 2004 – 2006 a vazba na implementaci EAFRD jako nového prvku zemědělské politiky a rozvoje venkova (Ing. Emil Machálek, CSc; Ing. Jaroslava Šamsová – osa II).	str. 28
Kapitola V: Inovace a využívání výsledků výzkumu a vývoje pro zvyšování konkurenceschopnosti (Ing. Josef Pazdera, CSc)	str. 64
Kapitola VI: Závěr (Ing. Emil Machálek, CSc)	str. 79
Kapitola VII: Informační zdroje pro získání dalších informací v oblasti SZP a EAFRD (Ing. Emil Machálek, CSc)	str. 81

Tiráž:

Vydala Krajská agrární komora Ústeckého kraje v rámci projektu realizovaného v rámci opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 „Vzdělávací program pro zemědělce z Ústeckého kraje-reforma SZP EU 2007-13, podpora z EAGF a EAFRD“, květen 2007
Vedoucí autorského kolektivu: Ing. Emil Machálek, CSc
Grafický návrh a tisk: Pavel Matoušek, www.arama.cz

ÚVOD DO PROBLEMATIKY SZP A ROZVOJE VENKOVA

Vstup České republiky do Evropské unie v květnu 2004 znamenal pro zemědělství významné změny takřka ve všech oblastech. Rozhodující podmínky pro zemědělství byly vymezeny ve vyjednávacích rozhovorech při vstupu do EU. Vlastní jednání byla velmi složitá a představovala řadu kompromisů z obou stran. Prvé řadě to byl problém přímých plateb, které nebyly zahrnuty při tvorbě rozpočtu pro nově přistupující země a v první fázi vyjednávání bylo odmítavé stanovisko EU k poskytnutí přímých plateb. Kompromisním řešením bylo přidělení 25 % z nárokové částky, která je postupně zvyšována, tak aby v roce 2012 byl dosažena plná výše přímých plateb. Že se jedná o závažnou otázku, vyplývá i z faktu, že přímé platby v současnosti ve „starých zemích EU tvoří kolem 65 % všech podpor do zemědělství. Pro zmírnění rozdílů mezi novými a „starými“ členskými státy bylo přijato opatření doplňkových plateb (TOP UP) podle kterého každý členský stát může přispívat do výše 30 % z celkového nároku. Ty mohou být určeny na podporu produkce plodin na orné půdě, produkci chmele nebo vázané na počet zvířat chovaných pro skopové a kozí maso a pro hovězí maso. Druhým faktorem, který ovlivnil závažným způsobem vyjednávání, bylo přijetí v roce 2003 reformy Společné zemědělské politiky Evropského unie (SZP EU), která výrazně mění podmínky zemědělské produkce. Přijaté reformní podmínky však doznají dalších značných změn, plánují se další opatření v novém plánovacím období v letech 2007 až 2013.

Reforma
Společné
zemědělské
politiky
Evropského unie
a její důsledky
pro české
zemědělství

Po druhé světové válce se svět rozdělil na dvě poloviny a bylo nutné, aby bylo Společenství ve všech ohledech nezávislé na ostatních státech. Proto v roce 1962 byla přijata Společná zemědělská politika Evropské unie, která navazuje na Římské dohody přijaté v roce 1958 šesti zakládajícími státy ES/EU, kde byly formulovány první politické aspekty zemědělské politiky. Zavedení vysokých dotací do zemědělství vedly k nadprodukcí a přebytkům a bylo nutné přijmout zásadní opatření. V roce 1992 byla přijata první velká reforma tehdejšího komisaře pro zemědělství Raye McSharryho. Unie začala škrtat výdaje na SZP EU, přesto šlo do tohoto sektoru šedesát jedna procent z celkového rozpočtu. Během let toto číslo neustále klesá, v současné době se pohybuje na čtyřiceti procentech a v roce 2013 už by mělo do zemědělského sektoru putovat „jen“ asi třicet dva procent rozpočtu EU. Ze všech členských států přijímá nejvíce dotací na zemědělství tradičně Francie (22%), následuje Španělsko (15%), Německo (14%), Itálie (12%) Velká Británie (9%), Řecko (6%) a Irsko (4%). Na ostatních dvacet členských států zůstává pouze osmnáct procent rozpočtu. Dále vlivem historického vývoje se okolnosti změnily a Unie se otevírá dovozu zemědělských produktů ze třetích zemí.

Dne 26. června 2003 přijali ministři zemědělství členských států EU zásadní reformu SZP, která zcela mění způsob podpory zemědělců v Evropské unii. Farmáři mají větší volnost – budou moci produkovat to, co požaduje trh. Většina subvencí bude v budoucnu vyplácena nezávisle na objemu produkce. Nová podoba SZP by měla farmáře přimět k větší konkurenceschopnosti a orientaci na tržní produkci, ale zároveň jim zaručit jistou úroveň příjmů. Zdůrazňovány jsou zemědělské programy dbající na ekologickou produkci, dobré zacházení se zvířaty a kvalitou výroby. Reforma posiluje vyjednávací pozici EU ve Světové obchodní organizaci.

Hlavní cíle reformy Společné zemědělské politiky jsou:

- Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství EU tím, že se intervence nastaví jako skutečná bezpečnostní síť, což výrobcům v EU umožní reagovat na signály trhu přičemž budou současně chráněni proti extrémním výkyvům cen.
- podpora tržněji orientovaného, udržitelného zemědělství tím, že se dokončí přesun od podpory výrobků k podpoře výrobců a to zavedením sdružené, od produkce oddělené platby na farmu.
- zajištění lepší rovnováhy mezi podporami a posílením rozvoje venkova převedením prostředků z prvního do druhého pilíře SZP prostřednictvím zavedení systému modulace.
- Rozšířením škály nástrojů, které jsou v současnosti k dispozici pro venkovský rozvoj, za účelem podpořit kvalitu potravin a welfare zvířat a splňovat vyšší standardy.

Reforma zahrnuje dvě oblasti:

- horizontální oblast
- tržní opatření

Horizontální oblast představuje tato opatření:

- odstranění vazby podpor na zemědělskou produkci (decoupling) zavedením jednotné platby na farmu
- respektování standardů na úrovni farmy, která se týká kvality a bezpečnosti potravin, pohody zvířat a agroenvironmentálních opatření (cross compliance)
- modulaci (přesun určitého procenta z přímých plateb na opatření venkovského rozvoje, jinými slovy přesun z I.pilíře SZP do II.pilíře SZP, přičemž I.pilířem se rozumějí tržní opatření a II. pilířem venkovský rozvoj)
- zavedení zemědělského poradenského systému
- nová opatření v rámci venkovského rozvoje

Tržní opatření se týkají:

Obilí, rýže, bramborového škrobu, sušených krmiv, ořechů, mléčných výrobků, hovězího masa a úprav pudy vyjmuté z produkce (set-aside).

Horizontální opatření:

- Odstranění vazby podpor na zemědělskou produkci (decoupling) – zavedení jednotné platby na farmu (SAP). Zemědělský výrobce obdrží jednu platbu namísto několika plateb. V praxi to bude znamenat, že zemědělský výrobce bude v budoucnosti získávat jednu platbu namísto několika plateb, a to jako průměr plateb, které obdržel v referenčním období 2000-2002 (ve starých členských zemích EU). Přitom jednotná platba se kalkuluje jako průměr získaných plateb za referenční období dělena tzv. oprávněnou plochou. Od tohoto kroku se očekává, že zemědělský výrobce bude sám na základě vlastní úvahy a při respektování standardů (cross compliance) rozhodovat o zaměření své zemědělské činnosti. Dále to znamená, že bude muset pružněji reagovat na poptávku na trhu a vyrábět v množství a kvalitě to, co požaduje trh/spotřebitel.

Komise ve svém návrhu reformy z ledna 2003 (další specifikace střednědobé zprávy z července 2002) chtěla přesunout co největší počet přímých plateb do jednotné platby. Tento návrh však nebyl členskými státy akceptován s odůvodněním, že by při přechodu na jednotnou platbu mohlo dojít k nežádoucím a nepředvídatelným změnám v dosavadní struktuře výroby či dokonce k opouštění půdy ve zvláště citlivých oblastech.

- Respektování standardů na úrovni farmy, která se týká ochrany životního prostředí, kvality a bezpečnosti potravin, pohody zvířat a dobré zemědělské praxe (cross compliance). V původním návrhu Komise z ledna 2003 se jednalo o celkem 38 standardů, které by měl zemědělský výrobce respektovat, aby mohl získat nárok na jednotnou platbu. V konečné verzi reformy je jich pouze 18 a jejich aplikace je časově odstupňována takto :
- 5 environmentálních směrnic a 3 směrnice týkající se veřejného zdraví a zdraví zvířat od ledna 2005
- 4 směrnice týkající se veřejného zdraví a zdraví zvířat a 3 směrnice týkající se notifikace nemocí zvířat od roku 2006
- 3 směrnice týkající se pohody zvířat (animal welfare) od roku 2007.

Jsou stanoveny rovněž »proporcionální« sankce při neplnění těchto standardů s tím, že členský stát si může 25% z takto získaných pokut ponechat, zbytek se vrací do rozpočtu EU a bude použit na tržní opatření.

- Modulace – farmy, kterým jsou poskytovány přímé platby nad 5000 EUR, budou ročně vyčleňovat z těchto plateb 3% v roce 2005, 4% v roce 2006 a 5% v roce 2007 a od roku 2008 do roku 2013 rovněž 5% na venkovský rozvoj. Farmy pobírající platby do 5000 EUR ročně jsou od snižování plateb výše uvedenými procenty osvobozeny.

Z hlediska další distribuce takto získaných finančních prostředků byl dohodnut tento postup:

- 1% ze získaných prostředků zůstává v členském státě, kde byly generovány.
- Zbytek procent se stane součástí zvláštního fondu, který bude přidělován Komisí členským státům podle kritérií zemědělské plochy, zaměstnanosti v zemědělství a hrubého domácího produktu na hlavu vyjádřeného kupní silou. Navíc bude platit, že každý členský stát získá alespoň 80% »svých vlastních« modulovaných prostředků zpět.

Modulace se nevztahuje na nové členské státy do té doby, než dosáhnou jejich přímé platby stejné úrovně jaká je v současných členských státech.

- zemědělský poradenský systém – členské státy musí zavést tento poradenský systém tak, aby ho mohli zemědělci využívat od roku 2007.
- Venkovský rozvoj – jsou zavedena nová opatření (nové standardy, podpora kvalitní výroby a členství v poradním zemědělském systému, podpora mladých farmářů, investice do státem vlastněných lesů, nová opatření na zajištění pohody zvířat, ad.)

Plánovací období 2007 – 2013 Evropské unie má za sebou více než první rok a lze tedy i do určité míry bilancovat pozici zemědělců. Většina dotačních programů přešla z minulého období a nepředstavují zásadnější změny v novém období. V prvé řadě jsou to přímé platby, které prakticky přešly z minulého plánovacího období ve formě plateb na zemědělskou půdu (SAPS) a doplňkových plateb (TOP UP). Novinkou jsou a budou postupně zaváděná opatření cross compliance od roku 2009 a vyžadovaná jako povin-

ně pro získání přímých plateb. Dále „Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013“ (PRV) navazuje rovněž na předchozí programy HRDP a operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství v České republice“. Program rozvoje venkova silněji akcentuje rozvoj venkova program LEADER a celkově proti minulým obdobím je pro jednotlivá opatření podstatně více finančních prostředků. Pokračuje i možnost získávání národních dotací podle „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2008 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství“. Z uvedeného výčtu vyplývá, že záleží na zemědělci, aby si vytvořili cesty, jak tyto dotace získávat a využívat pro rozvoj svých podnikatelských aktivit.

V listopadu 2007 na londýnské konferenci Mariann Fischer Boel, komisařka pro zemědělství a rozvoj venkova přirovnala společnou zemědělskou politiku k pacientovi, který potřebuje zdravotní prohlídku. Není nemocný, ale mělo by se mu poradit, jaký životní styl je pro něj ten pravý. Tato kontrola by se měla zabývat třemi zásadními otázkami:

- Jak zefektivnit a zjednodušit režim přímých podpor;
- Jak přepracovat nástroje tržní podpory na nynější realitu dvaceti sedmi států;
- Jak naložit s novými výzvami, jako je změna klimatu, biopaliva, vodní hospodářství či ochrana biologické rozmanitosti.

Komisařka konstatovala, že je třeba zjednodušit principy fungování SZP. Za tímto účelem zamýšlí vytvoření Jednotné organizace pro společný trh (Single Common Market Organization). Dále uvedla, že se svým týmem pracuje na celkovém zvážení další budoucnosti SZP. Tuto proceduru nazvala: „Jedna vize, dva kroky“. Prvním krokem je podle ní „zdravotní prohlídka“. Okamžitě však vyloučila, že by byl pacient nemocný: „Pouze potřebuje poradit jakým životním stylem se má dále řídit.“ Boel se svým týmem chce v první fázi dojít k závěru, zda současné reformy fungují tak, jak mají. Druhý krok přijde v roce 2009 který se bude zabývat dalším pokračováním SZP po roce 2013, kdy končí současný finanční rámec. Vývoj SZP jde ruku v ruce s vyšší rozpočtu a podle komisařky by nemělo smysl přemýšlet nad dalším směřování SZP v době, kdy je její rozpočet neznámý a naopak.

Na této konferenci se komisařka zaměřila na některé části zemědělské problematiky.

Přímé platby:

- konstatovala, že systém jednotných plateb je dobrý, i když ještě ne zcela dokonalý nástroj. Je třeba urychlit jeho zavádění do všech sektorů SZP ve všech členských zemích, snížit množství typů „oprávnění“ pro získávání plateb a později jednotlivé typy vzájemně harmonizovat, aby byly pro příjemce srozumitelnější. Komisařka Mariann Fischer Boel dále uvedla, že bude třeba zvážit přerozdělení financování prvního a druhého pilíře SZP, neboť bude nutné poskytnout více finančních prostředků pro potřeby rozvoje venkova. Dále Mariann Fischer Boel se v Londýně uvedla také to, že je škoda, že členské státy odsouhlasily o dvacet miliard euro nižší rozpočet pro zemědělskou politiku na roky 2007-2013, než bylo původně navrhováno. Mnoho zemí dnes musí „dramaticky snížit své ambice pro rozvoj venkova“.

Mléčné kvóty po roce 2015:

- dalším velkým tématem byl systém mléčných kvót. Platnost tohoto systému vyprší roku 2015 a Mariann Fischer Boel silně zdůrazňuje své rozhodnutí ho neprodloužit. Jedním důvodem pro takové jednání je fakt, že mléčné kvóty podněcují „silně anti – konkurenční politiku“. Druhým důvodem je kapitálová náročnost mlékárenského průmyslu – zemědělci musí přijímat okamžitá rozhodnutí. „Jestliže se mají prvního dubna 2015 probudit do světa bez kvót, potřebují být varováni předem.“

Biopaliva:

- téměř na závěr komisařka zmínila problematiku týkající se změny klimatu a závazků EU v oblasti biopaliv. Ujistila posluchače, že podle poslední studie Evropské komise pokrytí desetiprocentního zastoupení biopaliv mezi dalšími energetickými zdroji neohrozí dostatečnou produkci potravin. Současně vyjádřila přesvědčení, že takový postup vytvoří nové příležitosti pro evropské farmáře.

Evropská komisařka pro zemědělství a rozvoj venkova Mariann Fischer Boel na závěr své řeči prohlásila: „Mým cílem je udržet stálý kurz lodi – neplavit se příliš rychle ani příliš pomalu a stále s jasnou představou, kam chceme v příštích letech doplnout.“

Část zemědělské problematiky (přímé platy) v sobě zahrnuje řadu dalších podotázek, jejichž řešení nebude jistě jednoduché. Na odpor české strany narazil především návrh Komise škrtnat v dotacích pro velké farmy. Komise původně navrhla „postupně snižovat úroveň podpory s tím, jak se zvyšují celkové platby velkým zemědělským subjektům, počínaje například částkou 100.000 eur ročně.“ Největší koncentrace velkých farem se přitom z historických důvodů nachází v nových členských státech.

MZe ČR vystoupilo proti stanovení horní hranice plateb, protože jej považuje za diskriminační a neodůvodněné s tím, že se staví proti opatřením a omezením, které mají za následek znevýhodňování některých typů subjektů na základě uměle vytvořených hledisek“.

Další podotázkou je zefektivnění režimu přímých podpor. Jednou z nich je například ta, zda by „bylo možné stanovit intervenci u většiny obilovin na nulu a zároveň zachovat intervenci v případě jedné obiloviny (pšenice na přípravu chleba)?“

Nové environmentální výzvy tvoří další skupinu otázek. Jako nejlepší způsob pro financování opatření, určených pro boj proti změnám klimatu, zavádění účinnějšího vodního hospodářství atd., jsou podle Komise investice do rozvoje venkova. Potřebné finance chce komise získat tak, že sníží přímé platby všem zemědělským podnikům, které ročně obdrží více než 5.000 eur na základě opatření principu modulace.

Jak bylo uvedeno, Marianne Fischer Boel při příležitosti představení nových návrhů Evropské komise řekla: „Je skutečnost, že provádíme kontrolu stavu, znamením, že pacient je nemocen? Určitě ne, je zcela běžné, že i naprosto zdraví lidé chodí k lékaři, aby zjistili, zda musí pro zachování svého dobrého zdravotního stavu změnit své návyky. Stejně tak i my musíme rozhodnout, zda je třeba uzpůsobit SZP pro Evropskou unii 27 členských států a rychle se měnící svět. Změny, které navrhuji, budou znamenat značný přínos pro zemědělce, spotřebitele a daňové poplatníky.“

Komise tímto sdělením nastartovala šestiměsíční období konzultací. Na jaře roku 2008 si komisařka Marianne Fischer Boel vyslechne stanoviska jednotlivých členských států. Pokud se neobjeví komplikace, měly by být konečné právní předpisy odsouhlaseny do konce roku 2008. Komise doufá, že by pak okamžitě vstoupily v platnost.

Závěrem je možné konstatovat, že se neuvažuje zrušit po roce 2013 dotace do zemědělství, jak je někdy možné slyšet od některých „odborníků“. Záleží, jaké hodnocení a závěry vyplynou zejména v roce 2009 pro další období. Lze očekávat, že trend snižování absolutní výše dotací bude logický a rozhodně se budou měnit cíle a zaměření společné zemědělské politiky. Situace se v poslední době v oblasti produkce potravin dramaticky změnila a jestliže před třemi lety byl ještě problém nadúrody obilovin, tak dnes se řeší jak rychle zvýšit zemědělskou produkci. Důvody je sice možné hledat v rozvoji produkce biopaliv, ale jsou to i neúrody a přírodní katastrofy v různých částech světa. Pro zemědělce z toho vyplývá jednoznačný závěr, je nutné zvyšovat svoji konkurenceschopnost a dokázat se prosadit i na světových trzích.

PODMÍNKY CROSS COMPLIANCE VE VAZBĚ NA EAGF A EAFRD

Zavedení cross compliance do zemědělské politiky ve větším rozsahu je vedle zavedení Jednotné platby na farmu – SPS, zavedení finančních nástrojů, nových druhů a zemědělského poradenského systému jedním z principů v pořadí již třetí reformy Společné zemědělské politiky.

Zohlednění zájmů ochrany životního prostředí a zdraví člověka, zvířat a rostlin do zemědělské výroby je v rámci 1. pilíře SZP (přímé platby) v podobě vlastního cross compliance (standardy a zákonné požadavky na hospodaření) a ve 2. pilíři (rozvoj venkova) v podobě zásad správné zemědělské praxe.

Pojem cross compliance jako podmínka poskytování finančních podpor se nejčastěji překládá jako křížová shoda, křížový soulad nebo průřezový soulad. Tímto pojmem se podle Evropské agentury pro životní prostředí rozumí spojení problematiky ochrany životního prostředí a zdraví s problematikou dotační politiky v zemědělství.

Pojem cross compliance lze definovat jako podmíněnost poskytnutí finančních podpor ze strany státu dodržováním vybraných právních předpisů a definovaných standardů ze strany žadatelů o podpory. Tato definice vyjadřuje hlavní význam cross compliance, kterým je skutečnost, že finanční podpory jsou poskytovány pouze žadatelům, kteří dodrží nejen podmínky pro poskytování finančních podpor, ale definované standardy a zákonné požadavky na hospodaření.

Prvky cross compliance se objevují v evropské zemědělské politice již od 70. let. Rovněž Agenda 2000 (komplexní reforma celé Evropské unie s ohledem na její rozšíření z roku 1997) obsahuje prvek cross compliance, tj. zohlednění zájmů ochrany přírody v zemědělské výrobě, v podobě využití zemědělské půdy vyjmuté z produkce (půda v klidu, set-aside) pro účely ochrany přírody a krajiny (Nařízení Komise č. 2316/1999).

Problematika cross compliance v podobě závazku udržovat půdu v dobrém zemědělském stavu se objevuje v dotačním schématu pro tzv. malé farmáře v EU dle Nařízení Rady č. 1244/2001. V neposlední řadě je problematika ochrany životního prostředí obsažena v programech na rozvoj venkova (u nás HRDP) v podobě zásad Správné zemědělské praxe. Obecně problematiku ochrany životního prostředí a poskytování finančních podpor zakotvoval již článek č. 3 Nařízení Rady č. 1259/1999, které upravovalo podmínky poskytování přímých plateb zemědělcům.

Pojem cross compliance a jeho postavení v reformované Společné zemědělské politice (SZP) je obsažen v Nařízení Rady č. 1782/2003, které je základním předpisem týkajícím se reformy SZP. Toto nařízení upravuje nejen vlastní obsah a význam pojmu cross compliance, ale popisuje problematiku IACS a podmínky jednotlivých přímých plateb včetně SPS platby.

Prováděcím předpisem k tomuto nařízení je Nařízení Komise č. 796/2004, které se zabývá zejména kontrolou cross compliance a sankcemi za neplnění požadavků cross compliance. Vzhledem k tomu, že převážná část legislativních předpisů, které definují zákonné požadavky na hospodaření, je tvořena evropskými směrnici, bylo nezbytné předpisy v rámci procesu sblížení právního systému EU a ČR promítnout do národních předpisů (zákonů a vyhlášek). Pro hospodaření zemědělských podniků, které plní požadavky cross compliance, je tedy důležitá znalost národních hospodaření.

Dvě složky cross compliance

Problematika cross compliance se rozpadá do dvou hlavních složek. První složku cross compliance tvoří tzv. **standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu** (GAEC, dále jen „standardy“). Druhá složka cross compliance je tvořena **zákonnými požadavky na hospodaření** (SMRs, dále jen „požadavky“).

Každý členský stát Evropské unie má za povinnost od roku 2004 definovat na národní úrovni standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu jako podmínky pro poskytování přímých plateb na základě rámce pro definování, který je uveden v příloze IV Nařízení Rady č. 1782/2003.

Tento rámec umožňuje členským státům definovat národní standardy a zohlednit své specifické podmínky v následujících čtyřech oblastech:

- *půdní eroze*
- *obsah organické hmoty v půdě*
- *půdní struktura*
- *minimální úroveň údržby*

V České republice je dobrý zemědělský a environmentální stav definován jako podmínka pro poskytování přímých plateb (SAPS a TOP-UP)

Obsah dobrého zemědělského a environmentálního stavu v podmínkách České republiky je následující:

- *nerušení krajinných prvků*
- *vyloučení širokořádkových plodin na půdě s průměrnou svažitostí nad 12°*
- *zapravování statkových hnojiv v tekuté formě do půdy do 24 hodin na půdě s průměrnou svažitostí nad 3°*
- *vyloučení změn kultury travní porost na kulturu orná půda*
- *nepálení rostlinných zbytků*

Zákonné požadavky na hospodaření jsou tvořeny 18 právními předpisy (směrnicemi a nařízeními) uvedeným v příloze III Nařízení Rady č. 1782/2003. K těmto předpisům byl v roce 2004 přidán ještě předpis týkající se označování a evidence ovcí a koz, takže v současné době jsou požadavky tvořeny vybranými články 19 právních předpisů v následujících oblastech:

A. ochrany životního prostředí (5 předpisů)

ochrana volně žijících ptáků (NATURA 2000)

ochrana podzemních vod před vypouštěním nebezpečných látek

aplikace upravených kalů na zemědělské půdě

nitratová směrnice

ochrana stanovišť (NATURA 2000)

B. ochrany zdraví člověka, zvířat a rostlin (11 předpisů)

označování a evidence hospodářských zvířat

tlumení nálezů hospodářských zvířat

rostlinolékařská péče

potravinová bezpečnost

C. welfare hospodářských zvířat (3 předpisy)

Cross compliance na úrovni zemědělského podniku

Každý zemědělský podnik pobírající přímé platby (SAPS, v budoucnu SPS) nebo plat-

by v oblasti rozvoje venkova (EAFRD od roku 2007) si sám nebo ve spolupráci s poradcem/poradenskou firmou odpověděl na níže uvedené otázky týkající se analýzy zemědělského podniku z hlediska cross compliance:

Jak a kde zemědělský podnik hospodaří?

Jaká je úroveň znalostí standardů/požadavků cross compliance?

Jak jsou v zemědělském podniku standardy/požadavky plněny?

Co udělat, aby standardy/požadavky cross compliance byly plněny?

A. 1. Směrnice na ochranu volně žijících ptáků (NATURA 2000)

- povinnosti vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny během hospodářské činnosti chránit ptačí druhy včetně jejich vajec, hnízd a stanovišť
- dodržovat pravidla pro obecnou a specifickou ochranu ptáků
- u činnosti dotýkající se zvláště chráněných ptačích druhů si vyžádat stanovisko orgánu ochrany přírody
- povinnosti vyplývající z nařízení vlády o ptačích oblastech
- seznámit se s vymezením ptačích oblastí ve svém hospodářském obvodu
- vyžádat si souhlas orgánu ochrany přírody k vyjmenovaným činnostem dle příslušného vládního nařízení, které vymezuje ptačí oblast
- povinnosti vyplývající ze zákona o myslivosti
- při výkonu myslivosti respektovat ustanovení zákona týkající se druhů lovné zvěře a doby jejich lovu
- nepoužívat zakázané způsoby lovu zvěře vyjmenované zákonem

www.natura2000.cz

Kompletní informace o budování soustavy NATURA 2000 v České republice (legislativa, podklady pro vyhlášení, stav ve vyhlášení ptačích oblastí, informace o jednotlivých ptačích oblastech – vymezení, ptačí druhy, které jsou předmětem ochrany v ptačích oblastech).

www.env.cz

Webové stránky Ministerstva životního prostředí, kde jsou uvedeny texty zákonů, vyhlášek a vládních nařízení týkajících se vyhlášených ptačích oblastí.

A. 2. Směrnice na ochranu podzemních vod

Národní legislativa – **vodní zákon a příslušné prováděcí vyhlášky**

Prováděcími vyhláškami k vodnímu zákonu týkajícími se cross compliance jsou následující vyhlášky:

Vyhláška č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků.

Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků.

Nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech

Každý, kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, je povinen plnit následující ustanovení vodního zákona (§ 38 zákona):

- mít povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních na základě žádosti podle vyhlášky č. 432/2001 Sb. (příloha č. 1 vyhlášky – vzor žádosti o povolení k nakládání s vodami)
- zajistit jejich zneškodnění v souladu s podmínkami stanovenými v povolení k jejich vypouštění
- měřit objem vypouštěných odpadních vod a měřit míru jejich znečištění
- výsledky měření předávat vodoprávnímu úřadu a správci povodí
- dodržovat místo a způsob měření objemu a znečištění vypouštěných odpadních vod a četnost předkládání výsledků měření stanovenou vodoprávním úřadem
- zákaz přímého vypouštění odpadních vod do podzemních vod
- platit poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových (§ 89 zákona) a do vod podzemních (§ 100 zákona) Vodoprávní úřad vedle místa a způsobu měření objemu a znečištění vypouštěných odpadních vod stanoví rovněž nejvyšší přípustné hodnoty množství a znečištění odpadních vod na základě vládního nařízení č. 61/2003 Sb.

Každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby neunikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí, a při nakládání s nimi se řídit výstražnými symboly na obale a příslušnými předpisy (zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích).

Při zacházení se závadnými látkami ve větším rozsahu nebo je-li zacházení s nimi spojeno se zvýšeným nebezpečím pro povrchové a podzemní vody, musí uživatel vypracovat havarijní plán dle vyhlášky č. 450/2005 Sb., vést záznamy o provedených opatřeních a tyto záznamy uchovávat po dobu 5 let.

Každý, kdo zachází se zvláště nebezpečnými látkami nebo nebezpečnými látkami nebo kdo zachází se závadnými látkami ve větším rozsahu nebo kdy zacházení s nimi je spojeno se zvýšeným nebezpečím, je povinen učinit odpovídající opatření, aby neunikly do povrchových nebo podzemních vod nebo do kanalizace, která není součástí technologie. Jedná se o následující opatření:

- umístit zařízení pro manipulaci se závadnými látkami tak, aby bylo zabráněno úniku těchto látek do půdy nebo jejich nežádoucímú smísení se srážkovými nebo odpadními vodami
- pro zacházení se závadnými látkami používat jen zařízení a způsoby vhodné z hlediska ochrany vod
- nejméně jednou za 6 měsíců kontrolovat sklady a nejméně jednou za 5 let (pokud není stanoveno jinak) zkoušet těsnost potrubí a nádrží určených pro skladování a dopravu zvláště nebezpečných a nebezpečných látek a bezodkladně provádět jejich opravy
- vybudovat a provozovat odpovídající kontrolní systém pro zjišťování úniku závadných látek jedním z následujících způsobů nebo jejich kombinací:
 - technické zjišťování těsnosti zařízení
 - zjišťování přítomnosti závadné látky v okolí zařízení
 - měřením množství závadné látky v zařízení
 - senzorickou kontrolou těsnosti zařízení (nejedná-li se o zacházení ve větším rozsahu může být kontrolní systém založen jen na senzorickém pozorování odpovědnou osobou)

Splnění povinností ohledně vypouštění odpadních vod

- mít povolení příslušného vodoprávního úřadu k vypouštění odpadních vod
- zneškodňovat odpadní vody podle podmínek stanovených v povolení
- nevypouštět odpadní vody přímo do podzemních vod

Splnění povinností ohledně nakládání se závadnými látkami

- dodržovat ustanovení týkající se nakládání se závadnými látkami podzemních vod
- zpracovat a dodržovat havarijný plán

www.env.cz

Webové stránky Ministerstva životního prostředí (legislativa z oblasti ochrany vod).

A. 3. Směrnice o používání upravených kalů na zemědělské půdě

Směrnice Rady o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství č. 86/278/EHS (článek č. 3) tvoří zákonný požadavek na hospodaření č. 2 použitý k 1.1.2005.

Národní legislativa – **Zákon o odpadech č. 382/2001 Sb.**, o odpadech o problematice používání kalů z čistíren odpadních vod jsou věnovány § 32 (termíny) a § 33 (povinnosti při používání kalů) a prováděcí vyhláška § 33 zákona o odpadech je

Vyhláška č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě Povinnosti vyplývající ze zákona o odpadech:

Povinnosti právnické a fyzické osoby, která užívá půdu, jsou při používání kalů z ČOV následující:

- používat pouze upravené kaly s ohledem na nutriční potřeby rostlin a za podmínek stanovených zákonem č. 185/2001 Sb. a vyhláškou č. 382/2001 Sb. tak, aby nebyla zhoršena kvalita půdy, povrchových a podzemních vod
- svodce kalů je povinen stanovit program použití kalů

nepoužívat kaly v následujících případech:

- na zemědělské půdě v chráněných územích dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- na zamokřených a zaplavovaných půdách
- na travních porostech (TTP i travní porosty na orné půdě) během vegetace až do poslední seče
- v intenzivních ovocných výsadbách
- při pěstování zeleniny v daném roce a roce předcházejícím
- během vegetace při pěstování píce, kukuřice a při pěstování cukrové řepy s využitím chrástu ke krmení
- při překročení obsahu rizikových prvků v půdě
- na půdách s hodnotou výměnné půdní reakce nižší než pH 5,6
- na plochách využívaných k rekreačním a sportovním účelům
- na veřejně přístupných prostranstvích
- nesplňují-li kaly mikrobiologická kritéria

Podmínky použití upravených kalů na zemědělské půdě:

- zapravit kal do půdy nejpozději do 48 hodin
- potřebu dodání živin do půdy doložit agrochemickým rozbořem uvedeným v evidenčním listu využití kalů v zemědělství

- nepoužívat více než 5 tun sušiny kalů na jeden hektar v průběhu 3 po sobě následujících let (pokud kaly obsahují méně než polovinu limitního množství každé ze sledovaných rizikových látek a prvků může být množství sušiny zvýšeno až na 10 tun v průběhu 5 po sobě následujících let)
- dávka dusíku dodaného v kalech nesmí překročit 70% celkového potřebného množství dusíku pro hnojenou plodinu
- dávku kalu aplikovat v jedné agrotechnické operaci
- dodržovat minimální obsah sušiny při aplikaci kalů (min. 5% při zapravování do půdy, min. 18% při aplikaci rozmetadly)
- kaly použít jen na půdu, ve které nejsou překročeny mezní hodnoty koncentrace vybraných rizikových látek (viz. příloha č. 2 vyhlášky č. 382/2001 Sb.)
- celkový povolený vnus rizikových látek do zemědělské půdy použitím kalů v průběhu 10 po sobě jdoucích let je definován povolenou dávkou sušiny kalů a mezními hodnotami koncentrací rizikových látek a látek uvedených v příloze č. 3 vyhlášky č. 382/2001 Sb.
- na zemědělské půdě používat pouze kaly, které odpovídají mezním hodnotám koncentrací vybraných rizikových látek a prvků uvedeným v příloze č. 3 vyhlášky č. 382/2001 Sb. a mikrobiologickým kritériím uvedeným v příloze č. 4 vyhlášky č. 382/2001 Sb.

Povinnosti vyplývající ze zákona o hnojivech

- podnikatele v zemědělství hospodařící na zemědělské půdě mohou upravené kaly používat jen v souladu se zákonem č. 156/1998 Sb., o hnojivech, zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a vyhláškou č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě
- upravenými kaly nesmějí být při jejich používání vnášeny do půdy rizikové prvky nebo rizikové látky, které by mohly narušit vývoj kulturních rostlin nebo ohrozit potravní řetězec
- upravena kaly nesmějí být použity když:
 - způsob použití neumožňuje rovnoměrné pokrytí pozemku
 - jejich použití může vést ke vzniku škody na zemědělské půdě
 - půda je přesycená vodou, pokrytá vrstvou sněhu vyšší než 5 cm nebo promrzlá do hloubky větší než 8 cm

vedení evidence o použití upravených kalů dle přílohy č. 1 k vyhlášce archivace 7 let

Webové stránky Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ), kde jsou mimo jiné údaje o registraci hnojiv, evidenci hnojení a platné legislativě.

A. 4. Nitrátová směrnice

Směrnice Rady o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů č. 91/676/EHS (článek č. 4 a 5) tvoří zákonný požadavek na hospodaření č. 4 použitý k 1.1.2005.

Zákon o vodách č. 254/2001 Sb., o vodách („vodní zákon“). Ustanovení nitrátové směrnice byla do vodního zákona začleněna zejména euronovelou vodního zákona č. 21/2004 Sb. V § 33 tohoto zákona je uvedena definice zranitelných oblastí. Zároveň je zde uvedeno, že vláda svým nařízením stanoví zranitelné oblasti a upraví v nich používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv („akční program“).

Povinnosti vyplývající z vyhlášky č. 274/1998 Sb.

Informační zdroje

Národní legislativa

b) Akční program

Nařízení vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech („akční program“) je výsledkem transpozice článku č. 5 nitrátové směrnice do našeho právního systému. Akční program vymezuje zranitelné oblasti v příloze č. 1 nařízení vlády č. 103/2003 Sb. (seznam katastrálních území zařazených do zranitelných oblastí). V § 4 až 12 jsou popsána opatření týkající se používání a skladování hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření ve zranitelných oblastech. Účinnost akčního programu (jednotlivých opatření) je k 1.1.2004. Novela Nařízení vlády 108/2008 Sb. pro další čtyřleté období.

c) Zásady správné zemědělské praxe zaměřené na ochranu vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů

povinná ustanovení dle nitrátové směrnice obsažená v zásadách o období nevhodná pro hnojení (čl. 3)
hnojení na svažitých pozemcích (čl. 4)
hnojení na podmáčené, zaplavené, promrzlé nebo sněhem pokryté půdě (čl. 5)
hnojení v blízkosti vodních toků (čl. 6)
skladování statkových hnojiv a objemných krmiv (čl. 7)
postupy hnojení s cílem omezení úniků živin (čl. 8)
nepovinná ustanovení dle nitrátové směrnice obsažená v zásadách obhospodařování půdy včetně střídání plodin (čl. 9)
udržování minimálního rostlinného pokryvu (čl. 9)
vypracování plánů hnojení (čl. 10)
předcházení znečištění vod v zavlažovacích systémech (čl. 11)

podnikatele hospodařící na zemědělské půdě jsou při skladování (§ 8) a používání hnojiv (§ 9) ve zranitelných oblastech dodržovat Nařízení vlády č. 103/2003 Sb. při skladování hnojiv a statkových hnojiv dbát na kontrolu vodotěsnosti podle vyhlášky č. 191/2002 Sb. a 450/2005 Sb.

Publikace

Zásady správné zemědělské praxe zaměřené na ochranu vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (MZe ČR 2003, 2004)

Nařízení vlády č. 103/2003 Sb. s komentářem (MZe ČR 2003)

Internet

Publikace, publikace, semináře, prohlížeč půdních bloků) na www.agronavigator.cz/nitrat

Poradenské služby

Seznam poradců na www.agroporadenstvi.cz.

A. 5. Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Směrnice Rady 92/43/EHS (článek 6, 13, 15 a 22b) o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (č. 218/2004)

§ 45a – Vytvoření národního seznamu evropsky významných lokalit

§ 45 b, § 45c – Předběžná ochrana a ochranná opatření

§ 38 a § 39 – Plán péče a smluvní ochrana

§ 45h – Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a kompenzační opatření

- § 5, odst. 1 – Obecná ochrana rostlin a živočichů
- § 49 – Ochrana zvláště chráněných rostlin
- § 5, odst. 7 – Zakázané způsoby odchyту a usmrcování
- § 5, odst. 4 – Záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti

- § 45, odst. 1 – Vyjmenované zakázané způsoby lovu
- § 4 a § 5 – Rozšiřování geograficky nepůvodních druhů

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání

- § 14, odst. 1 – Zakázané způsoby odchyту a usmrcování

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství

- § 13, odst. 2 – Zakázané způsoby odchyту a usmrcování
- § 12, odst. 6 – Rozšiřování geograficky nepůvodních druhů

Nařízení vlády č. 132/2005 Sb.

Nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit má 863 příloh, které odpovídají počtu navržených evropsky významných lokalit na území České republiky.

Kompletní informace o budování soustavy NATURA 2000 v České republice (legislativa a podklady pro vyhlášení evropsky významných lokalit na území České republiky včetně základních údajů o těchto lokalitách). Dále jsou zde uvedeny zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy NATURA 2000 a Rámčové zásady lesního hospodaření pro typy přírodních stanovišť v územích soustavy NATURA 2000 v ČR.

B. 1. Směrnice Rady 92/102/EHS ze dne 27. listopadu 1992 o identifikaci a evidování zvířat.

Národní legislativa – Plemenářský zákon

Nařízení a rozhodnutí jsou evropskými předpisy, které jsou přímo aplikovatelné v členském státě.

Vzhledem k tomu, že v oblasti označování a evidence hospodářských zvířat stanovují „mantinely,“ ve kterých se mohou členské státy pohybovat, bylo nezbytné stanovit konkrétní požadavky v národní legislativě. V legislativě České republiky jsou pravidla stanovena v zákonu č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě označování a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), v platném znění.

Prováděcí vyhláška MZe č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem.

Základní povinnosti spojené s evidencí

Obecné povinnosti (§ 23 zákona)

Stájový registr pro tury, ovce a kozy (§ 34 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)

Hlášení do ústřední evidence (§ 35 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)

Registr prasat v hospodářství (§ 52 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)

Hlášení do ústřední evidence (§ 53 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)

Registr koní v hospodářství (§ 41 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)

Registrace koní v ústřední evidenci (§ 43 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)

Obecné povinnosti (§ 22 zákona)
Označování turů (§§ 10 – 12 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)
Označování ovcí a koz (§§ 22 – 23 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)
Označování prasat (§§ 18 – 21 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)
Označování koní (§§ 13 – 17 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)
Průvodní list skotu (§§ 39 – 40 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)
Průkaz koně (§§ 49 – 50 vyhlášky č. 136/2004 Sb.)

Na webových stránkách Českomoravské společnosti chovatelů, a.s./www.cmsch.cz/ je možno najít mimo jiné informace o legislativě týkající se označování a evidence hospodářských zvířat (zákon č.154/2000 Sb. a prováděcí vyhlášky Mze č. 136/2004 Sb.), dále jsou zde adresy kontaktních osob, pokyny pro chovatele, přihlašovací lístky a ostatní dokumenty k zaslání hlášení.

V případě nejasností ve vedení evidence a způsobech označování hospodářských zvířat je možné se obrátit kromě pověřené osoby i na příslušný úřad/kompetentní autoritu – Ministerstvo zemědělství a dozorové orgány – Českou plemenářskou inspekci /www.cpinsp.cz/ a orgány veterinární správy (Státní veterinární správa, krajské veterinární správy a Městská veterinární správa v Praze) /www.svscr.cz/.

B. 2. Nařízení komise (ES) č. 2629/97 ze dne 29. prosince 1997, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 820/97, pokud je o ušní značky, videnci hospodářství a pasy v rámci systému identifikace a evidence skotu (Nařízení Komise (ES) č. 911/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000, pokud jde o ušní značky, pasy a registry zemědělských podniků.).

B. 3. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 ze dne 17. července 2000 o systému identifikace a registrace skotu, o označování hovězího masa a výrobků z hovězího masa a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 820/97 (Nařízení Komise (ES) č. 1825/2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000, pokud jde o označování hovězího masa výrobků z hovězího masa.).

B. 4. Nařízení Rady (ES) č. 21/2004 ze dne 17. prosince 2003 o stanovení systému identifikace a evidence ovcí a koz a o změně nařízení (ES) č. 1782/2003 a směrnic 92/102/EHS a 64/432/EHS.

B. 5. Směrnice Rady 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh

Národní legislativa – **Rostlinolékařský zákon č. 326/2004 Sb.**, o rostlinolékařské péči a jeho prováděcích vyhlášek s účinností od 1. května 2004, který nahradil dosavadní rostlinolékařský zákon č. 147/1996 Sb.. Zákon č. 326/2004 Sb. obsahuje všechny povinnosti stanovené výše uvedenými evropskými směrnicemi.

Rostlinolékařský zákon byl novelizován zákonem č. **626/2004 Sb. a 444/2005 Sb.**

Prováděcími vyhláškami k rostlinolékařskému zákonu jsou následující vyhlášky:

Vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvíře, vodních organismů a dalších nečlovčích organismů při použití přípravků na ochranu rostlin

Vyhláška č. 328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobech zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech Státního zemědělského intervenčního fondu.

Vyhláška č. 329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin

Vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů (novela 662/2004 Sb. a 247/2005 Sb.)

Vyhláška č. 331/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru a původce bakteriální hnědé hniloby

Vyhláška č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, hádátka bramborového a hádátka nažloutlého

Vyhláška č. 333/2004 Sb., o odborné způsobilosti na úseku rostlinolékařské péče

Vyhláška č. 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin

Pro splnění požadavku cross-compliance (správné používání POR) jsou významná zejména některá ustanovení vyhlášek č. 327, 328, 329, 333 a 334/2004 Sb.

Na webových stránkách Státní rostlinolékařské správy (www.srs.cz) je možno najít mimo jiné informace o legislativě týkající se rostlinolékařské péče (zákon č. 326/2004 Sb. a prováděcí vyhlášky, Věstník SRS), dále je zde zveřejněn Úřední registr mechanizačních prostředků na ochranu rostlin, Seznam registrovaných přípravků pro ochranu rostlin a Seznam schválených provozoven kontrolního testování a kontakty na oblastní odbory a obvodní oddělení SRS.

B. 6. Směrnice Rady 96/22/ES ze dne 29. dubna 1996 o zákazu používání některých látek s hormonálním nebo tyreostatickým účinkem a beta-sympatomimetik v chovech zvířat a o zrušení směrnic 81/602/EHS, 88/146/EHS a 88/299/EHS.

Národní legislativa – **Veterinární zákon** – č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákon obsahuje všechny povinnosti stanovené směrnicí.

Prováděcí vyhláškou k veterinárnímu zákonu je: **Vyhláška MZe č. 291/2003 Sb.**, o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejich produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, zvířat a jejich produktech.

Používání veterinárních přípravků a léčiv u hospodářských zvířat

Obecné povinnosti (§§ 4 a 6 veterinárního zákona)

Dodržování zákazu podávání některých látek zvířatům (§§ 3 – 6 vyhlášky)

Na webových stránkách Státní veterinární správy /www.svscs.cz/ je možno najít mimo jiné informace o legislativě týkající se veterinární péče. Další informace k problematice veterinárních přípravků a léčiv je možné najít na webových stránkách Ústavu pro kontrolu biofaktorů a veterinárních léčiv /www.uskvbl.cz/

V případě nejasností v podávání veterinárních přípravků a léčiv je možné se obrátit na příslušnou

krajskou veterinární správu a Městskou veterinární správu v Praze nebo přímo na Státní veterinární správu.

B. 7. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin.

Národní legislativa – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 je přímo aplikovatelné v národní legislativě. V **zákonu č. 110/1997 Sb.**, o potravinách a **zákonu č. 91/1996 Sb.**, o krmivech jsou uvedeny odkazy na toto nařízení.

§ 3 – Povinnosti provozovatelů potravinářských podniků
§ 3b – Požadavky na bezpečnost krmných produktů

Povinnosti provozovatelů
Potravinářské podniky
Krmivářské podniky

Informační
zdroje

Internet – Webové stránky státních dozorových organizací (SZPI, SVS, ÚKZÚZ, orgány ochrany veřejného zdraví) a MZe ČR (odbor bezpečnosti potravin).
Webová stránka www.bezpecnostpotravin.cz na portálu ÚZPI (aktuality a informace, aktualizované přehledy právních předpisů).
Publikace – Úplné znění zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích včetně prováděcí vyhlášky (MZe ČR, říjen 2004).

B. 8. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 ze dne 22. května o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií.

B. 9. Směrnice Rady 85/511/EHS ze dne 18. listopadu 1985, kterou se zavádějí opatření Společenství pro tlumení slintavky a kulhavky (Směrnice Rady 2003/85/ES ze dne 29. září 2003, kterou se stanoví opatření Společenství pro tlumení slintavky a kulhavky, ruší směrnice 85/511/EHS a rozhodnutí 89/531/EHS a 91/665/EHS a mění směrnici 92/46/EHS.).

B.10. Směrnice Rady 92/119/EHS ze dne 17. prosince 1992, kterou se zavádějí obecná opatření Společenství pro tlumení některých chorob zvířat a zvláštní opatření týkající se vezikulární choroby prasat).

Národní legislativa – **Zákon č. 166/1999 Sb.**, o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Prováděcí vyhlášky – **Vyhláška MZe č. 296/2003 Sb.**, o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemístování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností

Vyhláška MZe č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdočňování nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka

Vyhláška MZe č. 389/2004 Sb., o opatřeních pro tlumení slintavky a kulhavky a k jejímu předcházení a o změně **vyhlášky č. 299/2003 Sb.**, o opatřeních pro předcházení a zdočňování nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka

Nařízení Pravidla pro prevenci a opatření při podezření a potvrzení všech přenosných spongiformních encefalopatií (TSE) zahrnující bovinní spongiformní encefalopatii (BSE) u skotu, ovcí a koz a klusavku (scrapie) u ovcí a koz jsou stanovena v přímo použitelném předpisu Evropských společenství. Jedná se o:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií

Základní
povinnosti
spojené
s evidencí

Obecné povinnosti chovatelů (§§ 4 – 5 veterinárního zákona)

Podezření z výskytu nákazy (§ 12 veterinárního zákona)

Ochranná a zdočňovací opatření v případě podezření z výskytu nebezpečné nákazy (dle jednotlivých vyhlášek)

Ochranná a zdočňovací opatření v případě potvrzení nákazy (§ 15 veterinárního zákona)
Veterinární asanace (§ 40 veterinárního zákona)

Prevence, tlumení a eradikace TSE (nařízení EP a Rady (ES) č. 999/2001)

Na webových stránkách Státní veterinární správy (www.svscr.cz) je možno najít mimo jiné informace o legislativě týkající se veterinární péče. Dále je na webových stránkách k dispozici „Metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok.

V případě nejasností ve vedení evidence a způsobech označování hospodářských zvířat je možné se obrátit na příslušnou krajskou veterinární správu a Městskou veterinární správu v Praze nebo přímo na Státní veterinární správu.

B.11. Směrnice Rady 2000/75/ES ze dne 20. listopadu 2000 o zvláštních ustanoveních týkajících se tlumení a eradikace katarální horečky ovci.

C.1. Směrnice Rady 91/629/EHS ze dne 19. listopadu 1991, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat.

C. 2. Směrnice Rady 91/630/EHS ze dne 19. listopadu 1991, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat.

C. 3. Směrnice Rady 98/58/ES ze dne 20. července 1998 o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely

Welfare (pohoda) zvířat představuje stav, ve kterém se organismus zvířete snaží vyrovnat s prostředím, ve kterém žije. Charakterizuje podmínky nezbytné pro zachování života a zdraví zvířat, tak i k zajištění optimální pohody. Tato obecná definice v sobě ale skrývá širší problematiku než by se zdálo z její přečtení.

Především zahrnuje tyto okruhy otázek:

- problematiku přístupu ke krmivu a pitné vodě
- možnost pohybu
- možnost kontaktu mezi jedinci stejného druhu a vytváření sociálních vazeb
- zajištění vhodného mikroklimatu, osvětlení a větrání
- vhodné řešení technologických zařízení (boxy, podlahy apod.)
- zajištění veterinárně preventivních opatření (diagnostika, terapie

(uvedeno v odborné publikaci „komfortní ustájení vysokoprodukčních dojnic“ od O. Doležala a kolektivu z VUŽV)

Vstupem ČR do EU jsme se zavázali dodržovat standardy zakotvené v zákonech a nařízeních platných pro Evropské společenství. V naší legislativě je otázka ochrany zvířat řešena zákonem 149/2004 Sb., který obsahuje úplné znění zákona č. 246/1992, na ochranu zvířat proti týrání, jak vyplývá z pozdějších znění. V § 12 odst. 2 jmenovaného zákona je uvedeno: „Minimální standardy a další podrobnosti pro chov hospodářských zvířat stanoví ministerstvo prováděcím předpisem“. Tento problém řeší vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, která začala platit dnem vstupu ČR do EU, tj. od 1.5.2004

Na webových stránkách Ústřední komise na ochranu zvířat (ÚKOZ) /www.mze.cz/ je možno najít mimo jiné informace o legislativě týkající se ochrany zvířat proti týrání a zajištění péče o pohodu zvířat (zákon č. 246/1992 Sb. a prováděcích vyhlášek).

Zdroj: Studijní materiál „Nová legislativa EU v zemědělství – cross compliance“, Ekotoxa Opava, 2006
Publikace Cross compliance– Mze ČR, 2006

EAFRD JAKO NOVÝ PRVEK ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY A ROZVOJE VENKOVA

V minulém období (předvstupní období 2002-2004: předvstupní program SAPARD, 2004-2006 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, HRDP) byla podpora rozvoje venkova a zemědělství v rámci Společné zemědělské politiky zajišťována prostřednictvím Evropského orientačního a záručního fondu pro zemědělství (EAGGF), který byl založen již v roce 1961. Jeho převážná část sloužila k financování různých forem podpory zemědělské produkce, menší část (cca 5 %) pak, jako součást strukturálních fondů byla určena k financování rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství. Tato část byla financována prostřednictvím Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství zaměřeného na podporu zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů, podporu lesního a vodního hospodářství, a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova.

V souvislosti s probíhající reformou Společné evropské politiky došlo pro nové plánovací období 2007-2013 k důležitým změnám, vycházejících z toho, že Společná zemědělská politika obsahuje řadu opatření, včetně opatření pro rozvoj venkova (pilíř II), pro jejichž realizaci je nutné zajistit jejich financování. Vzhledem k tomu, že tato opatření mají sice některé prvky společné, avšak v řadě případů jsou přesto rozdílné, bylo třeba dát jejich financování jeden právní rámec umožňující případně různé postupy. Aby byly tyto rozdíly zohledněny, byly zřízeny dva evropské zemědělské fondy, a to Evropský zemědělský záruční fond (dále jen „EZZF“) pro financování tržních a dalších opatření a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (dále jen „EZFRV“) pro financování programů rozvoje venkova.

Fondy pro financování zemědělských výdajů EZZF a EZFRV jsou součástí souhrnného rozpočtu Evropské unie.

Evropský
zemědělský
záruční fond
(European
Agricultural
Guarantee Fund)

1. Z EZZF jsou v rámci řízení sdíleného mezi členskými státy a Společenstvím financovány následující výdaje uskutečněné v souladu s právem Společenství:

- a) náhrady při vývozu zemědělských produktů do třetích zemí;
- b) intervenční opatření zaměřená na regulaci zemědělských trhů;
- c) přímé platby zemědělcům stanovené v rámci Společné zemědělské politiky;
- d) finanční příspěvek Společenství na informační a propagační opatření ve prospěch zemědělských produktů na vnitřním trhu Společenství a ve třetích zemích, uskutečňovaná prostřednictvím členských států na základě programů vybraných Komisí jiných než těch, které jsou uvedeny v článku 4.

2. Z EZZF se financují na ústřední úrovni následující výdaje uskutečněné v souladu s právem Společenství:

- a) finanční příspěvek Společenství na konkrétní veterinární opatření, kontrolní opatření ve veterinární oblasti a v oblasti potravin a krmiv, na programy pro eradikaci a tlumení nálezů zvířat (veterinární opatření), jakož i na rostlinolékařská opatření;
- b) propagace zemědělských produktů prováděná přímo Komisí nebo prostřednictvím mezinárodních organizací;
- c) opatření přijatá v souladu s právními předpisy Společenství, jejichž cílem je zajištění zachování, popisu, sběru a využití genetických zdrojů v zemědělství;
- d) zavedení a údržba účetních informačních systémů v zemědělství;

- e) systémy zjišťování v zemědělství, včetně zjišťování o struktuře zemědělských podniků;
- f) výdaje na trhy s produkty rybolovu.

Z EZFRV jsou v rámci řízení sdíleného mezi členskými státy a Společenstvím financovány příspěvky Společenství na programy rozvoje venkova prováděné v souladu s právními předpisy společenství týkajícími se podpory rozvoje venkova.

Budoucí politika rozvoje venkova se zaměřuje na tři klíčové oblasti:

- Zemědělskopotravinářské hospodářství, životní prostředí a obyvatelstvo a hospodářství venkova v širším smyslu.
- Nová generace strategií a programů rozvoje venkova je stavěna okolo osy konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví, osy životního prostředí a obhospodařování půdy a osy kvality života/diverzifikace ve venkovských oblastech.
- V rámci osy konkurenceschopnosti je soubor opatření zaměřen na lidský a fyzický kapitál v odvětví zemědělství, potravinářství a lesnictví (s cílem podpořit přenos vědomostí a inovací) a na kvalitu výroby. Osa životního prostředí a obhospodařování půdy nabízí opatření na ochranu a rozšiřování přírodních zdrojů, jakož i zachování zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a kulturních krajín venkovských oblastí Evropy. Třetí osa pomáhá ve venkovských oblastech rozvinout místní infrastrukturu a lidský kapitál s cílem zlepšit podmínky pro hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve všech odvětvích a pro diverzifikaci hospodářských činností. Čtvrtá osa založená na zkušenostech s iniciativou Leader zavádí možnosti inovačního řízení prostřednictvím lokálně založených přístupů zdola nahoru použitých na rozvoj venkova.

V České republice byly podle s nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen Nařízení o podpoře venkova), nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky, a rozhodnutí Komise č. 2006/144/ES, o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 – 2013 a v souladu s principem programování zpracovány dva základní národní dokumenty:

Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV), který zajišťuje vazby mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova (vyjádřené nařízením Rady (ES) č. 1698/2005) a cíli rozvoje venkova ČR, odpovídajícími „evropským strategickým směřům“, třem strategickým rozvojovým osám (konkurenceschopnost, ochrana přírody, životního prostředí a krajiny, rozvoj a diverzifikace venkovského života).

Tento dokument byl dále rozpracován do **Programu rozvoje venkova (PRV)**, který je klíčovým programovým dokumentem pro čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova na období 2007-2013 PRV ČR byl schválen dne 23.5.2007 Výborem pro rozvoje venkova EK.

Program rozvoje venkova, který zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, blíže specifikuje v souladu s nařízením Rady (ES) 1698/2005 čl. 15 strategie v jednotlivých osách stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova do prováděcí úrovně a zajišťuje tak jeho efektivní realizaci

Osa I:

Osa I je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství.

První skupina opatření obsahuje opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací a svým zaměřením je určena na podporu modernizace zemědělských podniků, kde je nedostatečná úroveň investic, jak stavebních tak technologických, v rostlinné i živočišné výrobě. Velmi důležitým faktorem, který zvyšuje konkurenceschopnost je využívání výsledků výzkumu a aplikace inovací. To podporuje opatření zaměřené na podporu spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství.

Zakládání porostů rychle rostoucích dřevin určených pro energetické využití je podopatření, které umožňuje zemědělcům hospodařícím na zemědělské půdě, získat podporu na založení porostů rychle rostoucích dřevin na těchto pozemcích. Tímto podopatřením se vytváří prostor pro diverzifikaci výroby, která by měla přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova a snížení produkce skleníkových plynů, zvýšením podílu obnovitelných zdrojů na celkových zdrojích energie. Opatření zatím nebylo otevřeno.

Opatření "Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům" navazuje na strategický cíl zlepšení konkurenceschopnosti zemědělskopotravinářského odvětví, zejména se zaměřuje na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků, dále na rozvoj nových odbytišť pro zemědělské produkty, podporu marketingu zemědělských výrobků, rozvoje inovací v rámci zemědělsko–potravinářské výroby, a to spoluprací se subjekty podílejícími se na výzkumu a vývoji. Podporované akce by měly řešit problematické oblasti jako jsou nízká produktivita práce, nízký stupeň inovací, nízký podíl produkce s vyšší přidanou hodnotou a nedostatečná úroveň finalizace produktů včetně marketingového zaměření.

Druhá skupina opatření, která mají přechodný charakter, podporuje především seskupování producentů zemědělských surovin a produktů do odbytových družstev, sdružení, aliancí apod., s cílem řešit současně problémy slabého postavení zemědělců na trhu a jejich nepříznovou vyjednávací pozici vůči zpracovatelům a odběratelům, zejména na velkém obchodním řetězcům s převahou zahraničního kapitálu.

Třetí skupina opatření je zaměřena na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu v zemědělském sektoru. V oblasti vzdělávání a zvyšování kvalifikace zemědělců se podpora soustřeďuje především na přípravu zemědělství na nové podmínky při přechodu na systém dotací na farmu, kde vyplácení dotací jednotlivým farmářům je podmíněno přísným dodržováním stanovených pravidel (cross compliance) a zavádění inovací vedoucích jak ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, tak i k potřebné a různorodé diverzifikaci zemědělské činnosti. Opatření sleduje jeden ze strategických cílů Společenství, kterým jsou investice do lidského kapitálu.

S tím úzce souvisí i řešení problematiky nezbytné generační obměny v zemědělství a vytvoření podmínek pro mladou generaci, která bude na venkově žít a rozvíjet zde své ekonomické aktivity. K tomu je zaměřeno opatření "Zahájení činnosti mladých zemědělců, podporující rozvoj dynamického podnikání u zemědělců v nižší věkové kategorii, s cílem příznivě ovlivňovat věkovou strukturu zemědělců, omezit vyliďňování venkova a odchod mladých pracovníků ze zemědělství, a tím zlepšit podíl zaměstnanosti mladých lidí ve venkovských oblastech. Jedná se o nové opatření, v programovacím období 2004 – 2006 (Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství) nebyl tento typ opatření do programu zařazen.

Toto opatření je doplněno podporou předčasného ukončení zemědělské činnosti, umožňujícím zemědělcům předat při dodržení stanovených pravidel své hospodářství mladému nástupci, ještě před dosažením věku, kdy mu vznikne nárok na starobní důchod. Podpora spočívá v tom, že i při předčasném odchodu do důchodu, je zemědělec, který svůj podnik předá mladšímu, zaručen příjem pro pokrytí jeho potřeb.

Cílem opatření je, ve spojení s opatřením na podporu mladých začínajících zemědělců, zlepšit věkovou strukturu zemědělců a přispět k vyšší výkonnosti zemědělských podniků a intenzivnějšímu zavádění inovací.

Do této skupiny patří další významné opatření, podporující systematické využívání poradenských služeb nabízených a poskytovaných zemědělcům akreditovanými poradci.

Opatření je určeno ke zlepšení informovanosti podnikatelů v zemědělství, lesnictví a vodním hospodářství, vlastníků lesa, sdružení vlastníků, nájemců lesa, odborných lesních hospodářů a dalších osob podílejících se na resortních a dalších činnostech ve venkovské krajině. Cílem je usnadnit orientaci v náročných předpisech EU, jejichž dodržování podmiňuje vyplácení dotací a podpořit zavádění nových výrob, výrobních metod a technologií, které jsou zároveň slučitelné se zájmy zachování a zlepšení krajiny a ochrany životního prostředí.

Osa II

Priority této osy jsou směřovány na biologickou rozmanitost a zachování systémů zemědělství a lesnictví s vysokou přidanou hodnotou, ochranu vody, a zmírňování změn klimatu. Projekty v rámci osy II přispívají ke zlepšování stavu životního prostředí a krajiny realizací agroenvironmentálních opatření, opatření podpory hospodaření v méně příznivých oblastech a opatření Natura 2000. Zmírňování dopadů klimatických změn je uskutečňováno především prostřednictvím lesnických opatření a zalesňovacím zemědělské půdy.

První skupina opatření, je zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy. V rámci jednotlivých opatření podporuje následující oblasti:

- Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA). Toto opatření je zaměřeno na podporu zemědělců hospodařících v oblastech s méně příznivými podmínkami s cílem zachovat venkovskou krajinu, podpořit systémy šetrné k životnímu prostředí, přispět ke stabilizaci venkovského obyvatelstva v těchto oblastech a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů.
- Platby v rámci oblastí NATURA 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD) Toto podopatření je zaměřeno na podporu zemědělců hospodařících v oblastech Natura 2000 (oblasti vyhlášené dle směrnice Rady 79/409/EHS a oblasti vyhlášené dle směrnice Rady 92/43/EHS) a současně v 1. zónách NP a CHKO, s cílem přispět k zachování venkovské krajiny, podpořit systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů. Podopatření bude dopracováno v souladu s článkem 38 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 v návaznosti na schválení 8 plánů oblastí povodí (Horního a středního Labe, oblast povodí Horní Vltavy, oblast povodí Berounky, oblast povodí Dolní Vltavy, oblast povodí Ohře a Dolního Labe, oblast povodí Odry, oblast povodí Moravy a oblast povodí Dyje), kraji podle jejich územní působnosti do 22. 12. 2009.

Druhá skupina opatření, která je z hlediska svého rozsahu alokovaných finančních prostředků největší z celého programu je zaměřena na podporu Agroenvironmentálních opatření.

V uplynulém plánovacím období (2004-2006) se podpora Agroenvironmentálních opatření poskytovala v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP) a jednalo se o opatření s největším objemem finančních prostředků poskytovaných do zemědělství. Agroenvironmentální opatření (AEO) byla v roce 2004 realizována na celkové ploše 1 166 tis. ha a v roce 2005 na celkové ploše 1 168 tis. ha. Z podopatření byl největší zájem

o realizaci podopatření Ošetřování travních porostů, které bylo v roce 2005 uplatněno na 61 % celé plochy realizovaných AEO. Podíl podopatření Postupy šetrné k životnímu prostředí (20,6 % z celkové plochy AEO), které zahrnuje titul ekologické zemědělství (EZ) a titul integrovaná produkce (IP), mírně převyšuje podíl podopatření Péče o krajinu (18,3 % z celkové plochy AEO). Opatření navazuje na priority a cíle Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU (2004 – 2013).

V Programu rozvoje venova pro období 2007-2013 bylo toto opatření zařazeno do osy II s cílem podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny.

Podopatření: Toto opatření se dale člení na podopatření:

Postupy šetrné k životnímu prostředí

Podopatření postupy šetrné k životnímu prostředí zahrnuje 2 tituly: ekologické zemědělství (EZ) a integrovanou produkci (IP). Integrovaná produkce tvoří mezistupeň šetrných postupů mezi standardní konvenční produkcí a ekologickým zemědělstvím. Je vhodná právě pro kultury, u kterých lze jen obtížně aplikovat plný režim ekologického zemědělství(ovoce, vinná réva, zelenina).

Podopatření:

Ošetřování travních porostů

Cílem podopatření je podpořit a zachovat příznivou extenzifikaci na travních porostech využívaných pro zemědělskou produkci v rámci celého zemědělského podniku, které jsou ohroženy jak růstem intenzity hospodaření, tak degradací v důsledku opuštění hospodaření. Současně je cílem zajistit údržbu kulturní krajiny zejména pastevním chovem zvířat a také podporu biologické různorodosti na cenných stanovištích. Titul ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků, popřípadě hnízdiště chřástala polního v rámci tohoto podopatření, má za cíl udržet a zvýšit populaci těchto ptačích druhů vytvořením vhodných hnízdních podmínek a dalších podmínek nezbytných pro jejich existence. Zemědělci vstupující do titulů tohoto podopatření se zavazují plnit podmínky podopatření v rozsahu veškerých ploch travních porostů, které obhospodařují v době vstupu do tohoto podopatření. V rámci celofaremního přístupu mají žadatelé možnost zvolit cílené managementy na jednotlivé půdní bloky podle přírodních podmínek, popřípadě dle způsobu hospodaření na travních porostech v daném podniku. Je-li na půdním bloku uplatňován některý z programů Ministerstva životního prostředí (MŽP), není žadatel povinen je v rámci celofaremního přístupu zařadit. Nevyhovuje-li z hlediska ochrany přírody a krajiny žádný z titulů danému půdnímu bloku, je možno tento půdní blok na doporučení orgánu ochrany přírody (OOP) do podopatření nezařazovat.

Za travní porost se považuje stálá pastvina definovaná čl. 2 nařízení Komise (ES) č. 796/2004, v platném znění, popřípadě souvislý travní porost s převahou travin určený ke krmeným účelům nebo k technickému využití, který může být nejvýše jednou za pět let rozorán.

V rámci tohoto podopatření je možné zvolit následující tituly:

- B.1. Louky
- B.2. Mezofilní a vlhkofilní louky
- B.3. Horské a suchofilní louky
- B.4. Trvale podmáčené a rašelinné louky
- B.5. Ptačí lokality na TP – hnízdiště bahňáků
- B.6. Ptačí lokality na TP – hnízdiště chřástala polního
- B.7. Pastviny
- B.8. Druhově bohaté pastviny
- B.9. Suché stepní trávníky a vřesoviště

Toto podopatření zastřešuje tituly vhodné pro speciální podmínky jednotlivých stano-
višť, pro které byl vždy vypracován management ošetřování odpovídající daným spe-
cifikám a potřebám. Jednotlivé managementy jsou přesně cíleny a mohou být uplat-
ňovány jen na části zemědělcem obhospodařovaných ploch.

Hlavním cílem u titulu zatravňování orné půdy a titulu pěstování meziplodin je zpoma-
lení povrchového odtoku vod na orné půdě, což povede k minimalizaci sezónních
nedostatků vody a zabrání krátkodobému zvýšení průtoků v tocích. Dalším efektem
obou titulů je snížení rizika eroze půdy. Hlavním cílem titulu biopásy je zvýšení potravní
nabídky a tím podpora rozvoje především ptačích společenstev, ale i ostatních živo-
čišných druhů vázaných na polní stanoviště a ekosystémy spojené s polními lokalitami.
Spolu s titulem zatravňování orné půdy tak přispívá ke zvyšování biologické
různorodosti a ekologické stability krajiny.

V rámci tohoto podopatření je možné zvolit z následujících managementů:

- C.1 Zatravňování orné půdy
- C.1.1 Zatravňování orné půdy: Zranitelné půdy (svažitě, propustné); půdy ve zranitelných oblastech a LFA
- C.1.2 Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru: Půdy podél vodních útvarů
- C.1.3 Zatravňování orné půdy regionální směsí: Půdy v oblastech ZCHÚ
- C.1.4 Zatravňování orné půdy regionální směsí podél vodního útvaru

Půdy podél vodních útvarů v oblastech ZCHÚ

- C.2 Pěstování meziplodin: Orná půda (především zranitelné oblasti)
- C.3 Biopásy: Orná půda s přihlédnutím k volně žijícím živočichům

Druhá skupina opatření je zaměřena na podporu udržitelného využívání lesní půdy. Pro zemědělce je důležité opatření II.2.1. Zalesňování zemědělské půdy resp. podopatření II.2.1.1. První zalesnění zemědělské půdy.

Cílem podopatření je posílení biodiverzity krajiny rozšířením zalesněných ploch a zlepšení ekologické rovnováhy krajiny, stabilizace hydrologických a klimatických podmínek v krajině, ochrana půdy a ochrana vod a zvýšení schopnosti absorpce atmosférického CO₂ a tím přispět ke zmírnění klimatických změn. Toto podopatření umožňuje zemědělcům, popřípadě vlastníkům zemědělské půdy, získat podporu na zalesnění jejich pozemků. Tímto podopatřením se vytváří prostor pro diverzifikaci výroby, která by měla přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova. Snížíže podíl zornění půdy, a to bez rizika zvýšení podílu neobhospodařované zemědělské půdy. Zalesňování zemědělských pozemků je důležité s ohledem na využití půdy a ochranu životního prostředí. Lesní porosty jsou nejen důležitým zdrojem obnovitelné suroviny, ale i krajinotvorným prvkem majícím vliv na vodní režim, na ochranu půdy, v menší míře mají i sanitární, rekreační, estetický a kulturní význam. Podpora na zalesnění zemědělské půdy se vztahuje na založení lesního porostu na zemědělském pozemku a rovněž ochranu takto vzniklého lesního porostu za účelem jeho zajištění (minimální výměra zalesňovaného pozemku musí činit alespoň 0,5 ha souvislé plochy. Pokud má však zalesňovaný pozemek alespoň část hranice společnou s pozemkem určeným k plnění funkcí lesa, pak může mít výměru i nižší) Tato podpora se skládá ze třech dílčích částek, a to dotace na založení lesního porostu na zemědělské půdě, dotace na péči o lesní porost poskytované po dobu pěti let počínaje rokem následujícím po roce zalesnění a náhrady z důvodu ukončení zemědělské výroby, která je poskytována po dobu patnácti let počínaje rokem následujícím po roce

zalesnění. Jedná se o dlouhodobé opatření, které naplňuje cíle v průběhu životaschopnosti lesního porostu tzn. cca 60 let. V případě kratší doby závazku by hrozilo nedodržení stanovených environmentálních cílů opatření.

Předmětem této osy je podpora realizace takových opatření, která přispějí k udržení kvality života na venkově a omezení jeho vylidňování, provázené odchodem zejména mladých lidí do měst prostřednictvím podpory diverzifikace hospodářských činností na venkově. Cílem vytyčených priorit a z nich odvozených opatření, je především tvorba nových pracovních míst v odvětvích, které z venkova v minulém období, kdy hlavní aktivitou a zaměstnáním obyvatel venkova bylo zemědělství, postupně vymizely, jako náhrady za úbytky pracovních příležitostí v zemědělství a potravinářském sektoru, způsobených výrazným zmenšováním jejich rozměrů. Významná je i podpora cestovního ruchu, zejména rozvojem agroturistiky.

První skupina opatření je zaměřena na vytváření pracovních míst a zajištění vyšší příjmové úrovně obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací ekonomických aktivit a podporou venkovské turistiky. Podpora je zaměřena na diverzifikaci činností zemědělských subjektů směrem k nezemědělským činnostem ve vybraných oblastech. Dále je podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie. V oblasti cestovního ruchu je podpora určena na vybudování rekreační infrastruktury a rekreačních zařízení. Podporováno je dale i zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování budování a značení pěších tras a vinařských stezek

Druhá skupina opatření je zaměřena především na podporu, základních jednotek venkova, kterými jsou obce. Program obnovy venkova podporuje malé obce do 500 obyvatel zejména v oblasti jejich obnovy, rozvoje služeb a zkvalitňování venkovské infrastruktury. Podpora je zaměřena také na ochranu a rozvoj kulturního dědictví venkova s cílem posílení sebevědomí venkovských obyvatel a zvýšení celkového o přírodních a kulturních hodnotách prostředí a jejich obnovou a rehabilitací a zvýšení atraktivity venkovských oblastí pro cestovní ruch.

Úspěšná implementace opatření ke zlepšení kvality života na venkově a diverzifikaci hospodářství na venkově vyžaduje rychlejší a dokonalejší přístup k aktuálním informacím a doplnění potřebného vzdělání a kvalifikace hospodářských subjektů. Podpora v rámci **třetího opatření** je proto určena na vzdělávání a informování hospodářských subjektů, které působí nebo hodlají působit na venkově. Vzdělávání je zaměřeno na možnosti diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání a rozvoj mikropodniků, možnost uplatnění ve venkovském cestovním ruchu, ve službách pro obyvatelstvo a možnostech rozvoje dědictví venkova.

Zemědělci mohou v rámci této osy a jejich opatření získat podporu na realizaci svých podnikatelských záměrů v následujících oblastech:

- diverzifikace činností nezemědělské povahy: jsou podporovány aktivity zemědělců zaměřené na přesun části svých aktivit do nezemědělských oblastí a provozování různých řemesel a činností, které venkovu chybí např.: truhlářství, tesařství, kovářství, výroba keramiky, pletení košíků, sklářská výroba, rukodělné činnosti a dále zednické práce, zámečnictví, čalounictví, opravy strojů a zařízení, maloobchod apod.)
- výroba a využívání obnovitelných zdrojů energie: podporována je výstavba decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných

zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova. Jednotlivé záměry jsou zaměřeny na výstavbu a modernizaci bioplynových stanic, kotelen a vytopen na biomasu včetně kombinované výroby tepla a elektřiny a zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv (pelet, briket apod.)

- rozvoj cestovního ruchu na venkově, zejména formou agroturistiky a ekoturistiky : podpora je zaměřena na budování rekreační infrastruktury a rekreačních zařízení pro malokapacitní ubytování na farmách , včetně stravování a rekreačních zařízení pro trávení volného času turistů, zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování včetně půjčoven sportovního vybavení.

Cílem programu LEADER+ („Propojování akcí hospodářského rozvoje venkova“) podle směrnice Evropské komise ze 14. dubna 2000 je „povzbuzovat ty, kteří působí na venkově, aby se zamýšleli nad dlouhodobým potenciálem svých oblastí, podporovat zavádění integrovaných, vysoce kvalitních a regionálních strategií pro trvale udržitelný rozvoj s cílem vyzkoušet nové způsoby podpory přírodního a kulturního dědictví, upevnění ekonomického prostředí s příspěvkem k tvorbě pracovních míst a zlepšení organizačních schopností komunity.

Po zřízení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), který vyčlenil problematiku rozvoje venkova a zemědělství ze strukturálních fondů do samostatného fondu se LEADER stal jeho 4 osou, která má průřezový charakter.

Přístup LEADER je vymezen v článku 61 Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a zahrnuje tyto prvky:

- a) strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí, určené pro řádně vymezená subregionální venkovská území;
- b) partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni;
- c) přístup zdola spojený s tím, že rozhodovací pravomoc týkající se vypracování a provádění strategií místního rozvoje náleží místním akčním skupinám;
- d) víceodvětvové navrhování a provádění strategie založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství;
- e) uplatňování inovačních přístupů;
- f) provádění projektů spolupráce;
- g) vytváření sítí místních partnerství.

Hlavním přínosem osy IV Leader je způsob, jakým jsou akce rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny.

Účelem osy IV. Leader je stimulovat endogenní místní rozvoj, zvyšovat organizační schopnosti místních komunit a zastavit postupné upadání venkovských oblastí podporou inovací.

Podpora podle osy 4 nabízí možnosti související s budováním strategie místního rozvoje podle místních potřeb a posiluje kombinaci všech tří aspektů, konkurenceschopnosti, životního prostředí a kvality života/ diverzifikace ekonomických činností na venkově, přičemž počítá s farmáři a ostatními venkovskými aktéry v např. projektech na ochranu a rozvoj místního přírodního a kulturního dědictví, růst environmentálního uvědomění a investice a rozvoj výroby místních produktů – specialit a turistiky. Podpora propojování zemědělství a lesnictví a místního hospodářství napomáhá diverzifikaci hospodářské základny a posilování socio-hospodářské sítě příslušné venkovské oblasti. Základní jednotkou, která realizuje principy LEADER je tzv. Místní akční skupina (MAS) která tvoří vhodné partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na

místní úrovni, ve které se na rozhodovací úrovni účastní minimálně 50 % zástupců soukromé sféry (hospodářských a sociálních partnerů, zástupců občanské společnosti – např. zemědělců, žen a mladých lidí z venkova a jejich sdružení), a která působí na přesně definovaném území charakterizovaném nejenom geografickými souvislostmi, ale především společnými ekonomickými, environmentálními a sociálními aspekty. Území působnosti MAS – subregionální venkovské území s 10 000 až 100 000 obyvateli, na celém území České republiky, mimo území hl. města Prahy a měst s více než 25 000 obyvateli. Toto území je vymezeno hranicí, která obaluje katastrální území všech okrajových obcí zahrnutých do území působnosti MAS. Toto území musí být souvislé a musí mít společnou charakteristiku a problémy. Tato skutečnost je prokázána zpracovanou a pravidelně aktualizovanou Místní rozvojovou strategií.

Prioritou této IV. osy je zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova cílem realizace místních rozvojových strategií a spolupráce místních partnerství.

Osa IV je realizována prostřednictvím tří opatření:

- IV.1.1. Místní akční skupina max.
- IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie
- IV.2.1. Realizace projektů spolupráce

Pro osu IV je alokováno celkem 175,969 mil EURO (z toho 140,775 mil. EURO z EAFRD). Tyto finanční prostředky budou mezi jednotlivá opatření rozdělena následujícím způsobem: IV.1.1.– 25 %, IV.1.2.– 65 % a IV.2.1.– 10%.

Všechna tři opatření osy IV LEADER spolu velmi úzce souvisí, vzájemně na sebe navazují a vytváří komplexní logický celek.

V rámci opatření IV.1.1. Místní akční skupiny, jsou vybrány MAS, které nejlépe zpracovaly své Strategické plány LEADER, dostatečně průkazně v nich doložily své strategie pro co nejefektivnější využití historického, přírodního i lidského potenciálu svých území prostřednictvím projektů jejichž rámec a podmínky určila MAS v zpracovaných Fichích. V rámci tohoto opatření již proběhla první výzva, ve které bylo z podaných 100 žádostí vybráno přes 40 Místních akčních skupin. Další, poslední výzva se uskuteční na podzim 2008.

Návazně na to, opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie poskytuje podporu pro projekty, které jsou, v souladu se schváleným Strategickým plánem Leader (SPL) a Pravidly pro žadatele opatření IV.1.2., vybírány místními akčními skupinami (MAS), schválenými pro realizaci SPL, na základě předem stanovených bodovacích kritérií. Místní akční skupiny musí, podle stanovených podmínek, vyhlášovat výzvy k přijímání projektů pro realizaci SPL minimálně jednou za rok. V současné době MAS, které byly vybrány pro realizaci svých SPL připravují první výzvy.

Cílem opatření IV.2.1. Realizace projektů spolupráce je posílit efektivnost osy Leader zaměřením na využití příkladů nejlepší praxe, inovace a přenos znalostí. Podpora je poskytována na projekty spolupráce mezi územími na národní nebo nadnárodní úrovni, s cílem povzbudit spolupráci mezi místními akčními skupinami v rámci členských států a na území třetích zemí. Smyslem tohoto opatření je využití příkladů nejlepší praxe k posílení inovačních postupů a přenosu znalostí. Projekty budou vybírány Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF) na základě splnění kritérií přijatelnosti a dosažené výše bodového hodnocení. Výzvy pro výběr projektů spolupráce mezi územími na národní úrovni, stejně jako spolupráce nadnárodní budou vyhlášovány minimálně jednou do roka, první výzva bude vyhlášena v roce 2008.

MOŽNOSTI ČERPÁNÍ FINANČNÍ POMOCI Z PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA

Cílem této části příručky, která je součástí Vzdělávacího programu KAK Ústeckého kraje je poskytnout přehlednou, souhrnnou informaci o struktuře Programu rozvoje venkova a především přehlednou pomůcku pro orientaci v možnostech a podmínkách pro získání dotace na realizaci podnikatelských záměrů našich zemědělců.

Tato část je zpracována tak, aby zájemci o dotaci umožnila, logickým postupem se co nejrychleji orientovat v poměrně složitém systému, prioritních os, opatření a podopatření a podmínek vymezujících zaměření dotace, příjemce dotace, výši dotace, výdajů způsobilých pro dotaci, preferenčních kritérií, podle kterých je žádost hodnocena a poskytla další nezbytné informace. Potom co budoucí žadatel zjistí z kterého konkrétního opatření/podopatření může dotaci získat, v jaké výši a na jaké konkrétní aktivity, získá i přehledný návod co všechno musí učinit pro úspěšné podání žádosti o tuto dotaci.

Informace obsažené v tabulkách jsou zpracovány z posledních platných Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 (dále jen Pravidla). Důrazně však upozorňujeme na to, že i když hlavní principy pro poskytování podpor jsou stanoveny schváleným Programem rozvoje venkova, vždy je nutno velmi pečlivě sledovat Pravidla, která řídicí orgán (MZe/SZIF) vydává pro každou výzvu pro přijímání žádostí o podporu. Přehled již uskutečněných výzev a plánovaný harmonogram dalších výzev najdete na konci této kapitoly.

Kapitola je rozčleněna do následujících tématických bloků v sestupném pořadí od potvrzení, že se mohu stát žadatelem o dotaci v rámci Programu rozvoje venkova a určení hlavních cílů svého podnikatelského záměru až po specifikaci opatření/podopatření, v rámci kterého lze na jeho realizaci získat podporu z veřejných prostředků (EU a ČR). a stručný návod jak postupovat při zpracování žádosti o podporu.

- 1) Do jaké kategorie žadatelů patřím/ patří můj podnik, či subjekt ve kterém jsem zainteresován ? Jsem oprávněným příjemcem dotace v rámci Programu rozvoje venkova, mohu tedy žádat při splnění všech podmínek o dotaci ?
- 2) Vymezení základních rozvojových záměrů mého zemědělského podniku pro období 2007 – 2013 pro jejichž dosažení chci získat dotaci.
- 3) O jakou oblast podporovaných aktivit mám zájem ?
- 4) V rámci kterého opatření/podopatření mohu žádat o dotaci ?

Výsledkem, který získáme zodpovězením těchto otázek, je zjištění konkrétního opatření/podopatření, v rámci kterého můžeme při zohlednění našeho právního statutu žádat o dotaci.

Další část, jejímž obsahem jsou tabulkově zpracované stručné charakteristiky konkrétních opatření/podopatření, poskytuje detailní informaci o pravidlech a podmínkách, které musíme splnit, abychom o dotaci mohli žádat, specifikaci způsobilých výdajů pro dotaci, kritéria přijatelnosti projektu, způsob hodnocení projektu (preferenční kritéria) a další.

- 5) Co musím všechno udělat a připravit, abych mohl na realizaci svého projektu získat dotaci ?
- 6) Přehled doposud vyhlášených výzev a harmonogram spouštění jednotlivých projektových opatření Programu rozvoje venkova pro rok 2008 a předpoklad pro další období

Poslední část obsahuje přehled dalších nezbytných kroků, následujících po potvrzení oprávněnosti žádat o dotaci a zvolení vhodného opatření, které podporuje náš podnikatelský projekt a stručný návod jak přistoupit k zpracování žádosti o podporu.

1) Do jaké kategorie žadatelů patřím/ patří můj podnik, či subjekt ve kterém jsem zainteresován ?

1.	zemědělský podnikatel (fyzické nebo právnické osoby) podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem 252/1997 Sb., o zemědělství	Zemědělský podnikatel
1.1	– zemědělský podnikatel , který nedosáhl věku 40 let a zahajuje zemědělskou činnost poprvé	Zemědělský podnikatel/ mladý zemědělec
1.2	– zemědělský podnikatel, který ukončí podnikatelskou činnost v zemědělství, ke dni podání žádosti dosahuje věku alespoň 55 let a v den podání žádosti nedosahuje věku potřebného pro nárok na starobní důchod, anebo není o více než deset let mladší, než je běžný věk odchodu do důchodu, po dobu alespoň 10 kalendářních let před podáním žádosti provozoval jako podnikatel zemědělskou výrobu, z toho nejméně poslední 3 kalendářní roky vlastním jménem a na vlastní odpovědnost v převáděném zemědělském podniku	Zemědělský podnikatel/ ukončení činnosti
2.	zemědělský podnikatel, (fyzické nebo právnické osoby) podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem 252/1997 Sb., o zemědělství, který vyrábí potraviny nebo suroviny určené pro lidskou spotřebu nebo krmiva pro hospodářská zvířata	Zemědělský podnikatel/ výrobce potravin, krmiv
3.	podnikatelské subjekty , které jsou z převážné většiny vlastněny zemědělskými prvovýrobcí a poskytují práce, výkony nebo služby, které souvisejí výhradně se zemědělskou výrobou	Podnikatelský subjekt vlastněný zemědělskými prvovýrobcí
4.	zemědělský podnikatel (fyzické nebo právnické osoby), podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem 252/1997 Sb. o zemědělství , nebo podnikatelské subjekty , které jsou z převážné většiny vlastněny zemědělskými prvovýrobcí a poskytují práce, výkony nebo služby, které souvisejí výhradně se zemědělskou výrobou kteří spolupracují s výrobci potravin nebo surovin a s výzkumnými institucemi a aplikuje výsledky spolupráce při výzkumu a vývoji.	Zemědělský podnikatel nebo podnikatelský subjekt vlastněný zemědělskými prvovýrobcí spolupracující s výrobci potravin a surovin a spolupracující s VVZ
5.	skupina osob sdružená smlouvou o sdružení dle § 829 a následujících zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník , které podnikají v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění pokud smlouva o sdružení splňuje předepsané podmínky (pouze bioplynové stanice)	Sdružení

2) Vymezení základních rozvojových záměrů mého zemědělského podniku pro období 2007 – 2013 pro jejichž dosažení chci získat dotaci

2.1.	Mám zájem o zvýšení konkurenceschopnosti a zvýšení dynamiky rozvoje svého zemědělského podniku ? V souvislosti s tím bych rád rekonstruoval a modernizoval své budovy a zařízení pro rostlinnou a živočišnou výrobu popř. realizoval opatření k zvyšování přidané hodnoty zemědělských výrobků	ANO Potom jděte na Osa I
2.2.	Hospodařím v méně příznivých oblastech a opatření Natura 2000 ? Hlásím se k snaze o zlepšování stavu životního prostředí a krajiny realizací agroenvironmentálních opatření a hodlám uplatňovat následující postupy a opatření: – postupy šetrné k životnímu prostředí (ekologické zemědělství, integrovaná produkce) – ošetřování travních porostů (louky a pastviny) – péče o krajinu (zatravňování orné půdy, pěstování meziplodin, biopásy)	ANO Potom jděte na Osa II
2.3.	Hodlám utlumit některé své zemědělské aktivity a diverzifikovat svou ekonomickou činnost do nezemědělských aktivit, které v současné době na venkově chybí, výstavby decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie nebo do oblastí rozvoje agroturistiky	ANO Potom jděte na Osa III

3) O jakou oblast podporovaných aktivit mám zájem ?

3.1: I. osa Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství

3.1.1	Vyžaduje můj záměr investici do zemědělských staveb a technologií (rekonstrukce a výstavba nových staveb včetně nezbytných manipulačních ploch pro živočišnou a rostlinnou výrobu, využití a zpracování biomasy pro vlastní potřebu)	ANO Potom na I.1.1.1
3.1.2	Mám zájem o spolupráci s výzkumnými pracovišti při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství	ANO Potom na I.1.1.2
3.1.3	Hodlám na svých pozemcích vyrábět biomasu ? Hodlám založit porosty rychle rostoucích dřevin pro energetické využití	ANO Potom na I.1.1.3
3.1.4	Jako zemědělský podnikatel vyrábím potraviny nebo suroviny určené pro lidskou spotřebu. V rámci zefektivnění této výroby potřebuji řešit problematické oblasti jako jsou nízká produktivita práce, nízký stupeň inovací, nízký podíl produkce s vyšší přidanou hodnotou a nedostatečná úroveň finalizace produktů včetně marketingového zaměření a mým zájmem je zvýšení přidané hodnoty svých výrobků	ANO Potom na I.1.3.1, I.1.3.2
3.1.5	Hodláme založit organizaci výrobců nebo seskupení organizací výrobců za účelem řešení problému slabého postavení zemědělců na trhu, a posílení jejich vyjednávací pozice vůči zpracovatelům a odběratelům	ANO Potom na I.2.1
3.1.6	Jsem fyzická nebo právnická osoba, která má vzdělávání v předmětu činnosti a mám zájem realizovat vzdělávací projekty zaměřené na získávání, prohlubování a inovaci znalostí a dovedností a šíření informací k jednotlivým opatřením osy I. a II. EAFRD a k cílům Společné zemědělské politiky a to v rámci	ANO Potom na I.3.1

3.1.7	Patřím do kategorie mladých zemědělců (do 40 let věku) a zahajují zemědělskou činnost poprvé ? Svoji činnost zahajují poprvé v rámci právnické osoby, podnik řídí a podílím se na jeho základním jmění z více než 50 %.	ANO Potom na I.3.2
3.1.8	Patřím do kategorie starších zemědělců a dosáhl jsem věku 55 let a hodlám ukončit ukončit svoji aktivní zemědělskou činnost a vytvořit tak prostor pro nástup mladších zemědělců.	ANO Potom na I.3.3
3.1.9	Mám zájem využívat služeb akreditovaných poradců	ANO Potom na I.3.4

3.2 II. osa – Zlepšování životního prostředí a krajiny

3.2.1	Hospodařím v oblastech s přírodní znevýhodněním v horských oblastech nebo v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)	ANO Potom na II.1.1
3.2.2	Hospodařím v rámci oblastí NATURA 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)7	ANO Potom na II.1.2
3.2.3	Realizují agroenvironmentální opatření pro využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností a odporující zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny.	ANO Potom na II.1.3
3.2.4	Rozvíjím postupy šetrné k životnímu prostředí: 1. ekologické zemědělství (EZ) 2. integrovanou produkci (IP). (Integrovaná produkce tvoří mezistupeň šetrných postupů mezi standardní konvenční produkcí a ekologickým zemědělstvím)	ANO Potom na II.1.3.1
3.2.5	Obhospodařuji travní porosty (louky a pastviny)	ANO Potom na II.1.3.2
3.2.6	Realizují postupy zaměřené na péči o zemědělskou krajinu (zatravnění orné půdy, pěstování meziplodin, zřizování biopásů)	ANO Potom na II.1.3.3

3.3. III. osa: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

3.3.1	Hodlám diverzifikovat své zemědělské činnosti směrem k nezemědělským činnostem zejména z oblasti těžby a úpravy ostatních nerostných surovin, zpracovatelského průmyslu, stavebnictví, obchodu, oprav motorových vozidel a zhotovování výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost, (např.: truhlářství, tesařství, kovářství, výroba keramiky, pletení košíků, sklářská výroba, rukodělné činnosti a dále zednické práce, zámečnictví, čalounictví, opravy strojů a zařízení, maloobchod apod.) Plánuji realizovat projekt zaměřený na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie	ANO Potom na III.1.1 (ne MiP) III.1.2 (MiP)
-------	---	---

3.3.2	Hodlám realizovat projekt zaměřený na budování rekreační infrastruktury a rekreačních zařízení, zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování (s výjimkou vleků a lanovek), budování a značení pěších tras, vinařských stezek (tj. sítí místních nebo regionálních tras seznamující návštěvníky s historií vinařství a současným stavem výsadby révy vinné ve venkovských oblastech, zejména Jižní Moravy, odpočinkových míst, hippostezek a nákup a výsadbu doprovodné zeleně.	ANO Potom na III.1.3, záměr a)
3.3.3	Hodlám diverzifikovat zemědělské činnosti do oblasti cestovního ruchu (agroturistika), budovat malokapacitní ubytovací zařízení včetně stravování, budovy a plochy turistické infrastruktury, koupaliště plovárny, zařízení pro pěší turistiku, vodáctví, lyžování, k tomu plánují zakoupit budovy, stroje, technologie, zařízení, vybavení, výpočetní techniku.	ANO Potom na III.1.3, záměr b)

4) V rámci kterého opatření/podopatření mohou žádat o dotaci? Specifické podmínky jednotlivých opatření/podopatření

OSA I

– ZLEPŠENÍ KONKURENCES CHOPNOSTI ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

I.1.1.1. Modernizace zemědělských podniků

Zaměření dotace	Dotace je zaměřena na investice do zemědělských staveb a technologií (rekonstrukce a výstavba nových staveb), včetně nezbytných manipulačních ploch pro živočišnou a rostlinnou výrobu. Opatření je dále zaměřeno na využití a zpracování biomasy pro vlastní potřebu.
Záměry	a) stavby a technologie pro živočišnou výrobu (skot, prasata, ovce, kozy, koně a drůbež) b) stavby a technologie pro rostlinnou výrobu
Příjemce dotace	Zemědělský podnikatel Podnikatelský subjekt vlastněný zemědělskými prvovýrobcí
Druh a výše dotace ZVD – způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace	Druh dotace: přímá nenávratná dotace právníkem a fyzickým osobám na podnikatelskou činnost. Maximální výše dotace: – 60 % ZVD na investice pořízené mladými zemědělci ve znevýhodněných oblastech, – 50 % ZVD na investice pořízené ostatními zemědělci ve znevýhodněných oblastech, – 50 % ZVD na investice pořízené mladými zemědělci v jiných oblastech než znevýhodněných oblastech, – 40 % ZVD na investice pořízené ostatními zemědělci v jiných oblastech než znevýhodněných oblastech. Částka ZVD na jeden projekt činí od 100 tis. Kč do 30 mil. Kč (vč.) Maximální výše dotace na jednoho příjemce dotace v rámci podopatření činí 90 mil. Kč za období 2007 – 2013.

Způsobilé výdaje	<p>Záměr a) stavby a technologie pro živočišnou výrobu</p> <ul style="list-style-type: none"> – výstavba a rekonstrukce staveb sloužících k ustájení a zlepšení welfare hospodářských zvířat, – pořízení technologií sloužících k chovu hospodářských zvířat, – výstavba a rekonstrukce skladovacích prostor pro druhotné produkty živočišné výroby, – výstavba a rekonstrukce skladovacích prostor pro krmiva. <p>Záměr b) stavby a technologie pro rostlinnou výrobu</p> <ul style="list-style-type: none"> – investice do výstavby a rekonstrukce skladovacích kapacit pro ovoce a zeleninu a školkařské výpěstky (včetně souvisejících technologií), – investice do výstavby a rekonstrukce skladovacích kapacit pro obiloviny a olejninu (včetně souvisejících technologií), – investice do výstavby a rekonstrukce skladovacích kapacit chmele a investice do technologií česání, sušení, lisování a skladování chmele, – výstavba a rekonstrukce skleníků, folníků a dalších speciálních pěstebních ploch (pařeniště, kontejnerovny a školky), včetně nezbytných technologií, – nosné konstrukce trvalých kultur (chmelnic, vinic a sadů), – výstavba a rekonstrukce hlavních závlahových zařízení (podzemní trubní řády, závlahové kanály, čerpací stanice, odběrné objekty, akumulární závlahové nádrže, včetně šachtic a souvisejících technologií vyjma mobilních zavlažovačů), – technologie na zpracování a využití zbytkové (odpadní) a cíleně pěstované biomasy pro vlastní potřeby podniku.
Preferenční kritéria	<p>Pro oba záměry:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podíl příjmů ze zemědělské prvovýroby na celkových příjmech žadatele • Požadovaná míra dotace (%) • Žadatel je mladý začínající zemědělec • Žadatel je mladý zemědělec • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a neprovozuje současně jinou zemědělskou výrobu. • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a provozuje ekologické zemědělství minimálně na 50 % výměry obhospodávané zemědělské půdy. • Žadatel předložil v daném kole na daný investiční záměr pouze jednu Žádost. • Projekt využívá a obnovuje existující stavbu/stavby • Zaměstnávání mladých zaměstnanců do 40 let. • Celý projekt je realizován v nitrátově zranitelné oblasti. • Projekt je realizován v chráněném území dle § 12 (ochrana krajinného rázu a přírodní park) nebo dle §14 (kategorie zvláště chráněných území) zákona č.114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. • Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován

	<p>Pouze pro záměr a) živočišná výroba</p> <ul style="list-style-type: none"> • Předmětem projektu je výstavba hlavní skladovací jímky nebo hnojiště • Předmětem projektu je budova/stavba/technologie pouze pro chov prasat • Předmětem projektu je budova/stavba/technologie určená pouze pro zapuštěné, březí prasnice a prasničky a prasnice po porodu. <p>Pouze pro záměr b) rostlinná výroba</p> <ul style="list-style-type: none"> • Předmětem projektu je pouze skladování chmele • Předmětem projektu je pouze chmelařství mimo skladování chmele • Předmětem projektu je pouze pěstování okrasných rostlin • Předmětem projektu je pouze ovocnářství nebo zelinářství • Předmětem projektu je rekonstrukce nebo výměna stávajícího závlahového zařízení za nové.
--	--

I. 1.1.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství

Zatím nebyla vyhlášena výzva k přijímání žádostí, podmínky nejsou k dispozici

I.1.1.3 Založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití

Zatím nebyla vyhlášena výzva k přijímání žádostí, podmínky nejsou k dispozici

I.1.3.1 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Zaměření dotace	Dotace je zaměřena na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků, na rozvoj nových odbytišť pro zemědělské produkty, podporu marketingu zemědělských výrobků, zlepšování kvality výrobků a podporu vývoje aplikace nových produktů, postupů a technologií.
Záměry	a) Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům určeným pro lidskou spotřebu b) Přidávání hodnoty zemědělským produktům určeným jako krmiva
Příjemce dotace	<p>záměr a) Výrobce potravin nebo surovin určených pro lidskou spotřebu, který splňuje definici mikro, malého a středního podniku, popř. má méně než 750 zaměstnanců nebo obrat nepřesahující korunový ekvivalent částky 200 mil. EUR a splňuje příslušné podmínky dané předpisy EU.</p> <p>Zemědělský podnikatel, tzn. fyzická nebo právnická osoba provozující zemědělskou výrobu jako soustavou a samostatnou činnost vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku, který vyrábí potraviny nebo suroviny určené pro lidskou spotřebu a splňuje příslušné podmínky dané předpisy EU.</p> <p>záměr b) Výrobce krmiv, který splňuje definici mikro, malého a středního podniku, popř. má méně než 750 zaměstnanců nebo obrat nepřesahující korunový ekvivalent částky 200 mil. EUR.</p> <p>Podpořit lze výrobce krmiv, které definuje zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.</p> <p>Příjemce dotace může být i zemědělský podnikatel, který má zároveň v předmětu činnosti výrobu krmiv.</p> <p>Částka způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, za jeden projekt činí od 100 tis. Kč do 30 mil. Kč.</p>

<p>Druh a výše dotace ZVD – způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace</p>	<p>Maximální výše dotace na jednoho příjemce dotace v rámci podopatření I.1.3.1 činí 90 mil. Kč za období 2007 – 2013.</p> <p>Druh dotace: přímá nenávratná dotace právníckým a fyzickým osobám na podnikatelskou činnost</p> <p>Maximální výše dotace:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 50 % ZVD u žadatelů, na něž se vztahuje definice drobného, malého a středního podniku – 25 % ZVD u žadatelů, na něž se nevztahuje definice drobného, malého a středního podniku, ale které mají méně než 750 zaměstnanců nebo obrat menší než 200 mil. EUR.
<p>Způsobilé výdaje</p>	<ul style="list-style-type: none"> – technologické investice vedoucí ke zlepšení zpracování zemědělských a potravinářských produktů, včetně nezbytných manipulačních ploch na pozemku žadatele, popř. na pronajatém pozemku, – nákup zařízení přímo souvisejících s finální úpravou, balením a značením výrobků ve vztahu ke zvyšování kvality včetně technologií souvisejících s dohledatelností výrobků a včasného upozornění na nebezpečné potraviny, – investice ke zlepšování a monitorování kvality zemědělských a potravinářských produktů (max. do výše 1 mil. způsobilých výdajů), – investice spojené s vývojem a aplikací nových zemědělských a potravinářských produktů, postupů a technologií – investice spojené s marketingem, výdaje na vytvoření e-obchodu, – investice spojené se skladováním druhotných surovin vznikajících při zpracování zemědělských a potravinářských produktů (ne odp.vody) – modernizace zařízení na skladování zpracovaných surovin a výrobků, včetně expedičních skladů zpracovatele, – výdaje na projektovou (tj. zpracování projektu dle závazné osnovy, podnikatelský záměr, studie proveditelnosti, marketingová studie, zadávací řízení a technická dokumentace) a technickou (dokumentace ke stavebnímu řízení, odborné posudky ve vztahu k životnímu prostředí, položkový rozpočet) – výstavba, rekonstrukce a stavební investice do zprac. provozu, – nákup nemovitosti (maximálně do 10 % výše způsobilých výdajů na daný projekt,) za podmínky, že se jedná o nákup již postavené budovy a pozemku, na němž budova stojí nebo existuje přímá vazba mezi nákupem nemovitosti a předmětem projektu (dotaci nelze využít na nákup spoluvlastnických podílů, vyjma případů, kdy se takto nakoupená nemovitost stane výlučným vlastnictvím žadatele, – DPH za podmínky, že jde o neplátce DPH
<p>Preferenční kritéria</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žadatel má registrovanou značku kvality potravin KLASA u některého ze svých výrobků. • Žadatel má podíl příjmů z výroby krmiv z celkových příjmů vyšší než 55% (včetně). • Žadatel – výrobce krmiv – má podíl příjmů z výroby krmiv z celkových příjmů vyšší než 45% a nižší než 55%. • Žadatel podniká alespoň 3 roky v oblasti, která je předmětem projektu. • Podnik uplatňuje certifikovaný systém bezpečnosti a jakosti potravin. • Podnik uplatňuje certifikovaný systém výroby krmiv. • Žadatel má platný certifikát na bioprodukty • Některý z produktů žadatele je označen jako produkt s chráněným zeměpisným označením nebo označením původu nebo jako

	<p>zaručená tradiční specialita, popř. získal ocenění Zlatý klas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žadatel předložil v daném kole na dané podopatření pouze jednu žádost. • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a provozuje ekologické zemědělství na minimálně 50 % výměry obhospodávaných zemědělských půdy. • Podnik dosahuje min. 300 tis. přidané hodnoty na přepočteného pracovníka a rok (stav za poslední účetně uzavřené období). • Způsobilý výdaj v rámci kódu 010 číselníku způsobilých výdajů (výstavba, rekonstrukce a stavební investice do zpracovatelského provozu)činí maximálně 20 % celkových způsobilých výdajů. • Požadovaná míra dotace (%)
--	--

1.1.3.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství

Zaměření dotace	Dotace je zaměřena na rozvoj inovací v rámci zemědělsko-potravinářské výroby spoluprací se subjekty podílejícími se na výzkumu a vývoji (včetně středních odborných škol). Inovace je pro účely tohoto podopatření obnova a rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů a vytvoření nových metod výroby.
Záměry	a) Rozvoj inovací při výrobě produktů určených pro lidskou spotřebu b) Rozvoj inovací při výrobě produktů určených jako krmiva
Příjemce dotace	a) Zemědělec, výrobce potravin nebo surovin určených pro lidskou spotřebu definovaných zákonem o potravinách a tabákových výrobcích, zákonem o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů nebo Nařízením Rady o společné organizaci trhu s chmellem b) Zemědělec, výrobce krmiv, které definuje zákon o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.
Druh a výše dotace	Druh dotace: přímá nenávratná dotace právnickým a fyzickým osobám na podnikatelskou činnost. Výše dotace: maximální výše dotace činí 50 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Částka způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt činí minimálně 200 tis. Kč. Maximální výše dotace na jednoho příjemce dotace činí 90 mil. Kč za období 2007 – 2013.
Způsobilé výdaje	– Hmotné a nehmotné investice spojené se spoluprací na vývoji a s aplikací nových zemědělských a potravinářských produktů, postupů a technologií v zemědělsko-potravinářské výrobě (resp. inovací) týkajících se přípravných operací, včetně designu, vývoje produktu, postupu nebo technologie a zkoušek, a to před využitím nově vyvinutých produktů, postupů a technologií k obchodním účelům. – Náklady jsou hrazeny výrobcí potravin, surovin nebo krmiv (viz definice žadatele), který aplikuje výsledky výzkumu a vývoje ve spolupráci s dalšími subjekty podílejícími se na tomto vývoji nebo výzkumu)

Způsobilé výdaje	<p>– vývoj nových technologií zpracování zemědělských produktů a přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům</p> <p>– vývoj nových produktů, včetně jejich finální úpravy a designu</p> <p>– vývoj a výzkum nových způsobů zvyšování nebo monitorování kvality výrobků</p> <p>– vývoj nových systémů zajištění dohledatelnosti výrobků a včasného upozornění na nebezpečné potraviny</p> <p>– nákup technologie potřebné k výrobě nových výrobků vycházejících z inovací projektu</p> <p>Investiční náklady mohou činit maximálně 80 % celkové výše způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na daný projekt. Zároveň musí být ve vlastnictví žadatele/ příjemce dotace.</p> <p>Náklady na spolupráci se týkají přípravných operací, jako např. navrhování, produktu, procesu nebo technologického rozvoje a zkoušek a hmotných a nebo nehmotných investic souvisejících se spoluprací, před použitím nově vytvořených produktů, procesů a technologií pro obchodní účely. Náklady na spolupráci mohou činit maximálně 50 % celkové výše způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na daný projekt.</p> <p>– DPH za podmínky, že jde o neplátce DPH</p>
Preferenční kritéria	<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení inovativnosti projektu Hodnotitelskou komisí. • Ostatní preferenční kritéria stejná jako u opatření I.1.3.1 <p>Kritéria posuzování inovativnosti projektu hodnotitelskou komisí (Hodnocení = 0 bodů či maximální počet bodů)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inovace pouze pro předkladatele projektu • Inovace pro dané odvětví v České republice • Jedná se o vývoj zcela nového výrobku (složení i obal) • Jedná se o nový technologický proces balení, nový typ obalu přispívající ke zvýšení jakosti výrobku • Jedná se o vývoj nové technologie zpracování suroviny (kromě balení) • Projekt řeší prodloužení trvanlivosti výrobku jinou cestou než použitím konzervačních látek (dlouhodobé plnění nadstandardních požadavků obsahu mikroorganismů ve finálním výrobku, výroba sterilních výrobků, balení v ochranné atmosféře) • Jedná se o obaly zachovávající původní vlastnosti a charakter suroviny (nejedná se pouze o trvanlivosti) • Zhodnocení spolupracujícího subjektu (reference z minulosti, patrná minimálně dvouletá činnost subjektu v příslušném oboru)

I.2.1 Seskupení producentů

Zatím nebyla vyhlášena výzva k přijímání žádostí, podmínky nejsou k dispozici

I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost

Zaměření dotace	<p>Opatření má průřezový charakter a kromě osy I bude využíváno také v rámci témat osy II.</p> <p>Podpora je cílena na vzdělávací projekty zaměřené na získávání, prohlubování a inovaci znalostí a dovedností a šíření informací k jednotlivým opatřením osy I. a II. EAFRD a k cílům Společné zemědělské politiky a to v rámci těchto tematických okruhů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zákonné požadavky na hospodaření, dobré zemědělské a ekologické podmínky a správná zemědělská praxe včetně požadavků na cross-compliance, • přidávání hodnoty zemědělským produktům, bezpečnost, kvalita a hygienické požadavky na výrobu potravin, včetně zavádění systémů jakosti a správné výrobní a hygienické praxe, • zavádění nových výrob, výrobních metod a technologií, které jsou slučitelné s trvale udržitelným rozvojem, • zvyšování efektivnosti hospodaření a konkurenceschopnosti hospodaření subjektů působících v resortu, • diverzifikace činnosti zemědělských podniků, zaměření na problematiku zachování a údržby krajiny a ochrany životního prostředí v souvislosti se zemědělským/lesnickým hospodařením, požadavků správného lesnického a lesnicko–environmentálního hospodaření, na problémy související s erozí půdy, znečišťováním vod, na pomoc při snižování energetické zátěže, zvyšování biodiverzity a rozmanitosti krajiny,
Záměry	Opatření není členěno na záměry
Příjemce dotace	Fyzická nebo právnická osoba, která má vzdělávání v předmětu činnosti.
Druh a výše dotace	<p>Druh dotace: přímá nenávratná dotace</p> <p>Výše dotace: Příspěvek žadateli na realizaci projektu ve výši 100% způsobilých výdajů.</p> <p>Způsobilé výdaje, na které může být poskytnuta dotace, jsou od 200 tis. Kč do 1 mil. Kč na jeden projekt vzdělávacích a informačních činností.</p> <p>Maximální výše podpory na jednoho předkladatele projektů je 50 mil. Kč pro období 2007 – 2013.</p>
Způsobilé výdaje	<p>Dotaci lze poskytnout na neinvestiční výdaje sloužící k zabezpečení a provádění vzdělávacích a informačních aktivit včetně konzultací a praxe, které odpovídají účelu podpory, tj. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • výdaje související se zajištěním výukových prostor a zařízení, • výdaje na technické zabezpečení včetně nákladů na pronájem techniky a dodávku technických služeb, • přípravu a poskytnutí výukových a informačních materiálů, • nákup kancelářských potřeb maximálně do výše 1 % způsobilých výdajů, • vlastní organizaci vzdělávacích a informačních akcí – mzdové a cestovní náklady žadatele, vč. výdajů na propagaci vzdělávacích a informačních aktivit, • režijní náklady po dobu realizace projektu a v přímé souvislosti s projektem, • nákup služeb pro zajištění vzdělávacích aktivit (např. strava, ochutnávka, vzorky zboží, občerstvení účastníků apod.),

	<ul style="list-style-type: none"> • výdaje na činnost odborných lektorů (přednášejících) a tlumočnicků včetně nákladů na jejich občerstvení, dopravu a ubytování, • náklady spojené se zajištěním překladů a tlumočení, • výdaje spojené s pořádáním exkurze, • DPH pro neplátce DPH (dle platného znění legislativy).
Preferenční kritéria	<p>INFORMAČNÍ ČINNOST (nad 20 účastníků na jedné akci)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žadatel má alespoň 3-leté zkušenosti se vzděláváním cílové skupiny na akcích podobného rozsahu • Vzdělávací materiály: písemná podoba, CD, internet • Účastník vzdělávací akce obdrží osvědčení o absolvování vzdělávací akce • Plošnost akce • Počet krajů, ve kterých se akce uskuteční • Ekonomická efektivnost akce (náklady na studentohodinu) <p>ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ (max. 20 účastníků na jedné akci)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stejně jako u informační činnosti + • Projekt využívá aktivačních metod výuky (exkurze, řešení příkladů a praktická cvičení získaných dovedností)

1.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Zaměření dotace	Dotace je zaměřena na investice v zemědělské výrobě. Je určena mladým začínajícím zemědělským podnikatelům. Dotace je vyplacena formou taxativní částky určené k zahájení a rozvoji podnikatelské činnosti a realizaci podnikatelského plánu. Investice pořízené dle podnikatelského plánu minimálně pokrývají částku dotace.
Záměry	Opatření není členěno na záměry
Příjemce dotace	<p>Zemědělský podnikatel, tzn. fyzická nebo právnická osoba, který podniká v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, který nedosáhl věku 40 let a zahajuje zemědělskou činnost poprvé.</p> <p>Druh a výše dotace Druh dotace: přímá nenávratná dotace právnickým a fyzickým osobám na podnikatelskou činnost, ve dvou splátkách, a to po schválení Žádosti a po posouzení realizace podnikatelského záměru.</p> <p>Výše dotace: cca 1 100 000 Kč, max. však 40 000 EUR dle aktuálního kurzu. Výše první splátky: max. 500 000 Kč po posouzení podnikatelského plánu a podpisu Dohody. Výše druhé splátky: cca 600 000 Kč, maximálně však dopočet do částky 40 000 EUR dle aktuálního kurzu. Druhá splátka bude vyplacena po uzavření účetního roku, ve kterém byla předložena Žádost o dotaci, a po předložení Žádosti o proplacení (závěrečném zúčtování), nejpozději však 18 měsíců od podpisu Dohody.</p> <p>Maximální výše dotace na jednoho příjemce dotace činí 40 000 EUR za období 2007 – 2013.</p>
Způsobilé výdaje	– investice v rámci rostlinné výroby včetně chmelařství, ovocnářství, vinohradnictví a pěstování zeleniny, hub, okrasných rostlin, léčivých a aromatických rostlin, rostlin pro technické a energetické užití na

	<p>pozemcích vlastních, pronajatých nebo užívaných na základě jiného právního důvodu, popřípadě provozovaná bez pozemků,</p> <ul style="list-style-type: none"> – investice v rámci živočišné výroby zahrnující chov hospodářských a jiných zvířat či živočichů za účelem získávání a výroby živočišných produktů, chov hospodářských zvířat k tahu a chov sportovních a dostihových koní, – investice v rámci produkce chovných plemenných zvířat a využití jejich genetického materiálu, pokud jde o zvířata uvedená v předchozím odstavci, – investice v rámci výroby osiv a sadby, školkařských výpěstků a genetického materiálu rostlin, – investice v rámci úpravy, zpracování a prodeje vlastní produkce zemědělské výroby, – stroje pro zemědělskou výrobu, – nákup pozemku za podmínky, že: <ul style="list-style-type: none"> – se jedná o zemědělskou půdu, – se jedná o nezastavěný pozemek, – částka způsobilých výdajů vyplývá ze znaleckého posudku, který žadatel předkládá jako povinnou přílohu při Žádosti o proplacení, – dotaci nelze využít na nákup spoluvlastnických podílů vyjma případů, kdy se takto nakoupená nemovitost stane po uskutečnění tohoto nákupu výlučným vlastnictvím žadatele, – žadatel/příjemce dotace bude mít příslušnou výměru evidovanou v registru LPIS. Porovnává se stav od data zaregistrování Žádosti o dotaci do 18 měsíců po podpisu Dohody, tzn. žadatel má v souladu s lhůtou stanovenou pro realizaci způsobilých výdajů 18 měsíců na to, aby plánovaný nákup uskutečnil a zaevidoval uživatelské právo do LPIS. – nákup stavby/budovy za podmínky, že: se jedná o nákup již postavené budovy a pozemku, na němž budova stojí a existuje přímá vazba mezi nákupem nemovitosti a předmětem projektu a je popsána v podnikatelském plánu a musí souviset se zemědělskou činností, – dotaci nelze využít na nákup spoluvlastnických podílů, vyjma případů, kdy se takto nakoupená nemovitost stane po uskutečnění tohoto nákupu výlučným vlastnictvím žadatele, – částka způsobilých výdajů vyplývá ze znaleckého posudku, který žadatel předkládá jako povinnou přílohu při Žádosti o proplacení. – DPH za podmínky, že jde o neplátce DPH
Preferenční kritéria	<ul style="list-style-type: none"> • Adresa trvalého bydliště žadatele a místo realizace podnikatelského záměru se nacházejí ve stejném nebo sousedícím katastrálním území, a to minimálně od zaregistrování Žádosti o dotaci do termínu předložení Žádosti o proplacení. • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a neprovozuje současně jinou zemědělskou výrobu. • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a provozuje ekologické zemědělství minimálně na 50 % výměry obhospodávané zemědělské půdy. • Podnikatelský plán využívá a obnovuje existující stavbu/stavby

	<ul style="list-style-type: none"> • Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém bude místo realizace podnikatelského plánu. • Žadatel v rámci podnikatelského plánu bude do termínu předložení Žádosti o proplacení pořizovat investiční výdaje (které jsou způsobilé) ve výši přesahující 500 tis.Kč. Tyto investice nebudou dotovány z opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců, tzn. žadatel je bude financovat z vlastních nebo cizích zdrojů • Žadatel v rámci podnikatelského plánu bude do termínu předložení Žádosti o proplacení pořizovat investiční výdaje (které jsou způsobilé) ve výši nad 1 mil.Kč. Tyto investice nebudou dotovány z opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců, tzn. žadatel je bude financovat z vlastních nebo cizích zdrojů • Žadatel v den podání Žádosti o dotaci předložil doklad o vlastnictví nebo nájemní smlouvu na minimálně 50% výměry zemědělské půdy nebo stavby (sloužící k zem. výrobě), která je předmětem podnikatelského plánu • Žadatel v den podání Žádosti o dotaci má v Integrovaném registru zvířat zaevidováno minimálně 50% VDJ, které jsou předmětem podnikatelského plánu
--	--

1.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Zaměření dotace	<p>Opatření motivuje starší zemědělce po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost a vytvořit tak prostor pro nástup mladších zemědělců, což může přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova. Obdobně jako u opatření I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců má opatření za cíl zlepšení věkové struktury zemědělců a přispěje k vyšší výkonnosti zemědělských podniků a intenzivnějšímu zavádění inovací.</p>
Záměry	Opatření se nečlení na záměry
Příjemce dotace	<p>Postupitel:</p> <p>Fyzická osoba splňující následující podmínky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ke dni podání Žádosti o dotaci je zemědělským podnikatelem, 2) ke dni podání Žádosti o dotaci i ke dni převodu zemědělského podniku dosahuje věku alespoň 55 let a nedosahuje věku potřebného pro nárok na starobní důchod, 3) ke dni podání Žádosti o dotaci ani ke dni převodu zemědělského podniku nepobírá předčasný ani řádný starobní důchod 4) po dobu alespoň 10 kalendářních let bezprostředně předcházejících roku podání Žádosti o dotaci provozoval jako podnikatel zemědělskou výrobu, 5) prokáže, že v posledních 3 letech bezprostředně předcházejících kalendářnímu roku, v němž žadatel podal Žádost o dotaci, dosáhl podíl jeho příjmů ze zemědělské prvovýroby (včetně zpracování vlastních produktů) nejméně 55 % na celkových jeho příjmech (z podnikání i z jeho závislé činnosti) 6) prokáže, že v posledních 3 letech bezprostředně předcházejících kalendářnímu roku, v němž podal Žádost o dotaci, dosáhl jeho příjem ze zemědělské prvovýroby (včetně zpracování vlastních produktů) průměrně 500 000 Kč za rok.

Druh a výše dotace	<p>Druh dotace: přímá nenávratná 1 roční dotace.</p> <p>Dotace se stanoví jako součet částky 75 000 Kč a částky tvořené součinem sazby 4 700 Kč na 1 ha převedené zemědělské půdy, převedené z žadatele na nabyvatele, nejvýše však do výměry 30 ha této zemědělské půdy.</p> <p>Dotace bude poskytována po dobu nejvýše 15 kalendářních let, počínaje rokem podepsání Dohody. Dotace se neposkytne žadateli počínaje kalendářním rokem, v němž dosáhne 70 let věku.</p> <p>Žádosti o proplacení (kromě První žádosti o proplacení) se předkládají jedenkrát ročně do 15.2. na příslušné RO SZIF</p>
Způsobilé výdaje	–
Preferenční kritéria	–
Další podmínky	<p>Nabyvatelem je:</p> <p>a) příjemce dotace z opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Tato podmínka je naplněna po dobu účasti nabyvatele v opatření I.3.2 ode dne podepsání Dohody a její plnění je kontrolováno ke dni podání Žádosti o dotaci a ke dni podání První žádosti o proplacení</p> <p>nebo</p> <p>b) zemědělský podnikatel, tzn. fyzická nebo právnická osoba, která podniká v zemědělství v souladu s § 2e a 2f zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů minimálně 12 měsíců před podáním Žádosti o dotaci a převezme zemědělské hospodářství od převodce za účelem zvětšení.</p> <p>V případě fyzické osoby se jedná o osobu, která nedosáhla věku 40 let. V případě právnické osoby se jedná o podnik, který je řízen osobou mladší 40 let, která se zároveň podílí na základním jmění z více než 50 %.</p>

1.3.4 Využívání poradenských služeb

Zaměření dotace	<p>Opatření má průřezový charakter a kromě osy I bude využíváno také v rámci témat osy II.</p> <p>Předmětem podpory je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • finanční podpora pro zemědělce ke krytí nákladů při využívání služeb zemědělského poradenského systému, který bude zemědělcům poskytovat poradenské služby k hospodaření a dodržování zásad společné zemědělské politiky, zejména cross-compliance a správné zemědělské praxe, nejméně v rozsahu povinných norem Společenství v oblasti životního prostředí, ochrany přírody a krajiny a norem bezpečnosti práce. Finanční podpora bude dále sloužit k podpoře šetrného způsobu hospodaření v souvislosti např. s agroenvironmentálními opatřeními, • finanční podpora vlastníkům lesa a nájemcům lesa pro poradenství v okruzích platné legislativy. Finanční podpora bude dále sloužit k podpoře šetrného způsobu hospodaření v lesích v souvislosti např. s lesnicko-environmentálními opatřeními.
Záměry	Opatření není členěno na záměry
Příjemce dotace	a) Zemědělský podnikatel, tzn. fyzická nebo právnická osoba, která provozuje zemědělskou výrobu jako soustavnou a samostatnou činnost vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku, právnická osoba podnikající v zemědělství.

	<p>b) Fyzická nebo právnická osoba hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení, nebo ve vlastnictví obcí nebo svazků obcí.</p> <p>Druh dotace: přímá nenávratná dotace</p> <p>Výše dotace: dotace za provedené poradenské služby bude poskytována ve výši maximálně 60 – 80 % způsobilých výdajů.</p> <p>Žadatel bude vždy žádat výši dotace 80%. Ministerstvo zemědělství si vyhrazuje právo po vyhodnocení jednotlivého kola příjmu žádosti výši dotace snížit až na 60%. Konečná výše dotace bude stanovena na základě počtu žadatelů resp. jejich finančních požadavků.</p> <p>Způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, jsou stanoveny do cca 40 000 Kč maximálně však do 1500 EUR dle kurzu stanoveného v souladu s nařízením Komise (ES) 883/2006.</p> <p>Maximální výše dotace na jednoho příjemce je 315 tis. Kč pro období 2007 – 2013.</p>
Způsobilé výdaje	<p>Nákup poradenských služeb. DPH za podmínky, že jde o neplátce DPH (dle platného znění legislativy). Pro žádosti zaregistrované v roce 2008 jsou způsobilé ke spolufinancování služby poskytnuté od 3. ledna 2008. V dalších letech jsou způsobilé ke spolufinancování výdaje realizované v době od zaregistrování Žádosti o dotaci do data předložení Žádosti o proplacení</p>
Preferenční kritéria	<p>Žadatelé byla přiznána na základě podané žádosti za předcházející kalendářní rok dotace vyšší než 15 000 EUR přímých plateb.</p> <p>Žadatel zaměstnává max. 1 zaměstnance (včetně)</p> <p>Poradenská služba je poskytnuta v oblasti Cross-compliance</p> <p>Poradenská služba je poskytnuta v oblasti bezpečnosti práce</p> <p>Žadatel je registrován v evidenci zemědělských podnikatelů max. 5 let (včetně) bezprostředně předcházejících podání Žádosti o dotaci</p> <p>Žadatelem je osoba hospodařící v lesích</p>
Další podmínky	<p>Poradenská služba musí být poskytnuta poradcem vedeným v Registru poradců MZe, certifikovaným v příslušném poradenském oblasti dle Směrnice Ministerstva zemědělství o akreditaci poradců a jejich vedení v Registru poradců Ministerstva zemědělství (Registr poradců MZe je k dispozici na www.agroporadenstvi.cz)</p>

OSA II

– ZLEPŠOVÁNÍ
ŽIVOTNÍHO
PROSTŘEDÍ
A KRAJINY

Opatření II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

Kdo může získat dotaci	<p>Žadatel nemusí být podnikatelem podle §2 odst. 2 Obchodního zákona.</p> <p>Mohou žádat i nepodnikatelé mající právní subjektivitu (např. obce, fyzické osoby nepodnikající, školy), jestliže mají vedenu v ELPIS alespoň minimální výměru zemědělské půdy v LFA od data doručení žádosti Fondu do 30. září 2008.</p> <p>Forma a výše dotace: Sazba pro LFA dle § 5 odst. 2 písm. a) Nařízení vlády 75/2007 Sb. je stanovena na 1 ha travních porostů:</p> <table> <tr> <td>a) v oblasti typu HA</td> <td>157 EUR</td> </tr> <tr> <td>b) v oblasti typu HB</td> <td>134 EUR</td> </tr> <tr> <td>c) v oblasti typu OA</td> <td>117 EUR</td> </tr> </table>	a) v oblasti typu HA	157 EUR	b) v oblasti typu HB	134 EUR	c) v oblasti typu OA	117 EUR
a) v oblasti typu HA	157 EUR						
b) v oblasti typu HB	134 EUR						
c) v oblasti typu OA	117 EUR						

	<p>d) v oblasti typu OB 94 EUR</p> <p>e) v oblasti typu S 114 EUR</p> <p>f) v oblasti typu SX 91 EUR</p> <p>Platbu žadatel obdrží v českých korunách, a to podle kurzu uveřejněného v 1. vydání Úředního věstníku EU kalendářního roku, za který se platba poskytuje</p>
Management dotace	<p>1) Platba pro LFA je poskytována pouze na zemědělskou kulturu travní porost obhospodařovanou v následujících oblastech:</p> <p>horské oblasti (oblast typu HA a HB)</p> <p>ostatní méně příznivé oblasti (oblast typu OA a OB)</p> <p>oblasti se specifickými omezeními (oblast typu S a SX)</p> <p>2) Žadatel má povinnost hospodařit v LFA po dobu alespoň pěti kalendářních let od roku, za který mu byla platba poskytnuta poprvé, a to nejméně na minimální výměře, kterou je:</p> <p>_ 1 ha travního porostu, pokud se žadatel poprvé zaváže k hospodaření v r. 2007 a dále, nebo</p> <p>_ 5 ha zemědělské půdy, popřípadě 2 ha zemědělské půdy na území národních parků nebo chráněných krajinných oblastí nebo 1 ha zemědělské půdy v systému ekologického hospodaření, pokud se žadatel poprvé zavázal k hospodaření v letech 2004-2006 dle nařízení vlády č. 241/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. (I v tomto případě ale musí žadatel v kalendářním roce, na který o platbu žádá, obhospodařovat alespoň 1 ha travního porostu vedeného v LPIS).</p>
Diferenciace dotace	<p>Minimální výměra 1 ha kultury travní porost</p> <p>Pětiletý závazek</p>
Další podmínky	<p>Žadatel musí zajistit, aby byly travní porosty alespoň 1x ročně spaseny nebo alespoň 2x ročně posečeny a to v termínech do 31.7. a do 31.10., pokud ovšem žadatel současně na dane ploše neuplatňuje některé z agroenvironmentálních opatření, kde jsou stanoveny jiné termíny sečí.</p> <p>Výška porostu po 31. říjnu 2008 nesmí být vyšší než 30 cm.</p> <p>Odložení nebo vynechání jedné ze sečí v termínech je možné pouze s písemným souhlasným vyjádřením příslušného orgánu ochrany přírody. Písemné vyjádření příslušného orgánu ochrany přírody žadatel Fondu doručí nejpozději v den, kdy měla být podmínka splněna.</p> <p>Žadatel musí plnit podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu na cele výměře zemědělské půdy evidované na žadatele v LPIS:</p>
Specifické podmínky	<p>Povinnost dodržovat intenzitu chovu hospodářských zvířat.</p> <p>Žadatel musí dodržovat intenzitu chovu skotu, ovci, koz a koni k datu 31.7.2008 ve výši:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minimálně 0,2 VDJ na 1 ha travního porostu vedeného v PIS • Maximálně 1,5 VDJ na 1 ha zemědělské půdy vedené v PIS <p>Do výpočtu minimální úrovně intenzity chovu hospodářských zvířat (0,2 VDJ) se nezahrnují plochy (travní porosty!) užívané žadatelem v ochranných pásmech vodních zdrojů povrchových nebo podzemních vod 1. stupně. Výměru travního porostu užívanou v 1. ochranném pásmu vodního zdroje (dále jen 1. OPVZ) žadatel doloží potvrzením příslušného vodoprávního úřadu. Nezapočítání výměry travních porostů v OPVZ se bere v úvahu pouze při výpočtu minimální intenzity.</p> <p>Chová-li žadatel koně k 31. 7. 2008, je povinen předat Fondu (na příslušnou ZA) do 15. září 2008 kopii stájového registru společně s vypl-</p>

	něným formulářem vydaným SZIF, v němž uvede počet chovaných koní, přepočteny na VDJ. Jedna se o jednorázovou intenzitu, která se počítá ke dni 31. 7. 2008. Přepočet na VDJ je uveden v příloze.
Zaměření dotace	Podpory na opatření „Méně příznivé oblasti“ jsou v ČR vypláceny na travní porosty, mají nejen charakter ekonomicko-sociálních podpor, směřujících k udržení příjmové stability zemědělců hospodařících v horších přírodních podmínkách, ale také povahu restrukturalizačního opatření, které podporuje chov skotu a dalších hospodářských zvířat, využívajících travní porosty.

Opatření II.1.2. Platby v rámci oblastí NATURA 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)

Zaměření dotace	Toto podopatření je zaměřeno na podporu zemědělců hospodařících v oblastech Natura 2000 (oblasti vyhlášené dle směrnice Rady 79/409/EHS a oblasti vyhlášené dle směrnice Rady 92/43/EHS) a současně v 1. zónách NP a CHKO, s cílem přispět k zachování venkovské krajiny, podpořit systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů.
Kdo může získat dotaci	Žadatel nemusí být podnikatelem podle §2 odst. 2 Obchodního zákona. Mohou žádat i nepodnikatelé mající právní subjektivitu (např. obce, fyzické osoby nepodnikající, školy), jestliže mají vedenu v Evidenci alespoň minimální výměru zemědělské půdy v Natura 2000 od data doručení žádosti Fondu do 30. září 2008
Forma a výše dotace	112 EUR na 1 ha travního porostu Platbu žadatel obdrží v českých korunách, a to podle kurzu uveřejněného v 1. vydání Úředního věstníku EU kalendářního roku, za který se platba poskytuje
Management dotace	Platba v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě (dále jen „Natura 2000“) se poskytuje pouze na travní porosty evidované v LPIS, které se nacházejí na území: 1) V ptačích oblastí (dle § 45e odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.) a zároveň na území 1. zóny národních parků nebo 1. zóny chráněných krajinných oblastí, nebo 2) V evropsky významných lokalitách zařazených do národního seznamu a zároveň na území 1. zóny národních parků nebo 1. zóny chráněných krajinných oblastí
Specifické podmínky	Maximálně povolené množství dusíku – Žadatel musí zajistit, aby množství dusíku, dodaného pastvou zvířat nepřesáhlo v průměru 30 kg dusíku na 1 ha pasených ploch (množství dodaného dusíku se vypočte dle Vyhlášky č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, v platném znění) – Žadatel je povinen předložit evidenci hnojení za uplynulý kalendářní rok vedenou dle Vyhlášky č. 274/1998 Sb. v průběhu fyzické kontroly na místě

Opatření II.1.2.2. Rámcová směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES

Toto podopatření bude dopracováno v souladu s článkem 38 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 v návaznosti na schválení 8 plánů oblastí povodí (Horního a středního Labe, oblast povodí Horní Vltavy, oblast povodí Berounky, oblast povodí Dolní Vltavy, oblast povodí Ohře a Dolního Labe, oblast povodí Odry, oblast povodí Moravy a oblast povodí Dyje), krajů podle jejich územní působnosti do 22. 12. 2009.

Opatření II.1.3. Agroenvironmentální opatření

Opatření má za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny.

Všechna navržená podopatření v rámci AEO mají společných několik základních podmínek:

- Jsou realizována v podobě pětiletých závazků,
- vztahují se pouze na závazky nad rámec odpovídajících závazných norem stanovených podle článků 4 a 5 a příloh III a IV nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 v souladu s článkem 39 odstavce 3 nařízení Rady (ES) 1698/2005 (viz příloha č. 9) a na závazky nad rámec minimálních požadavků týkajících se používání hnojiv a používání přípravků na ochranu rostlin a dalších odpovídajících závazných požadavků stanovených vnitrostátními předpisy v souladu s článkem 39 odstavce 3 nařízení Rady (ES) 1698/2005.
- pokud příjemci AEO plateb přestanou v důsledku určitého jednání nebo opomenutí, které jim může být přímo přičítáno, splňovat v celém hospodářství závazné požadavky podle článku 5 a přílohy IV nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 nebo minimální požadavky týkající se používání hnojiv a používání přípravků na ochranu rostlin, celková částka plateb, které jim mají být poskytnuty v kalendářním roce, kdy došlo k tomuto neplnění požadavků, se snižuje nebo ruší v souladu s článkem 51 odstavcem 1 a odstavcem 3 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005,
- žadatel dodržuje minimální požadavky, jež se týkají používání hnojiv a statkových hnojiv, a to tak, že vede a nejméně 7 let uchovává evidenci o množství, druhu a době použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů podle jednotlivých pozemků, plodin a let v souladu se zvláštním právním předpisem (zákon o hnojivech),
- žadatel, který má závazek v rámci AEO dodržuje kodex na ochranu vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů zavedený v rámci směrnice Rady 91/676/EHS, který obsahuje:
 - a) období nevhodné k hnojení,
 - b) způsob používání dusíkatých hnojiv a statkových hnojiv,
 - c) způsob používání dusíkatých hnojiv a statkových hnojiv na svažitých půdách,
 - d) způsob používání dusíkatých hnojiv a statkových hnojiv v blízkosti vodního toku,
- žadatel dodržuje minimální požadavky, jež se týkají používání přípravků na ochranu rostlin, a to tak, že dodržuje pravidla skladování a manipulace s chemickými látkami v souladu s příslušnými právními předpisy (zákon o rostlinolékařské péči) tak, aby nedocházelo ke kontaminaci složek životního prostředí,
- minimální výměra žadatelem obhospodařované půdy pro vstup do agroenvironmentálních

Opatření musí činit:

1. 5 ha zemědělské půdy vedené v LPIS, nejde-li o hospodaření podle bodů 2 až 8,
2. 2 ha zemědělské půdy vedené v LPIS, jde-li o hospodaření v územích národních parků nebo chráněných krajinných oblastí,
3. 0,5 ha zemědělské půdy vedené v LPIS, jde-li o hospodaření v systému ekologického zemědělství,
4. 0,5 ha zemědělské půdy vedené v LPIS, jde-li o pěstování zeleniny nebo speciálních bylin v systému ekologického zemědělství nebo pěstování zeleniny v systému integrované produkce,
5. 0,5 ha vinic, ovocných sadů nebo chmelnic vedených v LPIS, jde-li o hospodaření v systému ekologického zemědělství,
6. 1 ha ovocných sadů vedených v LPIS, jde-li o hospodaření v integrované produkci ovoce
7. 0,5 ha vinic vedených v LPIS, jde-li o hospodaření v integrované produkci révy vinné,
8. 1 ha orné půdy vedené v LPIS, jde-li o zatravňování orné půdy v rámci AEO
9. 2 ha biopásy

- Žadatel musí v souladu s čl. 51 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 splňovat v celém hospodářství závazné požadavky podle článků 5 a přílohy IV nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 (viz. příloha č. 2 – GAEC).
- Integrace agroenvironmentálních postupů v zemědělství
- Trvale udržitelné využití zemědělské půdy
- Zlepšení životního prostředí a krajiny

Cíle opatření

II.1.3.1. Podopatření postupy šetrné k životnímu prostředí

Zaměření dotace	Podopatření postupy šetrné k životnímu prostředí zahrnuje 2 tituly: 3. ekologické zemědělství (EZ) 4. integrovanou produkci (IP). Integrovaná produkce tvoří mezistupeň šetrných postupů mezi standardní konvenční produkcí a ekologickým zemědělstvím.
Kdo může získat dotaci	Příjemcem podpory je fyzická nebo právnická osoba, která provozuje zemědělskou činnost vlastním jménem a na vlastní zodpovědnost, obhospodařuje evidovanou zemědělskou půdu a splňuje kritéria pro vstup do opatření a plní podmínky poskytnutí podpory.
Forma a výše dotace EZ Výše dotace u IP	Dotace má formu pevně stanovené sazby na hektar, podle zvoleného typu managementu. Orná půda: 155 EUR/ha Travní porosty: 71 EUR/ha Trvalé kultury: 849 EUR/ha Zelenina a speciální byliny na orné půdě: 564 EUR/ha 435 EUR/ha ovocného sadu <ul style="list-style-type: none">• 507 EUR/ha vinice• 440 EUR/ha orné půdy, na níž je pěstována zelenina
II.1.3.1.2.1 Management integrované produkce ovoce	Žadatel dodržuje minimálně tyto postupy požadovaného managementu: <ul style="list-style-type: none">• Vylučuje se souběžné pěstování ovoce v systému konvenčním a integrovaném u jednoho pěstitele.• Nepoužívat stanovené chemické prostředky na ochranu rostlin.• Používat povolené biologické prostředky na ochranu rostlin.• Zajistit odběr vzorků půdy a odběr vzorků ovoce pro rozbor na vybrané chemické látky.

	<ul style="list-style-type: none"> • Hodnoty sledovaných chemických látek nesmí překročit mezní limity stanovené MZe ČR, případně zvláštním právním předpisem. • Minimální intenzita integrované produkce je dána průměrným počtem stromů (keřů) na 1 hektar sadů daného pozemku, na který má být poskytnuta podpora, a to u jaderovin 500 kusů, peckovin 200 kusů, bobulovin 2000 kusů.
II.1.3.1.2.2 Management integrované produkce révy vinné	<p>Vylučuje se souběžné pěstování révy vinné v systému konvenčním a integrovaném u jednoho pěstitele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepoužívat stanovené chemické prostředky na ochranu rostlin. • Používat povolené biologické prostředky na ochranu rostlin. • ze aplikovat prostředky obsahující měď (Cu2+) pouze v celkové roční dávce nepřekračující stanovený limit. • Aplikovat hnojiva a statková hnojiva lze maximálně do výše 50 kg N/ha. • Nejméně každé druhé meziřadí musí být do 3 let po ukončení výsadby vinice trvale pokryté bylinným porostem. • Minimální intenzita integrované produkce je dána průměrným počtem 1800 keřů na 1 hektar vinic daného pozemku, na který má být poskytnuta podpora.
II.1.3.1.2.3 Management integrované produkce zeleniny	<p>Vylučuje se souběžné pěstování zeleniny v systému konvenčním a integrovaném u jednoho pěstitele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepoužívat stanovené chemické prostředky na ochranu rostlin. • Používat povolené biologické prostředky na ochranu rostlin. • Používat uznané osivo. • Zajistit odběr vzorků zeleniny pro rozbor na vybrané chemické látky. • Hodnoty sledovaných chemických látek nesmí překročit mezní limity stanovené MZe ČR, případně zvláštním právním předpisem. • Hnojení dusíkatými hnojivy a statkovými hnojivy provádět v souladu se stanovenými limity MZe.
Další podmínky	Stanoveny Nařízením vlády v příslušném roce

II.1.3.2. Podopatření ošetřování travních porostů

V rámci tohoto podopatření je možné zvolit následující tituly:

- B.1 Louky
- B.2 Mezofilní a vlhkomilné louky
- B.3 Horské a suchomilné louky
- B.4 Trvale podmáčené a rašelinné louky
- B.5 Ptačí lokality na TP – hnízdiště bahňáků
- B.6 Ptačí lokality na TP – hnízdiště chřástala polního
- B.7 Pastviny
- B.8 Druhově bohaté pastviny
- B.9 Suché stepní trávníky a vřesoviště

Zaměření dotace	Cílem podopatření je podpořit a zachovat příznivou extenzifikaci na travních porostech využívaných pro zemědělskou produkci v rámci celého zemědělského podniku, které jsou ohroženy jak růstem intenzity hospodaření, tak degradací v důsledku opuštění hospodaření. Současně je cílem zajistit údržbu kulturní krajiny zejména pastevním chovem zvířat a také podporu biologické různorodosti na cenných stanovištích.
Kdo může získat dotaci	Žádost o zařazení může podat fyzická nebo právnická osoba, která zemědělsky obhospodařuje a podává žádost o zařazení alespoň na danou minimální výměru zemědělské půdy evidované na žadateli v LPIS:
Forma a výše dotace	Dotace má formu pevně stanovené sazby na hektar, podle zvoleného typu managementu. <ul style="list-style-type: none"> • 75 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu louky; • 100 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu mezofilní a vlhkomilné louky (varianta hnojené mezofilní a vlhkomilné louky); • 116 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu mezofilní a vlhkomilné louky (varianta nehnojené mezofilní a vlhkomilné louky); • 135 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu mezofilní a vlhkomilné louky (varianta nehnojené mezofilní a vlhkomilné louky s neposečenými pásy); • 120 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu horské a suchomilné louky (varianta hnojené horské a suchomilné louky); • 130 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu horské a suchomilné louky (varianta nehnojené horské a suchomilné louky); • 150 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu horské a suchomilné louky (varianta nehnojené horské a suchomilné louky s neposečenými pásy); • 417 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu trvale podmáčené a rašelinné louky; • 202 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků; • 183 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního; • 112 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu pastviny; • 169 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu druhově bohaté pastviny; • 308 EUR/ha travního porostu zařazeného do titulu suché stepní trávníky a vřesoviště
Management dotace	<ul style="list-style-type: none"> • Splňovat výměru • Splňovat intenzitu býložravců 0,2 DJ/ha TTP – 1,5 DJ/ha zemědělské půdy ke stanovenému dni v příslušném kalend. roce • Povinnost zařadit všechny TTP (mimo zatravňování) • Nepoužívat ke hnojení upravené kaly • Možnost ponechat 10% výměry bez seče v odůvodněných případech a se schválením orgánů ochrany přírody
Další podmínky	Stanoveny Nařízením vlády v příslušném roce

II.1.3.3. Podopatření péče o krajinu

V rámci tohoto podopatření je možné zvolit z následujících managementů:

- C.1 Zatravňování orné půdy
- C1.1 Zatravňování orné půdy: Zranitelné půdy (svažitě, propustné); půdy ve zranitelných oblastech a LFA
- C1.2 Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru: Půdy podél vodních útvarů
- C1.3 Zatravňování orné půdy regionální směsí: Půdy v oblastech ZCHÚ
- C1.4 Zatravňování orné půdy regionální směsí podél vodního útvaru

Půdy podél vodních útvarů v oblastech ZCHÚ

- C.2 Pěstování meziplodin: Orná půda (především zranitelné oblasti)
- C.3 Biopásy: Orná půda s přihlédnutím k volně žijícím živočichům

Zaměření dotace	<p>Hlavním cílem u titulu zatravňování orné půdy a titulu pěstování meziplodin je zpomalení povrchového odtoku vod na orné půdě, což povede k minimalizaci sezónních nedostatků vody a zabrání krátkodobému zvýšení průtoků v tocích. Dalším efektem obou titulů je snížení rizika eroze půdy.</p> <p>Hlavním cílem titulu biopásy je zvýšení potravní nabídky a tím podpora rozvoje především ptačích společenstev, ale i ostatních živočišných druhů vázaných na polní stanoviště a ekosystémy spojené s polními lokalitami. Spolu s titulem zatravňování orné půdy tak přispívá ke zvyšování biologické různorodosti a ekologické stability krajiny.</p>
Kdo může získat dotaci	<p>Žádost o zařazení může podat fyzická nebo právnická osoba, která zemědělsky obhospodařuje a podává žádost o zařazení alespoň na danou minimální výměru zemědělské půdy evidované na žadateli v LPIS:</p>
Forma a výše dotace	<p>Dotace má formu pevně stanovené sazby na hektar, podle zvoleného typu managementu.</p> <ul style="list-style-type: none">• 270 EUR/ha zatravněné výměry půdního bloku/dílu pomocí úředně uznané travní směsi• 295 EUR/ha zatravněné výměry půdního bloku/dílu sousedícího s vodním útvarem pomocí úředně uznané směsi• 350 EUR/ha zatravněné výměry půdního bloku/dílu pomocí schválené regionální směsi• 374 EUR/ha zatravněné výměry půdního bloku/dílu sousedícího s vodním útvarem pomocí schválené regionální směsi• 104 EUR/ha orné půdy oseté meziplodinou• 401 EUR/ha biopásu
Management dotace	<p>Pro každý titul přesně stanoven Nařízením vlády v příslušném roce</p>

Přepočítávací koeficienty na velké dobytčí jednotky (VDJ):

Skot ve věku nad 24 měsíců	1,0
Skot ve věku nad 6 měsíců do 24 měsíců	0,6
Skot ve věku nad 1 měsíc do 6 měsíců	0,2
Ovce ve věku nad 12 měsíců	0,15
Kozy ve věku nad 12 měsíců	0,15
Koně ve věku nad 6 měsíců	1,0
Koně ve věku do 6 měsíců	0,4

OSA III

III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Zaměření dotace	<p>Záměry:</p> <p>a) diverzifikace činností nezemědělské povahy</p> <p>b) výstavba a modernizace bioplynové stanice</p> <p>c) výstavba a modernizace kotelen a vytopen na biomasu včetně kombinované výroby tepla a elektřiny</p> <p>d) výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv</p> <p>Záměr a) Podpora je zaměřena na diverzifikaci činností zemědělských subjektů směrem k nezemědělským činnostem zejména z oblasti těžby a úpravy ostatních nerostných surovin, zpracovatelského průmyslu, stavebnictví, obchodu, oprav motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost (např.: truhlářství, tesařství, kovářství, výroba keramiky, pletení košíků, sklářská výroba, rukodělné činnosti a dále zednické práce, zámečnictví, čalounictví, opravy strojů a zařízení, maloobchod apod.).</p> <p>Záměry b), c), d): Podpora je zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie.</p>
Příjemce dotace	<p>– Fyzické a právnické osoby, které podnikají v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů; v případě projektů zaměřených na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie (záměry b,c,d) nemůže být příjemcem pomoci mikropodnik,</p> <p>– v rámci záměru b) může být příjemcem i skupina osob sdružená smlouvou o sdružení dle § 829 a následujících zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, která je ze 100 % tvořena fyzickými a/nebo právnickými osobami, které podnikají v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Ve smlouvě o sdružení musí být uveden jeden účastník, který reprezentuje sdružení navenek, že za závazky vzniklé jednáním v zájmu sdružení odpovídají všichni účastníci společně a nerozdílně a účastníci se zavázají dodržovat podmínky smlouvy po dobu vázanosti projektu na účel.</p>
Forma a výše dotace	<p>Přímá nenávratná dotace</p> <p>Maximální výše podpory je stanovena podle regionální cenové mapy – viz níže</p> <p>Minimální celkové způsobilé výdaje na projekt jsou 50 000 Kč.</p> <p>Maximální celkové způsobilé výdaje na projekt</p> <p>záměr a) 5 000 000 Kč.</p> <p>záměr b) 75 000 000 Kč.</p> <p>záměr c) 5 000 000 Kč.</p> <p>záměr d) 5 000 000 Kč.</p>

Způsobilé výdaje	<ul style="list-style-type: none"> • stavební obnova (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), případně nova výstavba budov, ploch za účelem diverzifikace zemědělských aktivit, upřednostněno je využití stávajících budov a ploch, • nákup budov, strojů, technologie, zařízení provozoven a dílen, hardware, software, • výstavba decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů paliv a energie (biomasy nebo bioplynu) – pro vytápění nebo výrobu elektrické energie; kotelny, rozvody tepla či energie, bioplynové stanice (homogenizační jímka, reaktor, zásobník bioplynu, uskladňovací nádrž, kogenerační jednotka, tepelný výměník atd.), výroby pelet, briket apod • projektová a technická dokumentace, která je součástí pořízení investice.
Preferenční kritéria	<p>Pro záměr a)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Počet obyvatel v obcích na území které je projekt realizován • Projekt využívá a obnovuje existující stavbu/stavby. • Projekt vytváří jedno nové pracovní místo • Požadovaná míra dotace v procentech • Žadatel předložil v daném kole na daný záměr pouze jednu žádost • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel a neprovozuje současně jinou zemědělskou výrobu • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel provozuje ekologické zemědělství na minimálně 50 % výměry obhospodařované zemědělské půdyv • Projekt byl podán také v elektronické podobě • Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován
Další podmínky	V případě projektů zaměřených na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie (záměry b,c,d) nemůže být příjemcem pomoci mikropodnik,

III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

Zaměření dotace	<p>V rámci tohoto opatření je pro zemědělce podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie.</p> <p>Pozor: podpora není určena pro rozvoj cestovního ruchu</p> <p>Záměry:</p> <p>b) výstavba a modernizace bioplynové stanice</p> <p>c) výstavba a modernizace kotelny a vytopen na biomasu včetně kombinované výroby tepla a elektřiny</p> <p>d) výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv</p>
Příjemce dotace	<p>záměry b), c), d) – fyzické a právnické osoby, které podnikají v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, které splňují podmínky pro zařazení do kategorie mikropodniků;</p> <p>– v rámci záměru b) může být příjemcem i skupina osob sdružená smlouvou o sdružení dle § 829 a následujících zákona č. 40/1964 Sb.,</p>

	<p>občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, která je ze 100 % tvořena fyzickými a/nebo právníckými osobami, které podnikají v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Ve smlouvě o sdružení musí být uveden jeden účastník, který reprezentuje sdružení navenek, že za závazky vzniklé jednáním v zájmu sdružení odpovídají všichni účastníci společně a nerozdílně a účastníci se zaváží dodržovat podmínky smlouvy po dobu vázanosti projektu na účel.</p>
<p>Forma a výše dotace</p>	<p>Přímá nenávratná dotace Maximální výše podpory je stanovena podle regionální cenové mapy – viz níže Minimální celkové způsobilé výdaje na projekt jsou 50 000 Kč. Maximální celkové způsobilé výdaje na projekt záměr b) 75 000 000 Kč. záměr c) 5 000 000 Kč. záměr d) 5 000 000 Kč.</p>
<p>Způsobilé výdaje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výstavba decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů paliv a energie (biomasy nebo bioplynu) – pro vytápění nebo výrobu elektrické energie; kotelny, rozvody tepla či energie, bioplynové stanice (homogenizační jímka, reaktor, zásobník bioplynu, uskladňovací nádrž, kogenerační jednotka, tepelný výměník atd.), výroby pelet, briket apod. • projektová a technická dokumentace, která je součástí pořízení investice
<p>Preferenční kritéria</p>	<p>Pro záměr b)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Požadovaná míra dotace v procentech • Podíl výše způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, a instalovaného elektrického výkonu • Roční využití instalovaného tepelného výkonu (nezapočítává se vlastní technologická spotřeba zařízení) • Výměra půdy na které žadatel hospodaří evidovaná v LPIS na každou 1kWe instalovaného elektrického výkonu (je-li žadatelem sdružení, je plocha obhospodařované zemědělské půdy součtem ploch obhospodařovaných všemi účastníky sdružení) • Počet registrovaných VDJ na každou 1 kWe instalovaného elektrického výkonu (je-li žadatelem sdružení, registrovaný počet VDJ je součtem VDJ registrovaných na všechny účastníky) • Fermentace je řešena jako vícestupňová • Elektrická účinnost kogenerační jednotky • Projekt využívá a obnovuje existující stavbu/stavby. V případě, že předmětem či součástí projektu je novostavba, musí nahrazovat starou stavbu a nesmí přesahovat o více než 40 % zastavěnou plochu původní stavby • Projekt byl podán také v elektronické podobě • Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován je 6,1 – 8,0 % • Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován <p>Pro záměr c)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Požadovaná míra dotace v procentech • Podíl výše způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, a instalovaného jmenovitého tepelného výkonu při spalování biomasy

	<ul style="list-style-type: none"> • Automatický přísun paliva s regulací výkonu • Zařízení umožňuje spalování stébelnaté biomasy (sláma, traviny, apod.) • Projekt využívá a obnovuje existující stavbu/stavby. V případě, že předmětem či součástí projektu je novostavba, musí nahrazovat starou stavbu a nesmí přesahovat o více než 40 % zastavěnou plochu původní stavby • Předmětem projektu je zařízení na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla • Projekt byl podán také v elektronické podobě 1 bod • Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován <p>Pro záměr d)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Požadovaná míra dotace v procentech • Podíl výše způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, a výkonu zařízení • Projekt využívá a obnovuje existující stavbu/stavby. V případě, že předmětem či součástí projektu je novostavba, musí nahrazovat starou stavbu a nesmí přesahovat o více než 40 % zastavěnou plochu původní stavby. • Projekt byl podán také v elektronické podobě • Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován
Další podmínky	Opatření je určeno pouze pro mikropodniky !

III.1.3 a) Podpora cestovního ruchu (Záměr a) pěší trasy, vinařské stezky a hippo- stezky: neziskové projekty – projekty nezakládají veřejnou podporu dle čl. 87 Smlouvy)

Zaměření dotace	Podpora je určena na vybudování rekreační infrastruktury a rekreačních zařízení. Podporováno bude také zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování (s výjimkou vleků a lanovek), budování a značení pěších tras, vinařských stezek (tj. sítí místních nebo regionálních tras seznamujících návštěvníky s historií vinařství a současným stavem výsadby révy vinné ve venkovských oblastech, zejména Jižní Moravy. Na zastaveních jsou umístěny informační panely, např. upozorňující na místní vinohradnické zajímavosti) odpočinkových míst, hippo- stezek a nákupu a výsadby doprovodné zeleně.
Příjemce dotace	Příjemcem podpory může být zemědělský podnikatel – fyzická i právnická osoba, nezemědělský podnikatel pouze pokud činnost zahajuje, nebo má kratší než dvouletou historii a neziskové organizace (včetně zájmových sdružení a spolků) s právní subjektivitou. Forma a výše dotace Příímá nenávratná dotace. Projekty nezakládají veřejnou podporu dle čl. 87 Smlouvy Maximální výše podpory činí 90 %. Minimální celkové způsobilé výdaje na projekt jsou 50 000 Kč. Maximální způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace: 1 500 000,- Kč na projekt.

Způsobilé výdaje	<ul style="list-style-type: none"> výstavba zařízení služeb pěší turistiky, vodáctví a lyžování (vyjma vleků a lanovek), apod., budování a značení pěších tras, vinařských stezek, odpočinkových míst, hippostezek, mimo území lesů, výstavba sportovních zařízení, nákup a výsadba doprovodné zeleně.
Preferenční kriteria	<ul style="list-style-type: none"> Předmětem projektu je stezka vedoucí ke kulturní památce a/nebo do národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace, přírodní památky a/nebo k památnému stromu. Součástí projektu je výstavba odpočinkových míst Předmětem nebo součástí projektu je naučná stezka s informačními panely informujícími o místních přírodních a/nebo kulturních a/nebo historických hodnotách a zajímavostech. Stezka či trasa je napojena na již existující turistické značené stezky a trasy.
Další podmínky	Projekt lze realizovat na území České republiky v obci do 2000 obyvatel

III.1.3 b) Podpora cestovního ruchu (Záměr b) ubytování, sport: projekty generující zisk – projekty zakládající veřejnou podporu) – indikativní tabulka

Zaměření dotace	Podpora je určena na vybudování rekreační infrastruktury pro malokapacitní ubytování, včetně stravování a rekreačních zařízení (koupaliště a plovárny pro veřejné využití, vč. odpovídajícího zázemí, hřiště, jízdárny a jiná rekreační zařízení) a půjčoven sportovního vybavení. Po realizaci projektu vznikne funkční celek.
Příjemce dotace	Příjemcem podpory může být zemědělský podnikatel – fyzická i právnická osoba, nezemědělský podnikatel pouze pokud činnost zahajuje, nebo má kratší než dvouletou historii a neziskové organizace (včetně zájmových sdružení a spolků) s právní subjektivitou. Forma a výše dotace Přímá nenávratná dotace. Maximální výše podpory je stanovena podle regionální cenové mapy – viz níže Minimální celkové způsobilé výdaje na projekt jsou 50 000 Kč. Maximální způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace: 10 000 000,- Kč na projekt.
Způsobilé výdaje	<ul style="list-style-type: none"> stavební obnova (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), případně nová výstavba malokapacitních ubytovacích zařízení, včetně stravování a dalších budov a ploch v rámci turistické infrastruktury, budování koupališť a plováren pro veřejné využití vč. odpovídajícího zázemí (nejedná se o aquaparky a lázně), výstavba zařízení služeb pěší turistiky, vodáctví a lyžování (včetně vleků a lanovek), nákup budov, strojů, technologie, zařízení, vybavení, hardware
Preferenční kriteria	<ul style="list-style-type: none"> Počet obyvatel v obci ve které je projekt realizován Požadovaná míra dotace (%) Počet pracovních míst, které projekt vytváří Předmětem či součástí projektu je sportovní zařízení a/nebo půjčovna sportovních potřeb Žadatel předložil v daném kole na daný záměr pouze jednu žádost Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekolo-

	<p>gickém zemědělství, jinou zemědělskou výrobu. ve znění pozdějších předpisů a neprovozuje současně</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žadatel je zařazen do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a provozuje ekologické zemědělství na minimálně 50 % výměry obhospodařované zemědělské půdy. • Projekt využívá a obnovuje existující stavbu/stavby. • Součástí projektu je hromadné stravovací zařízení • Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován • Adresa trvalého bydliště/sídla žadatele a místo realizace projektu se nacházejí ve stejném nebo sousedícím katastrálním území, a to minimálně do termínu předložení žádosti o proplacení.
--	---

Pro všechna opatření platí:

Definice mikro, malých, středních a velkých podniků, regionální mapa míry podpory (dle doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6.května 2003 o definici mikro, malých a středních podniků, Úř.věst.č. L 124, 20.5.2003, s. 36)

Definice podniku (čl.1)

Za podnik se považuje jakýkoli subjekt, který se zabývá hospodářskou činností, a to bez ohledu na jeho právní formu. Zahrnuje to zejména samostatně výdělečně činné osoby a rodinné podniky, činné v oblasti živností nebo jiných aktivit a partnerská společenství nebo sdružení, která se pravidelně zabývají hospodářskou činností.

Stanovené prahy (čl.2) na základě tří kritérií:

- počet zaměstnanců,
- roční obrat
- bilanční suma roční rozvahy

Je nutno poznamenat, že i když dodržování počtu pracovníků je povinné, malý nebo střední podnik si může vybrat strop týkající se obratu nebo bilanční sumy. Nemusí splnit oba stropy a může jeden z nich překročit, aniž ztratí své postavení.

Kategorie podniku	Počet zaměstnanců	Roční obrat	Roční bilance/aktiva
střední	< 250	≤ 50 mil. EUR	≤43 mil. EUR
malý	< 50	≤10 mil. EUR	≤10 mil. EUR
mikro	< 10	≤2 mil. EUR	≤2 mil. EUR

Regionální mapa míry podpory podle, které se stanovuje maximální míra dotace pro projekty zakládající veřejnou podporu

Region	Mikropodnik		Malý podnik		Střední podnik	
	2007-2010	2011-2013	2007-2010	2011-2013	2007-2010	2011-2013
CZ 02 Střední Čechy	60%	60%	60%	60%	50%	50%
CZ 03 Jihozápad	56%	50%	56%	50%	46%	40%
CZ 04 Severozápad	60%	60%	60%	60%	50%	50%
CZ 05 Severovýchod	60%	60%	60%	60%	50%	50%
CZ 06 Jihovýchod	60%	60%	60%	60%	50%	50%
CZ 07 Střední Morava	60%	60%	60%	60%	50%	50%
CZ 07 Střední Morava	60%	60%	60%	60%	50%	50%
CZ 08 Moravskoslezsko	60%	60%	60%	60%	50%	50%

Míra dotace je stanovena na základě rozhodnutí Komise č. N 510/2006 schváleného dne 24.10.2006.

OSA IV

– LEADER

IV.1.1. Místní akční skupina

Zaměření dotace	V rámci tohoto opatření budou místní akční skupiny realizovat svůj Strategický plán Leader. Podporu lze poskytnout místní akční skupině na provoz, administrativu a poradenství spojené s realizací Strategického plánu Leader.
Příjemce dotace	Místní akční skupina Leader – obecně prospěšná společnost, občanské sdružení podle zákona č.83/1990 Sb., o sdružování občanů, Zájmové sdružení právnických osob. Upozornění: Místní akční skupinou nemůže být obchodní společnost, občanské sdružení podle § 829 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, svazek obcí.
Forma a výše dotace	Druh dotace: přímá nenávratná dotace Maximální výše dotace: 100 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Částka způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, v rámci opatření IV.1.1. může být čerpána místní akční skupinou do 20 % z celkových prostředků přidělených pro realizaci SPL, maximálně však 2 500 000,- Kč ročně.
Způsobilé výdaje	1) administrace (vyhlášení výzvy, konzultace se žadateli, příjem žádostí, kontrola žádostí a příloh, hodnocení projektů, kontrola realizace projektů, vedení složek a archivace), 2) sběr informací pro hodnocení a monitoring, 3) semináře, školení pro žadatele a veřejnost o SPL a činnosti MAS, 4) budování schopností a vzdělávání pracovníků a členů MAS zapojených do realizace strategie, 5) další nezbytné výdaje spojené s provozem MAS (nájemné, elektřina, vytápění, telefon, cestovní náklady, účetnictví, poradenské služby, apod.), 6) propagace SPL a MAS, informování o zrealizovaných projektech v rámci SPL,

	7) zpracování a aktualizace SPL, 8) DPH za podmínky, že jde o neplátce DPH.
Preferenční kritéria	Žádosti jsou posuzovány hodnotiteli podle preferenčních kritérií, jejichž přehled spolu s komentářem a potřebnými doporučeními najdete v Pravidlech
Další podmínky	<ul style="list-style-type: none"> území působnosti MAS – subregionální venkovské území s 10 000 až 100 000 obyvateli, na celém území České republiky, mimo území hl. města Prahy a měst s více než 25 000 obyvateli. území je vymezeno hranicí, která obaluje katastrální území všech okrajových obcí zahrnutých do území působnosti MAS, území je souvislé a má společnou charakteristiku a problémy, jsou doloženy doklady o souhlasu všech obcí se zařazením do území působnosti MAS a o seznámení se Strategickým plánem Leader.

IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie

Zaměření dotace	Podporu lze poskytnout na projekty, které jsou v souladu se schváleným Strategickým plánem Leader místní akční skupiny a příslušnými podmínkami opatření Programu rozvoje venkova. Projekty k realizaci vybírá na základě předem stanovených bodovacích kritérií místní akční skupina prostřednictvím své výběrové komise. Do bodovacích kritérií musí být jako kritérium zahrnuto uplatňování inovačních přístupů. Výběr projektů Místními akčními skupinami bude probíhat minimálně jednou do roka.
Příjemce dotace	Kategorie příjemců podpory jsou specifikovány ve Strategickém plánu Leader (místní akční skupina specifikuje kategorie příjemců podle podmínek jednotlivých opatření os I až III s přihlédnutím ke specifikám metody Leader). Příjemce působí na území působnosti MAS.
Forma a výše dotace	Kategorie příjemců podpory jsou specifikovány ve Strategickém plánu Leader (místní akční skupina specifikuje kategorie příjemců podle podmínek jednotlivých opatření os I až III s přihlédnutím ke specifikám metody Leader). Příjemce působí na území působnosti MAS.
Způsobilé náklady	Způsobilé výdaje se řídí nařízením Rady 1698/2005, prováděcími předpisy a podle způsobilých výdajů příslušných opatření Programu rozvoje venkova a příslušných fichí stanovených ve Strategickém plánu Leader.
Preferenční kritéria	Preferenční kritéria jsou stanovena u jednotlivých Fichí. Povinně u každé Fiche jsou bodově zvýhodněny následující skutečnosti. Způsob a míra zvýhodnění těchto kritérií je ponechán na MAS. <ul style="list-style-type: none"> Vytvoření každého nového trvalého pracovního místa Uplatňování inovačních přístupů. Víceodvětvové navrhování a provádění projektu založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství. Zaměření dopadů projektu na mladé lidi do 30 let. Zaměření dopadů projektu na ženy. Projekty se zkrácenou dobou realizace tzn. méně než 12 měsíců (platí pro výzvy v letech 2007, 2008, 2009)

Další podmínky	<ul style="list-style-type: none"> • žadatel může pro své způsobilé výdaje v rámci schváleného projektu použít pouze jeden zdroj financování Evropské unie, • projekt musí být realizován v daném území působnosti MAS, • projekt je v souladu s platnou právní úpravou a se Strategickým plánem Leader, • žadatel musí splňovat podmínky stanovené příslušnou místní akční skupinou.
----------------	---

IV.2.1. Realizace projektů spolupráce

Zaměření dotace	Podpora bude poskytována na projekty spolupráce mezi územími na národní úrovni nebo nadnárodní spolupráce s cílem povzbudit spolupráci mezi místními akčními skupinami v rámci členských států a na území třetích zemí. Smyslem tohoto opatření je využití příkladů nejlepší praxe k posílení inovačních postupů a přenosu znalostí. Projekty budou vybírány Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF) na základě splnění kritérií přijatelnosti a dosažené výše bodového hodnocení. Výzvy pro výběr projektů spolupráce mezi územími na národní úrovni, stejně jako spolupráce nadnárodní budou vyhlášovány minimálně jednou do roka, první výzva bude vyhlášena v roce 2008.
Příjemce dotace	Příjemci podpory mohou být MAS s právní formou obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, občanské sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, zájmové sdružení právnických osob podle § 20, písm. f) zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Forma a výše dotace Přímá nenávratná dotace. Pro veřejnou podporu osy Leader platí, že 80 % hradí EU a 20 % národní zdroje.
Způsobilé náklady	Způsobilé výdaje se řídí nařízením Rady 1698/2005, prováděcími předpisy a podle způsobilých výdajů příslušných opatření stanovených v souladu s Programem rozvoje venkova, příp. ve Strategickém plánu Leader.
Preferenční kritéria	Zatím nejsou definována
Další podmínky	<ul style="list-style-type: none"> • podporu konečnému žadateli/příjemci podpory na spolupráci poskytne platební agentura na základě žádosti, která je v souladu se Strategickým plánem Leader, s platnou právní úpravou a závaznými pravidly, • žadatel může pro své způsobilé výdaje v rámci schváleného projektu použít pouze jeden zdroj financování Evropské unie na oddělitelné výdaje, • mezi partnery je uzavřena Smlouva o spolupráci. • projekt musí být realizován na území působnosti MAS a území působnosti partnerské MAS.

Pro toto opatření osy IV LEADER zatím nebyla řídicím orgánem vydána pravidla. Vyhlášení první výzvy k přijímání žádostí o podporu v rámci tohoto opatření se předpokládá v polovině roku 2008.

5) Co musím všechno musím jako žadatel udělat a připravit, abych mohl na realizaci svého projektu získat dotaci ?

Základním dokumentem pro žadatele jsou Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2007-2013. Ta jsou zveřejňována vždy s každou výzvou a pro každé opatření. Tato Pravidla obsahují ve své obecné i specifické části všechny podmínky a požadavky, které musí žadatel splnit, aby mohl podat žádost o dotaci, která bude registrována a propuštěna do vlastního výběrového procesu. V souvislosti s tím je nutno připomenout, že Pravidla pro jednotlivé výzvy se pro stejná opatření mohou lišit, i když v některých případech pouze v drobných detilech. Proto nelze nikdy spoléhat na znolost pravidel z minulých výzev, ale je nutno si Pravidla pro konkrétní výzvu vždy velmi pečlivě prostudovat a postupovat v souladu s nimi. Stejně pravidlo platí i pro formuláře, zejména jejich specifické části. Vzhledem k rozsahu této příručky, nelze Pravidla pro příslušná opatření platná pro poslední výzvy, detailně rozebírat a komentovat. Pro žadatele přinášíme pouze některá doporučení vyplývající z naší praxe, získané při zpracování projektů v rámci minulého období i již proběhlých kol přijímání žádostí pro Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013.

- i) Žadatel – musí splnit všechny Obecné podmínky pro příslušné opatření osy I a III . pro poskytnutí dotace na základě Programu rozvoje venkova. V prvním kroku je proto nezbytné si velmi pečlivě tyto podmínky prostudovat a realizovat všechny kroky k jejich naplnění.
- ii) Žadatel musí splnit všechna předepsaná "Kriteria přijatelnosti ". Splnění této podmínky se prověřuje v průběhu administrativní kontroly při předávání žádosti na RO SZIF (Severozápad – Ústí nad Labem: Masarykova 19/275, 403 40 Ústí nad Labem)

V případě, že nejsou splněna, projekt není registrován a žadateli je dána lhůta na splnění či doplnění chybějících údajů. V případě, že se mu nepodaří nedostatky v průběhu této lhůty napravit projekt není v daném kole přijat.

- iii) V případě, že jsou splněny všechny obecné podmínky a kritéria přijatelnosti, žadatel přistupuje k zpracování žádosti.

A) Základní pravidla a zásady pro předkládání žádosti o dotaci

Žádost o dotaci z Programu rozvoje venkova, se skládá z následujících částí:

- B) Formulář žádosti, který je dostupný v papírové formě na RO SZIF (viz adresy níže), nebo si ho můžete stáhnout z internetových stránek SZIF v elektronické podobě (<http://www.szif.cz>). Zde je k dispozici ve formě prostého formuláře ve formátu pdf, nebo jako softwarový nástroj, který Vám umožní vyplňování. K tomu musíte mít na svém počítači nainstalovány minimálně verzi 8.1. programu ADOBE 8.1.
- C) Povinné a nepovinné přílohy. Povinné přílohy jsou nedílnou součástí žádosti a v případě, že chybí jediná, žádost není registrována. Nejdůležitějšími a z hlediska přípravy žádosti nejpracnějšími přílohami je projekt

Součástí tohoto formuláře, ale i projektu je rozpočet projektu, který je velmi důležitý z hlediska splnění stanovených cílů a k tomu stanovených aktivit. Při zpracování rozpočtu je třeba se předem seznámit s přehledem „způsobilých“ výdajů (v souvislosti s projekty v rámci PRV je nutné mluvit o výdajích, protože platí, že dotace se poskytu-

je pouze na prokazatelně zaplacené položky). Všechny ostatní výdaje jsou „Nezpůsobilé“ a žadatel je musí v plné míře hradit z vlastních finančních prostředků. Přehled způsobilých výdajů najdete v Pokynech pro žadatele. Zde jsou uvedeny i příslušné kódy, podle kterých je třeba příslušné položky zařadit do seznamu výdajů. V případě, že použijete formuláře – softwarového nástroje (pro to musíte mít nainstalován program ADOBE ve verzi vyšší než 8.1) po zadání základních údajů: celkové výdaje projektu, nezpůsobilé výdaje projektu (např. DPH u plátců), způsobilé výdaje projektu a způsobilé výdaje projektu pro dotaci (to je důležité tam, kde jsou pro způsobilé výdaje stanoveny limity) se Vám automaticky dopočítá rozdělení dotace na část z fondů EU (EAFRD) a státního rozpočtu ČR. V další části rozpočtové tabulky uvádíte požadovanou dotaci na jednotlivé položky způsobilých výdajů podle přesně stanovených kódů uvedených v Pravidlech. Plátce DPH vyplňuje částky bez DPH, neplátce s DPH. Při použití softwarového nástroje se Vám po zadání kódu automaticky doplní charakteristika položky. Po vyplnění všech položek způsobilých výdajů se automaticky sečtou a promítnou do položky požadované dotace.

Kalkulaci jednotlivých položek „způsobilých výdajů“ věnujte potřebný čas a předem si shromážděte všechny informace nutné k přesnému stanovení předpokládaných nákladů. Nejhorší je, když rozpočet stanovíte pouze na základě hrubých odhadů, nepodložených přesnou kalkulací a ve výsledku Vám potom peníze chybí.

iv) Preferenční – hodnotící kritéria a konkrétní doporučení pro zpracování žádosti

Věnujte zpracování všech součástí žádosti mimořádnou pozornost a všechny její části vyplňte s maximální pečlivostí a odpovědností. Na základě zkušenosti doporučujeme si již na samém začátku zpracování projektu pečlivě prostudovat preferenční kritéria. Kontrolu si proveďte i na konci, před odevzdáním žádosti a přesvědčte se, že jste ve všech bodech dosáhli svého možného maxima. V případě, že to někde jde, doložte další fakta a zvyšte si tak možný bodový zisk.

Chcete-li za příslušná preferenční kritéria získat body, musíte uváděná fakta průkazně doložit požadovanými doklady. Forma a způsob doložení jsou vždy pro každou výzvu přesně popsány v Pravidlech. V případě, že své tvrzení nedoložíte nebo doložíte nedostatečnými doklady, body Vám nebudou přiděleny. Velmi důležitým preferenčním kritériem, kde lze získat relativně nejvíce bodů je „požadovaná míra dotace v procentech. Zde za každý pod maximální hranici daných cenovou mapou maximální míry dotace obdržíte 1 bod.

v) Posledním krokem je: Podání žádosti na příslušném regionálním odboru SZIF v termínu uvedeném ve výzvě.

Po ukončení tohoto termínu již není možno v žádném případě žádost v rámci příslušné výzvy podat. Je nutno si uvědomit, že vlastní registrace žádosti vyžaduje nejméně 30 – 60 minut. Od poslední výzvy zavedl SZIF speciální proceduru registrace spočívající v tom, že každý žadatel si u automatického zařízení vyzvedne při svém příchodu pořadové číslo, kterým se při jeho převzetí zapisuje čas do centrálního registru (to má význam v případě rovnosti bodů, kdy rozhoduje čas registrace žádosti). S tímto číslem odejde na podatelnu, kde je projekt zaregistrován a je mu vydáno číslo jednací. S tímto číslem potom příslušný pracovník SZIF provede administrativní kontrolu, spočívající v kontrole úplnosti žádosti z hlediska všech povinných příloh. Do protokolu, který na závěr sepiše uvede i všechny nepovinné přílohy. Žadatel obdrží kopii tohoto protokolu. V případě, že žadatel nepředloží všechny povinné přílohy, žádost není převzata. Umožní-li to čas může žadatel v termínu uvedeném ve výzvě chybějící součásti žádos-

ti doplnit. Doporučujeme podávat žádosti v průběhu vypsaného období a nečekat na poslední den, kdy se zpravidla na většině regionálních odborů kumuluje velké množství žadatelů a vytváří se zbytečná napětí a navíc žadatel v řadě případů již nestíhá chybějící přílohy doplnit.

Příklady vybraných úspěšných projektů v předvstupního programu SAPARD i hodnocení Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství najdete v elektronické podobě na CD, která je součástí a přílohou „papírové“ příručky.

6) Přehled doposud vyhlášených výzev a harmonogram spouštění jednotlivých projektových opatření Programu rozvoje venkova pro rok 2008 a předpoklad pro další období

6.1) Přehled doposud vyhlášených výzev pro přijímání žádostí o podporu z PRV s uvedením jednotlivých projektových opatření, která byla podpořena

1. kolo žádostí o podporu ((9.7.-27.7.2007).

V rámci tohoto kola příjmu žádostí byly přijímány projekty pro následující opatření, podopatření či investiční záměry:

- podopatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků,
 - záměr a) investice do budov, staveb a technologií pro živočišnou výrobu
 - záměr b) investice do budov, staveb a technologií pro rostlinnou výrobu
- podopatření I.1.1.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství,
- opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců
- opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy
 - záměr b) výstavba a modernizace bioplynové stanice
 - záměr c) výstavba a modernizace kotelen na biomasu
 - záměr d) výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv

2. kolo přijímání žádostí (5.11.-26.11.2007)

V rámci druhého kola příjmu žádostí byly přijímány projekty pro následující opatření, podopatření či investiční záměry:

- opatření I.1.2 Investice do lesů.
- opatření I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- opatření I.1.4 Pozemkové úpravy
- opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost
- opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy – záměr a)
- opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu
- opatření III. 2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
 - podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic.
 - podopatření III.2.1.2 Občanské vybavení a služby
- opatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- opatření III.3.1 Vzdělávání a informace

3. kolo přijímání žádostí (26.2 – 17.3. 2008, pro I.3.2 3.3.-14.3.2008)

V rámci druhého kola příjmu žádostí byly přijímány projekty pro následující opatření, podopatření či investiční záměry

- opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků, opatření
- opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců, opatření

- opatření II.2.4 Obnova lesnického potenciálu a podpora společenských funkcí lesa
- podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích
- opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy a opatření
- opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje.

4. kolo přijímání žádostí (10.6. – 30.6.2008)

V rámci čtvrtého kola příjmu žádostí budou přijímány projekty pro následující opatření, podopatření či investiční záměry

- opatření I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost
- opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb
- opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu.

6.2) Termíny dalších výzev v roce 2008 a v následujících letech

5. kolo přijímání žádostí (6.10.-24.10.2008)

V rámci pátého kola se podle zveřejněného harmonogramu předpokládá vyhlášení výzvy k přijímání projektů pro následující opatření

- I. 1.2 Investice do lesů
- III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
- III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- III.3.1 Vzdělávání a informace
- IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie (LEADER)
- IV.2.1 Realizace projektů spolupráce (LEADER)

Konkrétní termíny pro 6. a další kola (rok 2009 a dále) budou upřesněny vždy v druhé polovině daného roku na rok následující tak, aby byly dodrženy stanovené měsíce příjmu (únor, červen, říjen) a zároveň byly minimálně 14-ti týdenní rozestupy mezi jednotlivými koly příjmu žádostí vzhledem k administrativním kontrolám a bodování projektů v kolech předcházejících.

Pozn.: V přehledu není zahrnuto opatření IV.1.1. Místní akční skupina, kde se žádosti o dotaci přijímají na centrálním pracovišti SZIF a v období 2008 – 2013 je u něj počítáno pouze s 2. kolem příjmu – zhruba v září 2008 (první kolo – listopad/prosinec 2007).

INOVACE A VYUŽÍVÁNÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A VÝVOJE PRO ZVYŠOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI

Technika
a technologie

Uplatňování nových vědeckých poznatků se stává rozhodujícím nástrojem ekonomického růstu. Rozsah této publikace neumožňuje poskytnout ucelený přehled. Uvedené příklady jsou věnovány několika oborům, od nichž si autor slibuje brzké využití v praxi. K získání ucelenějšího přehledu o dění v oblasti přírodních věd poslouží příložené CD, na kterém je více než tisíc článků věnovaných novým vědeckým objevům.

Virtuální ploty

Vytyčení ploch pro automatické travní sekačky, při kterých se použila technika satelitní navigace, bylo hitem už před dvěma roky. Nyní se budou satelitně navigovat i zvířata. Začíná éra pasení hospodářských zvířat bez plotů a elektrických ohradníků.

Australští vědci sestrojili obojek, který zvířatům vymezí plochu, kde se mohou pást. Zařízení by mělo nahradit drahé oplocení a elektrické ohradníky. Zařízení v obojku je napojeno na GPS a v případě, že zvíře neuposlechne varování, vyšle elektrický šok. Doktor Andrew Fisher se svými kolegy z CSIRO Food Futures Flagship sestrojil prototyp virtuálního oplocení. Je založen na principu satelitní navigace GPS. Každá kráva má na krku obojek, který je vybaven GPS navigační jednotkou. Ta sleduje aktuální polohu zvířete. Když se kráva začne přibližovat hranici virtuálního plotu, reproduktor umístěný v obojku začne vydávat bzučivý zvuk. Obojek přesně lokalizuje zvíře a jeho chování (pohyb) určuje častým odečítáním GPS dat. Pokud se zvíře otočí a vydá se směrem od hranice plotu, varovný zvuk ustane. Při neuposlechnutí a překročení této hranice, začne přístroj vydávat slabé elektrické impulsy. Rána, kterou obojek v takovém případě zvířeti dá, představuje 250 miliwattů. To není o mnoho více, než kolik nám dává statická elektrina. Pokusy na zvířatech, která již tento obojek měla možnost vyzkoušet ukázaly, že zvířata nejsou stresována o nic víc, než když jsou chována tradičními způsoby.

I když se jedná o mírné šoky a lze tedy hovořit o jemných donucovacích prostředcích, ukázalo se, že zvířatům stačí necelá hodina, aby se s obojkem sžila. Za hodinu spolehlivě pochopí, co znamená zvukový signál a co mají udělat, aby ustal. Cílem snažení australských vědců je poskytnout chovatelům skotu levnější technologii, než jakou je klasické oplocování pozemků. Nový přístup založený na vytyčování virtuálních plotů je současně mnohem flexibilnější. Umožňuje rychlé vytyčování nových hranic pozemků, koridorů pro přesun zvířat, snadné dávkování pastvy, aby si zvířata všechno nepošlapala hned první den,...

Jde o technologii, která umožní farmářům chovat zvířata efektivněji a dosahovat lepších ekonomických výsledků.

Nynější prototyp obojku se ale musí ještě kapánek zlepšit. Především je třeba vyřešit jeho napájení. Stávající baterie vydrží týden. Pro praktické využití ale bude třeba kapacitu baterií zvýšit na měsíce. A nebo vyřešit systém jejich automatického dobíjení. Jinak by už širokému rozšíření této novinky nemělo nic stát v cestě. Výhodou tohoto řešení je, že je podstatně šetrnější jak k hospodářským zvířatům (impulsy jsou menší, než jaké dává el. ohradník) tak k divoké zvěři. Ta při tomto způsobu využívání krajiny nepřichází o svoje teritoria. Libovolně může migrovat, tak jak jí pud velí.

Poznámka: Na příloženém CD jsou další podrobnosti a videa chování zvířat.

Palivové články

Většina z nás si pod představou využití výkalů vybaví hnojení pozemku, nebo anaerobní rozklad v tancích za vznik plynů, které se následně spalují v hořácích k ohřevu užitkové vody, a nebo bioplyn pohánějící spalovací motory. Nové poznatky svědčí i o jiné možnosti zužitkování exkrementů - v palivových článcích k výrobě elektrické energie. Nová studie na využití výkalů vychází z poznatku, že vhodným nástrojem k výrobě elektřiny mohou být některé z mikroorganismů vyskytující se v předžaludcích skotu. Nálevníci bachořci, jak se tyto mikrobi nazývají, jsou specializovaní na rozklad celulózy a ve spolupráci s houbami a bakteriemi, když se jim předhodí vhodné krmivo jako je sláma, jsou schopni vyprodukovat čistou energii. Napětí takového palivového článku na bázi mikroorganismů z bachoru není sice nic moc, dosahuje pouhých 600 milivoltů, to je pro představu jen polovinu napětí, které poskytuje takzvaná dobíjecí tužková baterie (AA článek). Nicméně to ale zase není tak pesimistický údaj, jak by se na první pohled mohlo zdát. Články, jak známo, lze řadit do série, a tak se lze vhodným opatřením dobrat optimističtějších napěťových hodnot.

Produktem bakteriálního metabolismu jsou plyny jako jsou oxid uhličitý, sirovodík, vodík a celá řada dalších plynů. Tyto plyny vznikají za předpokladu, že se vše děje bez přístupu vzduchu. Mikrobi vyskytující se v předžaludcích přežvýkavců jsou anaerobní tvorové a kyslík ke své činnosti nevyžadují. Zmínění mikrobi produkují smradlavý plyn, v němž je také vodík a právě na něm si princip palivového článku přiblížíme. Základem palivového článku je získávání elektronů, které se „chtají do pastí“. Je to vlastně jakési „spalování“ plynů, od kterých se elektrony získávají, aniž by tyto plyny hořely. Palivo (vodík), se přivádí na kladnou elektrodu (anodu), kde se oxiduje (ztrácí elektron). Kyslík (okysličovadlo) přichází na elektrodu zápornou (katodu) a podléhá tam redukci (přijímá elektron). V elektrolytu mezi oběma elektrodami se reakční produkty mísí a vzniká voda.

I když jsme si princip vysvětlili na vodíku, jak jsme na začátku řekli, palivový článek pracuje i s dalšími plyny a sloučeninami, nejen s vodíkem. V palivovém článku lze například zužitkovat methanol, oxid uhelnatý, uhlovodíky jako je propan, bioplyn, a jako perličku lze uvést, že se podařilo vyvinout i palivový článek který přímo spaluje uhlí, pokud jej rozemelete na prach s velikostí zrněk jeden mikrometr.

Největší rozdíl mezi klasickým spalováním a „spalováním“ v palivovém článku je ten, že při tom klasickém se uvolňuje energie ve formě tepla a můžete se popálit, zatímco v palivových článcích se elektrony lapají na elektrodu a odvádějí se pryč ve formě čisté energie – energii elektrického proudu.

Princip palivového článku není žádná novinka, je znám již od devatenáctého století. V praxi se začal palivový článek uplatňovat ale až s nástupem letů člověka do kosmu. To co je na palivových článcích dramatické, je nárůst jejich výkonu. Zhruba Před dvěma lety se získávala z jednoho metru čtvereční plochy elektrod desetina wattu. V době, kdy se rozhodl jeden tým z Pensylvánské university zveřejnit své výsledky o dosažení výkonu 70 watů, tak než jejich článek v tisku vyšel, dosáhli v laboratoři dalšího zlepšení na 350 watů!

Studie, která nás zaujala a posloužila jako základ ke vzniku tohoto článku, byla zveřejněna před třemi dny (31. srpna) na národním setkání členů Americké společnosti chemiků, která se konala ve Washington D.C. Jejimi autory jsou Ann Christy, Rismani-Yazdi, kteří experiment s mikrobi majícími původ v bachoru skotu, provedli ve spolupráci s jejich kolegy profesorem mikrobiologie Olli Tuovinenem a profesorem Burkem Dehoritem.

Na myšlenku použít k provozu palivového článku mikroorganismy z bachoru a výkalů, přivedlo vědce vhodné složení bachorových plynů. Vlastní pokus ověřování vhodnosti bachorové mikroflóry pro palivové články probíhal následovně. Naplnili bachorovou tekutinou skleněné nádoby (Asi 30 cm vysoké s průměrem okolo dvaceti centimetrů).

Nádoby byly odděleny speciální přepážkou, která dovolovala prostup protonů z místa se záporným nábojem (anody) do místa s kladným nábojem (katody). Když do anodové nádoby přidali slámu slámu, ukázalo se, že mikroby se dali do práce, produkovali plyn a článek začal vyrábět proud. Při dalších pokusech se ukázalo, že nejen ve slámě, ale dokonce i ve výkalech skotu je dostatek nestrávené vlákniny (tedy energie), k tomu, aby palivový článek byl funkční.

Podle výzkumníků pracovaly palivové články na principu výkalů déle než měsíc, aniž by přitom došlo k poklesu jejich napětí.

Nové na jejich pokusech je to, že se jim daří zužitkovat obtížně rozložitelnou vlákninu - slámu, které je na farmách dost, a je prakticky odpadem vznikajícím při pěstování obilí. Dokonce lze takto využít i zbytky vlákniny, které zvířata vylučují ve formě exkrementů. Vědcům se to vše daří jen díky vhodné spolupráci, přičemž největší část práce v tomto případě vykonávají nálevníci bachořci a bakterie - obvyklejší obyvatelé předžaludků domácích hospodářských zvířat.

Je možné, že zapáchající močůvkové jámy u kravinů se díky těmto pokusům stanou minulostí. Místo nich by u farem mohly stát obrovské palivové články zásobující venkov levným elektrickým proudem. Výzkum palivových článků pro zemědělce byl financován ze státních zdrojů prostřednictvím Centra zemědělského výzkumu a vývoje ve Woosteru, stát Ohio, USA.

Pro ty, kteří by se snad chtěli u nás vydat obdobnou cestou, doplňujeme, že u palivového článku pracujícího na principu zužitkování výkalů, je katodová komora plněna ferikyanidem draselným. Ten se jako oxidační činidlo osvědčil nejlépe. Jako elektrody sbírající emitované elektorony byly použity obyčejné destičky z grafitu. Podle výzkumníků tyto články pracovaly déle než měsíc, aniž by došlo k poklesu jejich napětí. Na elektrodách článku vědci naměřili maximální výstupní napětí 0,58 voltů. Není to sice moc, ale když uvážíte, že k tomu stačil obyčejný kravinec... (Na připojeném CD jsou další podrobnosti a obrázky zařízení).

Nanotechnologie

Gyroskopy k detekci původců infekcí

Miniaturizované gyroskopy, které bychom očekávali spíše u nových zbraňových systémů, se stanou citlivými biosenzory, které budou diagnostikovat nemoci.

Mikro-gyroskopy se skládají z mikroobvodu s vibrujícím diskem. Vibrující disky jsou vysoce citlivé na zrychlení, a tak čipy využívající tohoto principu se mohou použít jak k detekci pohybu u letadel, řízených střel, v bezpečnostních systémech aut k odpalování airbagů a nově i k detekci chorobných stavů.

Princip gyroskopu je znám od roku 1817, kdy jej objevil Johann Bohnenberger, jako konstruktér gyroskopu je označován až Léon Foucault, který na skutečném modelu předváděl v roce 1852 rotaci Země. Nyní Calum McNeil se svými kolegy z Newcastelské university ve Velké Británii vytvořil gyroskopický disk, jehož průměr je menší než 0,1 mm, a to jej činí použitelný k rozpoznávání zvláštností jednotlivých proteinů produkováných zhoubnými buňkami. Než ale takový disk je schopen proteiny rozpoznat, musí se jeho povrch potáhnout speciální DNA nebo předem připravenými proteiny (protilátkami), které jsou schopny na sebe molekuly, které uvolňují náдоры navázat.

Cílem tohoto pokrytí vibrujícího disku protilátkami je snaha připoutat na sebe takové molekuly, pokud se v prostředí vyskytují. Disk elektronicky vibruje jak nahoru a dolů, tak do stran, jako loď na vlnách. Zpočátku vibruje s tou samou frekvencí v obou směrech. Když se ale některý ze sledovaných proteinů v jeho okolí vyskytne, dojde k vazbě, disk „ztěžkne“ a následně změni svůjí frekvenci kmitů.

O zařízení toho zatím není mnoho zveřejněno. Ví se, že disk je vyroben ve dvou prototypch, disky jsou uloženy mezi dvěma silikonovými destičkami a jejich vibrace jsou

vyvolávány elektronicky. Pouze jeden z disků je pokryt specifickým „vychytávacím“ povrchem. Pokud se v prostředí najde jen sebenepatrné množství sledované látky, která se na disk přichytí, příslušný z disků změní frekvenci svých kmitů. Pokud změní frekvenci kmitů oba disky, je to způsobeno jinou příčinou – například nárůstem viskozity a jedná se o falešnou reakci.

Tím, že je mikro-gyroskop tak malý, může reagovat na hmotnost pouhých proteinových molekul. Protože se proteiny produkované různými typy nádorů navzájem od sebe malinko liší, a ty se zase liší od proteinů produkovaných zdravými buňkami, jedná se o diagnosticky mocný nástroj, který na základě přesného rozlišení obyčejné hmotnosti molekul bude schopen tyto proteiny bezpečně rozeznávat. Jeho výhodou není pouze to, že přesně určí chycené částičky, ale především to, že si dokáže nevšímát si normálních proteinů náhodně přilepených na svůj povrch. Právě tato komplikace je velkým hendikepem ostatních biosenzorů pracujících na jiných principech.

McNeila myšlenka využití mikro-gyroskopu ve zdravotnictví trkla do nosu když se s techniky dohadoval na téma funkčnosti mikro-gyroskopu. Technici byli otráveni z neustálých komplikací, protože i sebenepatrná nečistota na miniaturním disku měnila frekvenci jeho vibrací. Tehdy se zrodila kacířská myšlenka, že to co mnozí považují za nevýhodou by se jinde mohlo stát prospěchem.

McNeil věří, že detektor bude mnohem rychlejší než konvenční biosenzory, jako je například stávající detektor hladiny cukru v krvi, který používají diabetici. Jeho funkce záleží na řetězci chemických reakcí a než se dobere k výsledku týkajícího se cílové chemikálie, trvá to poměrně dlouho. Tento princip bude schopen poskytnout výsledek prakticky okamžitě.

McNeilův tým připravuje vyrábět ruční přístroje k měření hodnot ze vzorků krve, výtěrů a ze vzorků získaných biopsiemi. Výsledky vyšetření by měl lékař okamžitě k dispozici. Projekt vyvinutí nového typu biosenzoru podpořila Evropská unie finanční injekcí 12 milionů Euro. Ke klinickým zkouškám by měl přístroj být připraven během čtyř let. Tvůrčí tým věří, že přístroj bude možno využít také pro detekci infekcí jako je tuberkulóza a infekce bakteriemi odolnými na antibiotika (MRSA infekce). Předpokládá se dokonce, že by tyto vibrující disky, předpřipravené vhodným povrchem, by se mohly stát základem detekčních přístrojů napojených na velmi rychlý varovný systém zaměřený na ochranu před biologickým a chemickým terorem.

Do praktické realizace se mikro-gyroskopy bude snažit dostat konsorcium, které tvoří čtyři univerzity, sedm výzkumných ústavů, jedenáct středně velkých podniků, tři velké společnosti a čtyř klinická centra. V projektu jsou zapojeny Velká Británie, Německo, Nizozemí, Španělsko, Belgie, Irsko, Švýcarsko, Itálie, Norsko, Švédsko a Austrálie. Kdysi technicky vyspělé Česko mezi nimi, bohužel, chybí. Zařízení se bude využívat jak v oblasti humánní medicíny, tak ve veterinární praxi. Protože se bude jednat o detekční zařízení vyráběné masově, předpokládá se, že bude k dispozici na každé větší farmě a obsluhu budou zajišťovat pracovníci starající se o zvířata i rostliny. Poznámka: Obrazová dokumentace je na připojeném CD.

Levné senzory - nanotrubky obalené DNA

Tenké trubičky z uhlíku, které jsou obtočené organickou molekulou, lze vložit do nitra buňky, kde mohou být sondou zjišťující přítomnost škodlivých látek. Objev otvírá nanotechnologii další dveře, tentokrát v oblasti využití nových typů optických senzorů. Přístrojů, které jsou schopny měřit probíhající chemické děje uvnitř jednotlivých buněk.

Toto je první senzor, který za pomoci nanotrubek může provádět analýzu na subcelulární úrovni. Také je to poprvé co lze jemné přeskupení biomolekuly přímo na nanot-

růbce detekovat. Principem detekčního systému je přechod molekuly DNA (deoxyribonukleové kyseliny) z přirozené pravotočivé „B“ formy do alternativní levotočivé „Z“ formy.

Termodynamický děj, který způsobuje toto přepnutí DNA z jedné formy do jiné, a zase zpět, a který rozhoduje o zastoupení těchto strukturálních forem DNA molekuly, má vliv na to jakou optickou odpověď uhlíková trubka odešle na podnět zvenčí zpět.

Aby vědci takový senzor vyrobili, museli obalit kouskem DNA dvoušroubovice povrch jednotlivé nanotrubky. Stejně jako když telefonní dvoulinku namotáte kolem tužky, začne se molekula dvoušroubovice DNA při omotávání nanotrubky formovat do určitého tvaru, ten je definován negativním napětím podél hlavního řetězce molekuly.

Když je takto „napružená“ DNA molekula vystavena iontům určitých atomů, například vápníku, rtuťi a sodíku, negativní náboj se vyrovná a molekula DNA změní tvar, podobně jako to činí v přirozených podmínkách, kdy také dokáže přejít z B do Z formy. Tento přechod z jedné formy do druhé s sebou nese to, že snižuje plochu povrchu, který DNA na trubce zaujímá. Přeskupením elektronové struktury dojde k posunu a fluorescenci nanotrubky, která je za normálních podmínek blízka infračervenému spektru, se posune směrem k záření o nižší energii.

Rozsah změn v emitování vlnové délky na jiné energetické hladině odpovídá tomu, jak mnoho iontů se v prostředí vyskytuje a jak mnoho se jich na strukturu DNA navázalo. Funguje to tak, že čím více iontů, tím více povrchu nanotrubky je zakryto. Odstranění iontů z roztoku způsobí přesmeknutí tvaru DNA do původního tvaru. To vrátí emisi fluorescenčního záření na základní (původní) vlnovou délku. Proces je tedy reverzibilní a sonda může měřit koncentraci iontů v prostředí opakovaně.

Vědci již demonstrovali životaschopnost nového principu měření koncentrace iontů na praktických ukázkách. Doložili, že jejich sonda dokáže měřit velmi nízké koncentrace iontů těžkých kovů. Pozoruhodné je, že to umožňuje měřit koncentrace iontů i ve vzorcích, které jsou matné a neprůhledné tekutiny, jako je krev, stejně jako v živých savčích buňkách a v tkáních. Tedy ve vzorcích, ve kterých optické měření bývá problém, protože tkáně jsou pro optické signály v oblasti běžného viditelného světla těžko prostupné, a nebo dávají falešné odrazy. Signály vysílané nanotrubkami v oblasti blízké infračerveného světla jsou jedinečné a specifické pouze pro tento použitý materiál. To znamená, že naměřené hodnoty nejsou rušeny přirozenou fluorescencí jiných polymerů vyskytujících se v tělních tkáních. Povrch nanotrubeček, a jeho „zakrytí“ molekulou DNA, tak vytváří detekční systém, který je schopen přesně a rychle určovat přítomnost určitých iontů a to dokonce i uvnitř jednotlivých buněk a v reálném čase.

Předpokládané využití – časná detekce kontaminace krmiv, výsledných živočišných produktů, otrav zvířat...

Poznámka: Obrazová dokumentace s podrobnostmi na přiloženém CD.

Cyanobaktérie stvořená pro produkci biopaliv

Na Texaské univerzitě v Austinu vytvořili organismus o němž jeho autoři tvrdí, že je schopen zajistit dostatek suroviny potřebné pro výrobu etanolu a biopaliv. Jde o geneticky upravenou cyanobaktérii.

Cyanobaktérie vyvinuté profesorem R. Malcolmem Brownem a Dr. Davidem Noblesem tvoří spolu s celulózou také glukózu a sacharózu. „Cyanobaktérie, jež jsme vytvořili, je v podstatě zařízení levně vyrábějící cukry, které je snadné zužitkovat do podoby biopaliv,“ říká mikrobiolog a genetik Nobles. Tím, co je na jejich výtvaru pozoruhodné je to, že k pěstování těchto cyanobaktérií lze využít málo úživné prostředí, kontaminovanou i slanou vodu, která je k pití nevhodná. Lze k tomu využít vodu, která není vhodná ani k zalévání a pěstování obilí.

Cyanobaktérie využívají jako zdroj energie sluneční světlo. S jeho pomocí cukry a celulózu tvoří. Glukóza, celulóza a sacharóza mohou být z takové výroby kontinuálně „sklizeny“, aniž by došlo k ohrožení, nebo ničení vlastních cyanobaktérií zajišťujících kontinuitu výrobního procesu. To je podstatný rozdíl od způsobu získávání celulózy a cukrů z řas, nebo z obilí. U zmíněných klasických zdrojů je nutné produkujející organismy sklízet, uskladnit a k získání cukrů je navíc potřeba dodat enzymy.

To ale ještě není všechno. Další výhodou vytvořených cyanobaktérií je, že jsou schopny vázat vzdušný dusík. Ve srovnání se stávajícími technologiemi výroby biolihu z obilí zde například odpadá potřeba hnojení, zaorání hnojiv,... Při tom všem se spotřebovává velké množství nafty.

Nobles vytvořil nové cyanobaktérie (též nazývané modro-zelené řasy) tak, že do jejich genomu vložil sadu genů zajišťujících tvorbu celulózy. Tyto geny si vypůjčil od nefotosyntetizujících bakterií *Acetobacter xylinum*, známé to velké producentky celulózy.

Noblesem vytvořené cyanobaktérie ale vytváří relativně čistou formu celulózy, navíc jde o celulózu ve formě jakéhosi gelu, což je ideální forma pro její následné štěpení na glukózu. Stávající snahy získat energii z rostlin naráží právě na problém s celulózou. Stávajícími technologiemi jsme zatím celulózu získávali ve vysoce krystalizované formě ve směsi s ligninem a dalšími komponenty. Takovou celulózu je problém na jednodušší cukry rozštěpit.

Nová cyanobaktérie má ještě jeden trumf v rukávu. Neví se sice proč to dělá, protože to nebylo v plánu pokusu (vědci vnášeli do genomu jen geny pro tvorbu celulózy), ale cyanobaktérie produkuje současně s gelovitou celulózou také velké množství glukózy nebo sacharózy. To, co je pro samotné stvořitele velké překvapení, je pro technologii mající na starosti výrobu etanolu doslova požehnáním. Jednoduché cukry lze technologicky bez velkých obtíží využít.

Hlavní problémy při klasickém využití celulózy na alkohol jsou dva. Prvním je energeticky náročné mechanické rozbíjení komplexní krystalické pevné struktury celulózy. Druhým pak velké náklady spojené s výrobou enzymu, který celulózu rozštěpí. Oba problémy nově připravená baktérie vyřešila.

Ve stávajících představách výroby biopaliv se předpokládalo, že k energetickým účelům na výrobu etanolu bude nejlepší využít víceleté rákosovité proso, zvané také indiánská tráva (switchgrass). Nebo rychle rostoucí dřeviny, jako je hybridní topol, vrba a další plodiny (sweetgum, sycamore), které jsou víceleté a obrůstají znovu po sklizni. Největšího pokroku a úspěchu bylo dosaženo v jižních státech USA, v subtropickém pásmu Floridy. Například eucalyptus a *Leuceanea* pěstované na malých hnojených a zavlažovaných pozemcích dávaly výnos 20 až 30 tun suché hmoty na akr (0,4 ha) a rok. Ostatní plodiny, pěstované v jiných oblastech USA zůstávaly na 6 tunách suché hmoty z akru za rok, ovšem jen za předpokladu jejich pěstování na velkých plantážích. Pro výrobu biopaliv se zkouší také pěstovat obilniny a řasy. Nový směr, který by byl založen na využití zmíněných geneticky modifikovaných cyanobaktérií všechny tyto představy mění.

Všechny stávající technologie vytvářely tlak na farmáře, kteří místo potravin začali produkovat technologické plodiny. V případě Brazílie zase rostoucí potřeba plochy pro cukrovou třtinu úspěšně likviduje zbytek deštých pralesů. Nová technologie nevyžaduje zábor orné půdy, ani nevytváří tlak na kácení lesů. Sami autoři (Brown a Nobles) spočítali, že k produkci etanolu, který se zvažuje přidávat do paliv v USA se musí kalkulovat s potřebou polí o rozloze 1300 km čtverečních, což představuje téměř celou plochu amerického středozápadu. Autoři soudí, že jejich technologie založená na cyanobaktériích by stejnou produkci etanolu zvládla na poloviční ploše. To vše za stávajícího výtěžku, který z cyanobaktérií získali, takřka jako „na první pokus“. Autoři si myslí, že se jim podaří celý proces ještě vylepšit. Laboratorní pokusy ukazují, že fotobiorek-

tory mohou zvýšit produktivitu celého procesu 17 krát. Pokud by se to povedlo ve velkém, tak potřeba zvažované plochy by klesla jen na tři a půl procenta plochy potřebné ke stejné produkci biolihu z obilí. Tato zde popsaná technologie právě byla v USA pokryta dvěma patentovými přihláškami (20080085520 a 20080085536).

Střevní bakterie upravená k produkci isobutanolu

Další novinkou z oblasti biopaliv je příprava sloučenin s delším uhlíkatým řetězcem, než jaký má etanol. Výhodou takového produktu je že netvoří směs, která má korozivní vlastnosti. Největší předností je ale „uskladnění“ většího množství energie v jednotce objemu. Palivo obohacené tímto produktem nezpůsobuje pokles výkonu. Motor nepotřebuje žádné úpravy ani když taková přísada začne tvořit velkou část klasického paliva. S tímto nápadem přichází nyní Američané. Vědcům na University of California se podařilo vytvořit geneticky modifikované bakterie, které takové biopalivo dokáží tvořit. Producentem nového biopaliva je přitom bakterie, která je „doma“ v tlustém střevě všech teplokrevních živočichů. Jde o naši dobře známou - *Escherichia coli*. Zatímco obyčejná *Escherichia* je ve vodě indikátorem fekálního znečištění, v laboratoři s ní vědci dokáží dělat divy. Zásahem do jejího genomu vzniknul producent sloučenin jako jsou isobutanol, 1-butanol, 2-methyl-1-butanol, 3-methyl-1-butanol a 2-phenylethanol.

V článkách populárních časopisů se o tomto úspěchu vědců píše v superlativech. Něco v tom smyslu, že jsme získali pomocníka, jež bude vyrábět biopalivo efektivně a že je kvalitnější, než je etanol. Především má jít o isobutanol.

Jak je nová metoda perspektivní? Autoři odborné publikace uvedli, že bakterie produkují isobutanol efektivně. Právě to slovo „efektivně“ zavedlo mnohá periodika k přehnanému optimismu.

Isobutanol (2-metyl-propan-1-ol; nebotaké 2-metylpropyl alkohol) je lepším palivem, než jakým je etanol.

Bakterie sice přeměňují neobvyklé alkoholy efektivně, ale to slovo se vztahuje ke zdroji, kterým je v tomto případě glukóza. Hlavní zádrhel je někde jinde. A sice v odolnosti těchto nových bakterií. Konkrétně v jejich neschopnosti odolat vyšší koncentraci alkoholů. Isobutanol, který byly bakterie přinuceny tvořit, je totiž pro ně toxický. I v nízkých koncentracích. Stručně řečeno - i když bakterie umí přeměnit glukózu na isobutanol efektivně, brzo tuto efektivní přeměnu zastavují. To znamená, že na konci procesu je ve fermentoru jen nízká koncentrace žádoucího produktu. Pro praxi to je tedy téměř k ničemu.

Začít si myslet, že podstata objevu je také k ničemu, by ale bylo velkou chybou. Optimismus je zde zcela na místě. A to hned ze dvou důvodů. Když se vědcům podařilo předělat bakterie, které isobutanol nikdy nevyráběly a jehož tvorba je pro ně energetický nesmysl, to by bylo, aby se vědcům také nepodařilo vylepšit je tak, aby se staly tolerantní k vyšším koncentracím této látky v prostředí.

Ještě větší důvod k optimismu podle genetiků skýtá možnost aplikace této metody na další druhy mikrobů. Když se podařilo předělat na tvorbu vyšších alkoholů bakterii střevního traktu, která nikdy nic podobného v popisu práce neměla, mělo by být hračkou předělat metabolické dráhy u mikroorganismů, které alkoholy tvoří za přirozených podmínek. Tušíte správně, když se domníváte, že na řadu nyní přijdou kvasinky. Spekuluje se ale také o plísních. V jejich případě by k tvorbě isobutanolu nebyla potřeba glukóza. Plísňě by se spokojily s celou řadou organických látek. Dokonce i těch, které jsou nyní obtížným odpadem.

Katalytická přeměna obilí na alkanly

Na technické fakultě Wisconsinské university v Madisonu přišli na nový způsob, jak udělat z uhlohydrátů palivo podobné naftě.

Zatímco u nás se pitváme vtom, zda pálení přebytečného obilí má větší rozměr etický, ekonomický nebo technologický, ve Wisconsinu ukazují, že přebytečné obilí lze využít mnohem ekonomičtěji.

Prestížní vědecký časopis Science ve svém posledním čísle přináší informaci o tom, jak tři studenti university George Huber, Juben Chheda, Chris Barrett společně se svým profesorem Jamesem Dumesicem vypracovali postup, při kterém ve čtyřfázovém katalytickém reaktoru, dokáží obilí a obdobnou, na uhlohydráty bohatou biomasu, přeměnit na tekuté alkanly.

Vzniklé alkanly jsou zcela bez síry a sírných sloučenin. Jsou tedy ideální přísadou do nafty, která je určená k pohonu diesellových motorů.

Huber se vyjadřuje o systému katalýzy jako o „velmi efektivním procesu, při kterém z energie uložené v obilí ve formě uhlohydrátů, jsou schopni transformovat do paliva 90% původní energie.“ Tady bychom mohli namítnout - nic nového pod sluncem. I u nás, když zrovna obilí nepálíme, necháváme ho zkvasit na etanol, a ten pak používáme jako přísadu do benzínů. Jeden rozdíl tu ale mezi jejich a naším přístupem přece jen je. Nový způsob přeměny na alkanly je dvakrát účinnější.

Při získávání etanolu z uhlohydrátů padne na procesy spojené s fermentací a destilací přibližně 67 % energie. Největším žroutem energie je destilace, protože se musí provádět až do vysokého stupně čistoty. Etanol s příměsí vody by se jako přísada do benzínu neosvědčil. Při získávání etanolu platí, že na každou vloženou jednotku energie získáme zpět 1,1 jednotky. Alkanly jsou lehčí než voda a tak se ze směsi oddělují samy. Není tedy potřeba roztok zahřívat a provádět destilaci. Výsledkem je, že při tomto procesu na každou vloženou jednotku energie, jich získáme dvojnásobek (2,2 jednotek). „Palivo, které vyrábíme, uchovává značné množství vodíku“, říká Dumesic. „Každá molekula vodíku se využije při přeměně atomu uhlíku obsaženém v uhlovodících na alkanly. Účinnost je vysoká, takže se při tomto procesu mnoho uhlíku netratí. Uhlík zde má funkci jako jakýsi účinný převaděč energie určené pro pohon vozidel. Je to dost podobný způsob tomu, jaký používají naše těla. Ty také využívají uhlohydrátů k uchování energie.“

Pokud rostliny, nebo dřevo, vysušíme, tak přibližně 75% z jejich hmotnosti tvoří uhlohydráty. Protože UW-Madisonský proces, jak autoři svůj objev nazývají, je schopen pracovat se směsí uhlohydrátů ke zpracování na kapalné palivo lze proto použít celou řadu plodin a jejich částí. Pokud uvěříme autorům projektu, jsou stávající energetické náklady na získávání biomasy srovnatelné, a nebo jsou dokonce nižší, než jsou energetické náklady potřebné pro získání odpovídajícího množství surové ropy. A to je důležitý krok k efektivnímu využívání dostupných zdrojů biomasy.

Poznámka: Podrobnosti o Alkanlech, fotografie a schema zařízení najdete na CD.

Etanol z celulózy za pomoci plísně

K jiné netradiční technologii lze řadit získávání etanolu z celulózy. Na její odzkoušení postavila kanadská společnost logen se sídlem v Ottavě, pokusný provoz. K produkci etanolu využívá tropickou plíseň, která je geneticky modifikovaná tak, aby produkovala enzym štěpící celulózu. Výhodou je, že tento spolupracovník může "trávit" všechny formy biomasy.

Výroba vodíku za pomoci řasy Chlamydomonas reinhardtii

Pracovníci University of California at Berkeley si přihlásili patent a s Firmou Melis Energy hodlá na jeho základě vyvinout technické zařízení, které vodík za pomoci zmí-

něně řasy již bude vyrábět komerčně. Principem procesu je, že se řasa střídavě servíruje energetický zdroj se sírou a bez síry. V době kdy má řasa deficit síry tvoří vodík. Konkrétně jde o to, že v řase probíhá takzvaná anaerobická "rezervní" fotosyntéza. Vodík je jejím vedlejším produktem. Běžná fotosyntéza $H_2O + CO_2 + \text{foton} \rightarrow \text{uhlovan} + O_2$ je potlačena. Zádrhelem je, že řasa dlouho na deficit síry jet nemůže a to celý proces technologicky značně komplikuje.

Technologii postavenou na produkci vodíku propaguje také Van der Lelie z Brookhaven National Laboratory Upton (NY). Tentokrát jde o získávání vodíku za pomoci fakultativně anaerobních bakterií. Nejdále jsou pokusy s bakterií jménem *Thermatoga neopolitana*. Její předností je, že při teplotě mezi 70 – 85 stupni Celsia dokáže z glukózy vyrobit množství vodíku, které je ekonomicky zajímavé. Dosud podobné pokusy s bakteriemi tvořícími vodík troskotaly na tom, že striktně vyžadovaly anaerobní prostředí. Zde zmíněná bakterie je první bakterií, která je ke kyslíku do jisté míry odolná. To dává praktické aplikovatelnosti této metody zcela nový impuls.

Záplava vodíku ze škrobu

Bez kvašení, bez tvrdé chemie. Jen s enzymy propůjčovanými v přírodě vyrábějí američtí vědci celkem lacino velké množství vodíku. „Budeme jezdit na vodík!“ tvrdí optimisté.

„Jen co vyřešíme čtyři kardinální problémy: výrobu, skladování, distribuci a spalování tohoto plynu,“ tvrdí škarohlídi (nebo spíše realisté?) Tým amerických vědců vedený Percivalem Zhangem z Virginia Tech v Blacksburgu otevřel cestičku k řešení prvního problému. Metodami syntetické biologie dosáhl produkce vodíku z vody a škrobu při teplotě 30°C, za atmosférického tlaku a za překvapivě nízkých výrobních nákladů.

Zhang a jeho kolegové dali dohromady 13 enzymů pocházejících z živočichů, rostlin, bakterií i hub, které se v přírodě nikde nenacházejí na jednom místě a tudíž nemohou působit ve vzájemné souhře. Dosáhli produkce vodíku, který zdaleka překovává anaerobní biologickou fermentaci. Škrob se rozkládá na vodík o oxid uhličitý. Cena výroby jednoho kilogramu vodíku dosahuje zhruba 2 amerických dolarů.

Chemická reakce je následující: $12 H_2 + 6 CO_2 + C_6H_{10O_5} + 7 H_2O$

Použité enzymy:

- 1 *glukanfosforyláza*
- 2 *fosfoglukomutáza*
- 3 *G-6-P dehydrogenáza*
- 4 *4,6 - fosfoglukonátizomeráza*
- 5 *fosforibózoizomeráza*
- 6 *ribulózo 5-fosfát izomeráza*
- 7 *transalfoláza*
- 8 *transketoláza*
- 9 *triózofosfátizomeráza*
- 10 *aldoláza*
- 11 *fosfoglukózoizomeráza*
- 12 *fruktózo 1,6 difosfátáza*
- 13 *hydrogenáza*

Stávající metody produkce vodíku trpí řadou nechtností. Chemické metody vyžadují vysokou teplotu (500 až 900 K) a stejně mají nízkou účinnost. Biologické metody se pochopitelně obejdou bez tak vysokého záhřevu, ale co do výtěžnosti také nijak neomračují. Nová metoda Zhangova týmu dokáže vyzdímat z jediné molekuly glukózy vzniklé rozkladem škrobu dvanáct molekul vodíku. Klasické anaerobní kvašení zvládne jen 4.

Vůně jako horký kandidát na novou generaci pesticidů

Banánová a mátová vůně jsou horkými kandidáty na to, aby se staly součástí nové generace pesticidů. Mezinárodní tým vědců začal stříkat plodiny přípravkem, který patří do výroby cukrovinek. Profesor Geoff Gurr z australské Charles Sturt University to se svými kolegy myslí vážně a pokusy provádí se zcela vážnou tváří. Snaží se tak lákat „hmyzí ochranku“ do míst, kde se od ní žádá, aby zakroutila krkem množícímu se parazitickému hmyzu ničícímu úrodu.

Na Gurrově projektu, kromě Australanů, spolupracují také Američané z Washington State University a vědci z Lincoln University na Novém Zélandu. V pokusech jde v podstatě o napodobování a zesilování signálů, kterými se některé rostliny brání při napadení hmyzími škůdci. Jde o laškování s predátory pomocí vůní. K vodění predátorů za nos vědci vybrali dvě chemikálie, u nichž zjistili, že pro ně mají hmyzí predátoři velkou slabost.

Používání sexuálních atraktantů v boji s hmyzem je běžná záležitost. Toto je ale něco jiného. Na myšlenku využít rostlinou produkované vůně přivedla vědce chemická komunikace rostlin. Ta je známa již téměř dvacet let. Je známo, že rostliny spolu vydatně rozmlouvají chemickým jazykem a že si tak například dávají echo, je-li některá z nich napadena (třeba housenkami). Těmito signály se někdy rostliny vzájemně varují, aby pak začaly tvořit toxiny, ... Chemické mluvě rostlin se ale také naučil rozumět hmyz. Ten tyto signály chápe jinak - jako vidinu hojně prostřeného stolu. Pokud je nám známo, tak zatím nikoho nenapadlo využít komunikace rostlin k jejich ochraně v zemědělské praxi. A právě to je případ nových pokusů, o nichž zde referujeme.

Chemickými šidítky, jimiž se vědcům podařilo „šíbovat“ s hmyzem, jsou cis-3-hexenyl acetát (vůně banánů) a metyl salicylát (vůně máty). Roztoky zmíněných atraktantů připravili Američané. Australané s nimi začali stříkat vinice, pole se salátem a brokolici. Testuje se šest různých koncentrací a tři různé poměry obou hlavních složek. Cílem je zjistit, která z variant bude pro správný hmyz tou nejneodolatelnější.

Šidítkem přilákat hmyz na patřičné místo je jedna věc. Tou druhou je také jej v blízkosti rostlin, které chceme chránit, také udržet. Když se totiž takové lákání voňavkou provede v nevhodnou dobu, potom hmyzí predátoři začnou strádat nedostatkem potravy a uhynou.

Každá technologie má svá omezení. Ne jinak tomu je v případě používání voňavých šidítek. Ukázalo se, že situaci vyřeší, pokud se v lokalitě aplikace voňavého postřiku vyskytovaly také rostliny produkující nektar a pyl. To proto, že se hmyzí predátoři také musí něčím živit. Pokud jsou v lokalitě kvetoucí rostliny, přilákání hosté zde přežijí několik dnů až týdnů a zajistí přesně to, co se od nich chce – strážní hlídky, které škodlivému hmyzu zhatí jeho choutky. Když se ale jedná o plochu s monokulturou, kde zrovna nic nekvete, ošetření se mine účinkem.

Proto také byl projekt sledující optimální kombinace vůní, rozšířen také o otázku rozložení a rozsah kvetoucích porostů v kulturách, které budou touto metodou ošetřovány. Moderní způsoby farmaření jsou většinou založeny na pěstování monokultur a právě tyto velké plochy s jedním typem plodiny s sebou nesou riziko přemnožení škůdců. Omezení diverzity plodin nesvědčí především přirozeným predátorům, které jsou za jiných okolností schopny škodlivý hmyz držet na uzdě. Tak například parazitické vosičky. Aby mohly likvidovat škůdce, jsou odkázány na nektar. Dospělé samičky pak zase potřebují dostatek pylu, aby v něm obsažené proteiny jim umožnily kladení velkého počtu vajíček. Teprve při splnění podmínek dostatku nektaru a pylu jsou schopny likvidovat mšice, což dělají tak, že do nich kladélkem vpravují vajíčka.

V zemědělských monokulturách je tedy žádoucí tvořit ostrůvky s diverzifikovanou vegetací, která dovoluje rozvoj širokého spektra hmyzích druhů. Některý hmyz pak predátorům slouží jako dočasná potrava na které je schopen přežít dobu nouze a následně pak zasáhnout v době, kdy se vlastní škůdce začne množit a kdy je třeba jej likvi-

dovat ve velkém. Prováděné pokusy tedy mají za úkol zjistit parametry stanovišť, na kterých je ochrana aromatickými lákadly co nejučinnější.

Dosavadní výsledky pokusů jsou slibné a dávají tušit, že agronomové budou mít brzo k dispozici další technologii, která jim umožní chránit úrodu. My ostatní si v místě postřiků budeme připadat jak v cukrárně.

„Továrny“ na spermie

Štěpy z varlat koz a prasat, které vědci transplantovali na hřbet myším, si uchovaly schopnost produkovat oplození schopné spermie. Myši tak mohou sloužit jako jakési továrny na spermie a spermobanky.

Technika, kterou vyvinuli v Pensylvánské univerzitě, spočívá v odebrání malého kousku tkáně varlete z narozeného zvířete. Odebraná tkáň se přenese pod kůži dospělému kastrovanému myšákovi. To proč nedojde ke známé reakci hostitele proti štěpu a že nedojde k odhojení a vypuzení transplantované cizí tkáně spočívá v použitých myších. Technika vyžaduje myši s deficitním imunitním systémem. Jejich porucha činí tyto myši za přirozených podmínek velmi zranitelné, protože jejich obranný systém neumí rozpoznat cizí od vlastního a tudíž se neumí ani patřičně bránit infekcím. Pro popsany pokus se tyto imunodeficitní myši staly nepostradatelnými. Pokud jsou chovány ve sterilních podmínkách mohou se stát biologickými (přirozeným) inkubátory pro „chov“ buněk a tkání, byť se jedná o tkáň cizího živočišného druhu.

Podle vedoucího týmu Iry Dobrinskí lze v imunodeficitních myších teoreticky produkovat spermie jakéhokoli savčího druhu, včetně člověka. Zatím byly provedeny úspěšné přenosy tkání varlat koz a prasat. Následné pokusy prokázaly, že takto produkované spermie na myších hostitelích byly schopné oplodnění!

Někteří odborníci se již nechali slyšet, že zmíněná technika může být převratem v uchovávání spermií. Je možné, že místo technicky složitější a energeticky nákladnějšího uchovávání inseminačních dávek v kontejnerech s tekutým dusíkem bude pro firmy zabývající se šlechtěním hospodářských zvířat, mnohem jednodušší chovat myšáky, kteří budou na zádech produkovat spermie žádaného druhu a žádaného jedince... Předpokládá se, že technika by mohla pomoci také mužům, kteří musí v důsledku zhubných nádorů podstoupit chemoterapii a ozařování, které podporují vznik mutací a riziko narození poškozeného potomka. Další možnost využití se nabízí při zachraňování ohrožených druhů před jejich vymřením. Hlavně ale genetici spatřují v technice možnost urychlení šlechtitelského procesu neboť myši „továrna na spermie“ vyprodukuje z biopťicky odebrané tkáně sotva narozeného telete, selete,... spermie podstatně dříve než když se musí čekat na pohlavní dospělost žádaného jedince.

Transgenní inženýrství

Nad současnými možnostmi molekulární genetiky zůstává někdy až rozum stát. Přitom za nabytím nových vlastností organismů mnohdy stojí až překvapivě jednoduchý zásah – poničení jediného genu. Vyřazení genu z činnosti nemusí vždy vést k negativním výsledkům. Stačí si připomenout myš, které vědci knokautovali gen pro tvorbu proteinu calcineurin, čímž u ní navodili to, že elektrické signály v jejím mozku mizejí pomaleji a myš si pamatuje vjemy z prostředí o několik dní déle než její vrstevnice. Není třeba ani moc spekulovat aby nás napadlo, že možnost vylepšení paměti by mohla mít dalekosáhlý význam.

Myslivcům zase nedává spát myš, kterou stvořili na Floridské státní univerzitě. Té zase poničili gen pro protein nazývaný Kv1.3. Tímto knokoutem stvořili výzkumníci myš, která ve srovnání s normální myš, cítí pachy o deset tisíckrát slabší koncentrací. Pokud by se metoda aplikovala u psa, potom by pro takového GM psa se „superčenicem“ bylo hračkou dohledat každý postřelený kus, nebo bezpečně lokalizovat oběti laviny...

Zemědělci zase vkládají naděje do cíleného ničení genu majícího za následek dvojitou zmasilost. A protože plány na praktické využití tohoto genového knockoutu nabývají konkrétní podoby, budeme se mu věnovat poněkud obsírněji.

Dvojitě osvalení

Nebo také dvojitá zmasilost (anglicky double muscling, německy doppelendrimus, francouzsky cullard), bylo objeveno u plemene skotu belgické modrobílé. U něj se vyskytla spontánní mutace, která mu zničila gen pro myostatin. Došlo k tomu někdy před dvěma sty lety. Výsledkem této poruchy genu bylo, že zvířatům nekontrolovaně rostlo svalstvo. Chovatelům se nadmíru osvalená zvířata líbila a tak je vzájemně připravovali a systematickým výběrem nejzmasilejších zvířat vytvořili plemeno na jehož porce roštěnky jsou i ty největší talíře směšně malé. Přitom ani netušili, že za vším stojí poničený gen z něhož se „ztratilo“ 11 párů bází. Vypadnutí tohoto malého úseku DNA způsobuje svalovou hyperplazii, neboli zmožení počtu svalových vláken. Svalová hmota těmto jedincům naroste větší až o 20 %. Ani pro běžného konzumenta, který si na obrovské porce zrovna moc nepotrpí, není maso z hovzího s dvojitým osvalením nezajímavé, neboť u tohoto masa dochází k redukci obsahu tuku a je tedy zdravější. Chovatelé z tohoto dobytka oceňují jeho lepší konverzi (zužtkování) krmiva. Také veterináři mají z chovu takového dobytka prospěch. Na své si přijdou jak po stránce fakturace za výkony, tak za materiál a léčiva, protože je třeba, aby asistovali u každého porodu. Telata se totiž rodí tak velká, že je nutné je přivádět na svět „cisařákem“. Chov skotu s poničeným genem pro myostatin se tak již delší dobu těší oblibě a úspěšně se jeho chov rozšířil za hranice Belgie do celého světa. To vše zatím bez jakéhokoliv přičinění molekulárních genetiků.

Od dobytka k myším a zase zpět

Zatímco belgické modrobílé se zmutovaným genem stvořila příroda sama, u myši se o to postarali molekulární genetici. Ti poté také zjistili že na vině je gen pro protein myostatin a že jeho produkt (protein myostatin) v organismu funguje jako růstový a diferenciální faktor. Jeho účinek je negativní což znamená, že je-li protein přítomen, brzdí růst svalů. Když protein myostatin vymizí, dojde k nebrzděnému růstu svalů. Díky pokusům na myších se následně zjistilo, že dvojitě osvalení není výsadou jen zmíněného plemene belgické modrobílé, ale že se spontánně, tu a tam, vyskytuje i u dalších plemen skotu jako např. u plemene charolais. K dnešnímu dni byla popsána enormní zmasilost způsobená různým stupněm poničení genu pro myostatin u šesti plemen skotu. Zatímco chovatelé taková zmasilá zvířata rádi vybírají k chovu, těžké porody a častější úhyny telat i jejich matek zase zpětně tento poškozený gen z populací přirozeně eliminují.

Klasické šlechtění versus transgenní inženýrství

Při klasickém šlechtění se osvalení jedinců zlepšuje v řádu desetin procenta za generační interval. U skotu takové klasické šlechtění je zdlouhavý a nákladný proces protože nejdříve musí sledovaný býček dospět, pak teprve až dá spermie a vznik velkého počtu svých potomků, lze zjišťovat, zda přenáší žádané vlastnosti na potomstvo, to dá odpověď na otázku, zda je ve zmasilosti zlepšovatel, nebo zhoršovatel. Dohromady to celé trvá čtyři a více let. Lákavá možnost zlepšení masné užitkovosti o desítky procent pomocí genu pro myostatin, je pro šlechtitele tak trochu noční můrou. Prakticky se nejedná o žádné šlechtění, protože výsledek by se projevila u všech zvířat a během jednoho roku. Výzkumníci už mají vymyšleno, že připraví zvířata u nichž by byli samci zmasilí, zatímco samice normální. To by mělo výhodu především u dojných plemen skotu. U nich jsou totiž býčci tak hubení, že se k výkrmu nehodí a jsou prakticky odpadem. Pokud by se výzkumníkům tento úmysl podařil, pak by se rodila zcela nor-

mální telata samičího pohlaví. Pokud by se ale narodil býček, byl by GMO a měl by dvojitě osvalení a narostlo by mu o 10 až 20% svalové hmoty navíc. Teoreticky by býčci dojných plemen mohli předčít i býčky mnohých specializovaných masných plemen. Utopie? Ani ne, už proto, že zmíněný projekt předložil tým profesora Dr. Michela Georges z University of Liege. Tento Belgičan není v oboru transgenního inženýrství žádný nováček a minulý měsíc měl o své vizi jeden z hlavních referátů na prestižní celosvětové konferenci genetiků, která se konala v Tokiu. Mnozí účastníci považovali jeho vystoupení jako zlomové a s největším praktickým dopadem. Překvapením bylo především to, jak daleko jsou v tomto směru pokusy v běhu. V univerzitní laboratoři v Liege si vědci již ověřují zvolený postup na laboratorních myších. Georgesovu týmu se podařilo na Y chromosom myši nainstalovat pseudogen, který je funkční. To je ověřením a příslibem, že i další zaváděné geny budou funkční. Další úspěšný krok spočíval ve vytvoření konstruktů, kterým se na chromosom cíleně vkládala dominantní negativní myostatinová alela. Tato alela je pod kontrolou promotoru a enhanceru. Vzniklé transgenní myši s vloženou alelou genu pro myostatin, vyvinuly dvojitě osvalení. Přeloženo do normální řeči to znamená, že přestává být nepřekonatelný problém přenesení genu z jiného chromosomu na pohlavní Y chromosom a přitom uchovat jeho funkčnost. Pokud by se to podařilo u skotu, znamenalo by to, že jalovičky (po porodu krávy) budou zcela normální a svojí energií budou, tak jak jsou „zvyklé“, věnovat na dojení. Zato všichni býčci, kteří jako příslušníci dojného plemene normálně vypadají jako „za groš kudla“, porostou bez jakýchkoli anabolik „jako Schwarzenegger“.

To není všechno. Výzkumníci hodlají ve svém programu dál vylepšovat přírodu a zbavit krávy utrpení, kterému jsou vystaveny, když extrémně zmasilé krávy svoje zmasilé telata rodí. Hodlají k tomu použít nástroj, který se nazývá modulace svalové hmoty pomocí postnatální inaktivace myostatinového genu. V podstatě nejde o nic nepřirozeného protože v organismu je řada genů, které si příroda spouští, nebo zastavuje v určité fázi vývoje kdy to potřebuje. Asi by nebylo účelné zabíhat do podrobností, a rozvádět, jak Georgesův tým v tomto směru experimentuje s technikou, kde se to hemží výrazy flox alela, Cre inaktivace, bioaktivní karboxyterminální doména,... Výsledkem všeho by mělo být, že vědci již nebudou myostatinový gen ničit, jako to udělala příroda u belgického modrobílého skotu. Jen jej vypnou. A s vypnutím nebudou spěchat, počkají s ním až po porodu. To by znamenalo že i býčci se budou v děloze vyvíjet jako normální („dojní“) a teprve až opustí porodní cesty, gen pro tvorbu myostatínu se u nich vypne, tím skončí kontrola a dohled nad růstem svalů, svalová vlákna se začnou množit, býček se začne měnit v masného, dvojitě osvaleného macka. Zatím pokusy na myších ještě probíhají ale Georgesův tým již získává prostředky na uskutečnění svých plánů u skotu. Největší neznámou celého projektu se zdá být reakce společnosti a ochota akceptovat novou technologii chovu, kterou by šlo nazvat „matka normální, otec GMO“.

Zdravé vepřové

Vědci vytvořili prasata, která místo škodlivých omega 6 mastných kyselin produkují pro naše srdce zdravé omega-3 mastné kyseliny.

V únoru předloňského roku jsme vás informovali o tom, že se kolektivu Dr. Jing Kanga z Harvardu podařilo vytvořit „myš s rybím tukem“. Základem této geneticky modifikované myši se stal gen pro enzym drobného hlístka *Caenorhabditis elegans*. A co že to tento enzym dělá? Převádí normální tuk, neboli „zlé omega-6 mastné kyseliny“ na zdravější tuk z „hodných omega-3 kyselin“. Savcům takový enzym chybí, proto ta snaha vypůjčit si jej od hlístka. Kang se po úspěchu s touto geneticky modifikovanou myši netajil myšlenkou připravit geneticky modifikované prase, které by samo produkovalo zdravější tuk.

Po dvou letech se nyní tento plán stal skutečností. Vědci nyní oznámili, že se jim podařilo vytvořit prasata, která produkují omega-3 mastné kyseliny. Ty, jak známo, zlepšují funkci srdce a snižují nebezpečí srdečně cévních chorob. Jedná se o jedno z mála transgenních hospodářských zvířat, která ve svých tkáních produkují zdraví prospěšné látky. Taková zvířata zatím pocházela především z oblasti chovu skotu. Například korejské krávy bez prionového proteinu, nebo kozy produkující faktory pro podporu srážlivosti krve (tento výzkum byl ale pro rizika spojená s komplikacemi vlivem látek způsobujících alergické komplikace přerušen).

Nyní tedy výzkum nabídnul chovatelům prasat organismus, který je schopen přinést prospěch oběma stranám – chovatelům i konzumentům. Zajímat bude především ty konzumenty, kteří dbají na své zdraví a hledají vhodný a bezpečný zdroj omega-3 mastných kyselin a kteří zatím používají potravinové doplňky, a nebo se snaží konzumovat velké množství ryb. Právě u ryb je problém, protože ty s sebou nesou i určitá rizika, neboť ryby, které v tomto směru připadají v úvahu, mají často vysoký obsah rtuti.

O tvorbě GMO prasete s genem pro tvorbu tuku ze zdravých mastných kyselin referuje také časopis Nature Biotechnology. Jde o výsledek spolupráce mnoha pracovníků z několika výzkumných týmů. Jeden z těchto týmů vede doktor Yifan Dai z Pittsburghské university, dalšími jsou výzkumná skupina Dr. Randal Prathera z University of Missouri – Columbia, Národního centra pro výzkum zdrojů a další.

Aby vědci podpořili produkci omega-3 mastných kyselin u prasat, tým Dr. Daie přenesl gen známý jako fat-1 do prasečích fetálních fibroblastů, buněk, které dávají vznik pojivové tkáni.

Skupina Dr. Prathera potom vytvořila transgenní prasata z těchto buněk. Jejich práce spočívala ve tvoření klonů pomocí techniky přenosu jader. Tkáně transgenních selat byly analyzovány na přítomnost omega-3 mastných kyselin v laboratoři Dr. Kanga a doktorů Dai a Evanse z Pittsburghu.

Nejdůležitější je gen fat-1. Ten je odpovědný za tvorbu enzymu, který převádí málo žádanou, ale zato hojně omega-6mastné kyseliny na žádanou omega-3 mastnou kyselinu. Vědci si od tkáně satureované tímto zdravým tukem slibují, že jim umožní studovat a porozumět změnám v krevním řečišti, ke kterým v souvislosti se stářím a při některých chorobách dochází, a to nejen u prasat, protože prasata a lidi mají podobnou fyziologii, říká Dr. Prather, uznávaný profesor reprodukční biologie z Massachusettské univerzity pro zemědělství, potraviny a národní zdroje. Spolu s Dr. Daie se tyto vědci nechali slyšet, že jejich snahou je použít tato zvířata jako model, aby zjistili co se stane se srdcem, když se u těchto zvířat zvýší v jejich tělním tuku zastoupení omega-3 kyselin. To jim má dovolit odvodit, k jakému zlepšení dojde u kardiovaskulárních funkcí u lidí, až se tato zvířata stanou součástí našeho potravního řetězce.

Tato zvířata mohou ale snížit ztráty chovatelům i jinak, například tím, že budou zdravější a že jako plemenní kanci a prasnice budou přežívat v chovech mnohem déle (nebudou umírat na infarkt,...). A konečně i tím, že jako zdravá zvířata nám poskytnou také zdravější potraviny.

Myslím s pozměněným metabolismem mastných kyselin se dařilo dobře a produkce „omega trojek“ jim nijak nevadila. Totéž nyní vědci předpokládají i u nově vytvořených prasat.

Ekologie

Biologické čištění půd zamořených radioaktivitou

Výzkum na poli řešení dekontaminace radioaktivních prvků nabírá nečekaný směr - biotechnologie. Vědci zjistili, že některé půdní bakterie dokáží uvolňovat fosforečnan, který s uranem vytváří nerozpustnou a na substrát fixovanou formu. Takto zabudovaný uran se stává pro další organismy těžko využitelný a pro životní prostředí tak do značné míry přestává být hrozbou.

Výsledky, o kterých zde budeme referovat, ač se jedná o první stádium pokusů, jsou

natolik pozoruhodné, že byly na programu jednání na setkání členů Americké chemické společnosti, která se minulý týden sešla v Atlantě. Velká část diskusí se zde točila okolo bakterií. Američané jich testovali mnoho, ale několik z nich uvolňuje anorganický fosfát po hydrolyze organického zdroje fosfátu. Ty jsou pro naše záměry nejdůležitější.

Vědci zjistili, že některé z přirozeně se vyskytujících mikroorganismů uvolňují do prostředí fosfát a že v prostředí ve kterém se vyskytuje uran pak tento fosfát již klasickým chemickým procesem sám precipituje na fosfát uranu. Novou techniku vyvázání uranu z prostředí již její autoři také pojmenovali. Nazvali ji „biomineralizace uranu“. Jak to funguje? Proces začíná, když bakterie druhu Bacillus, Rhanella a zřejmě také Arthrobacter, rozkládají sloučeniny s organickými fosfáty jako je například glycerol-3-fosfát nebo kyselina fytová, kteréžto sloučeniny se vyskytují v půdě. Kde se tyto látky v půdě berou? Nejsou ničím mimořádným - kyselina fytová je například produktem rozkladných procesů při tlení listů. Bakterie, které jsou předmětem našeho zájmu, během svého růstu uvolňují fosfát, odštěpují jej z organických fosfátových sloučenin. Volný fosfát pak uvolňují do svého okolí (v laboratoři do živného media). Úloha bakterií je v tomto procesu nezastupitelná, protože uran sám není schopen organické fosfáty štěpit a reagovat s nimi. Pokusy ukázaly, že snahy likvidovat kontaminaci uranu pomocí nadbytku organických fosfátů by samy o sobě byly neúčinné. Půdnou cestou v tomto směru ale jsou biotechnologie a použití některých ze zmíněných bakterií.

Jedna z bakterií, která dokáže mineralizovat uran je Arthrobacter. To nové, co je na této práci je to, že zatím se všechny lidské snahy o odstranění kontaminace uranu řídily myšlenkou chemické nebo fyzikální dekontaminace. Nový směr řešení biologickou cestou se ukazuje být velmi slibný a není pochyb o tom, že se stane prioritou pro mnoho pracovišť.

Z pokusů zaměřených na to, jak moc uranu jsou bakterie schopny zlikvidovat (mineralizovat) vyplynul ještě jeden z poznatků. Uran je pro bakterie poměrně toxický prvek. Když je ale bakterie „krmena“ glukózo-3-fosfátem, tak se vůči jeho toxicitě stává do značné míry odolnou. Tady nemáme na mysli radiaci, nýbrž to, že tento prvek působí na mikroorganismy i svým chemickým působením – chová se jako jed. Bakterie, dostatečně živě zminěným glukózo-3-fosfátem, si uran ve svém nejbližším okolí brzo vyrážely, jeho toxický účinek poklesl a bakterie vesele rostly a množily se dál. Nové poznatky jsou výzvou pro biology aby vybrali co nejučinnější kmeny. A aby také zjistili jak těmto bakteriím co nejvíce „podstrojovat“, aby byly co nejvýkonnější. Je pravděpodobné, že zmíněné bakterie brzo i trochu geneticky upravíme, aby byly ještě lépe vybaveny pro úlohu počistovačů a aby nám byly nápomocny všude tam, kde jsme si již naši Zemi zaneřádili a nebo kde se tak teprve stane.

Poznámka

Na přiloženém CD se autorsky podílelo více než 50 odborníků. Největší část je věnována biotechnologiím, genetice, modifikovaným organismům, klonování, kmenovým buňkám, ekologii a využívání vědeckých poznatků v praxi.

Předkládané CD může sloužit jako průvodce světem nových vědeckých poznatků. Kromě toho, že jsou zde články řazeny v příslušných rubrikách a chronologicky, je z uživatelského hlediska nejdůležitější fakt, že příspěvky jsou indexovány a že na tomto CD je nahrán autonomní program, který s těmito daty dokáže pracovat. Po zadání požadovaného slova program nabídne všechny články, ve kterých se hledaný výraz vyskytuje. Výhodou tohoto řešení je, že předkládané CD může sloužit jako příruční encyklopedie, respektive jako výkladový slovník.

ZÁVĚR

Dospěli jste ke konci příručky, kterou pro Vás vydala Krajská agrární komora Ústeckého kraje, jako součást projektu "Vzdělávací program pro zemědělce z Ústeckého kraje-reforma SZP EU 2007-13, podpora z EAGF a EAFRD", realizovaného v rámci opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013. Příručku zpracoval kolektiv autorů, s kterým jste se setkali v průběhu seminářů, jejichž cílem byla aktualizace a osvěžení Vašich v oblasti podmínek reformy SZP EU a podpory z EAGF a EAFRD pro posilování konkurenceschopnosti zemědělství. Tato příručka semináře doplňuje a v písemné formě shrnuje přednesená témata. K příručce jsme vydali i dvě CD, první obsahuje příručku v elektronické podobě a další důležité informace pro naše zemědělce, druhé je věnováno oblasti inovací a nejnovějším trendům využívání špičkových technologií a výsledků výzkumu a vývoje v zemědělství.

Společná zemědělská politika byla jako první ze společných politik přijata v roce 1962 a od té doby prošla velmi složitým vývojem. K poslední významné reformě SZP došlo v roce 2003, kdy ministři zemědělství členských států EU schválili zásadní reformní opatření. Cílem nové podoby SZP bylo přimět farmáře k větší konkurenceschopnosti a orientaci na tržní produkci, ale zároveň jim zaručit jistou úroveň příjmů. Nová SZP také zdůraznila zemědělské programy dbající na ekologickou produkci, dobré zacházení se zvířaty a kvalitu výroby. O tom jak byla i další jednání složitá svědčí průběh jednání o finanční perspektivě (rozpočtu EU), která pod britským předsednictvím probíhala v druhé polovině roku 2005. Zásadní rozpor v názorech Velké Británie a Francie na další osud SZP nakonec summit, který se uskutečnil v prosinci 2005, vyřešil kompromisem s tím, že rozpočet na období 2007-2013 bude s ohledem na nutnou další reformu SZP přehodnocen v roce 2008. V současné době probíhá kontrola průběhu reformy SZP, příznačně nazvaná "lékařská prohlídka" (health check). "Cílem této prohlídky je prověřit funkčnost organismu. Má nastartovat debatu v jednotlivých členských státech a mezi všemi zainteresovanými, má také „vydlážit cestu“ pro reformu po roce 2013, ale ne detailně diskutovat její nástroje". Tak tento proces charakterizovala komisařka Mariann Fischer Boel.

Vývoj stanovisek jednotlivých členských států EU na strukturu unijního rozpočtu naznačují, že výdaje na SZP se budou v budoucích letech postupně snižovat. Navíc se v rámci SZP bude měnit i poměr finančních prostředků na pilíř I (zemědělství), ve prospěch pilíře II (rozvoj venkova).

O tom, že do zemědělství přijde z EU méně peněz již v roce 2009, svědčí i rozpočet na tento rok. Na rozdíl od současného období, kdy do zemědělství proudil z rozpočtu EU nevyšší podíl prostředků, v roce 2009 se tato situace poprvé změnila a největší část rozpočtu bude určena pro podporu hospodářského růstu (60,1 miliard EUR, t.j. 44,7 %) a pro SZP je určeno "jen" 57,5 miliard EUR což představuje 42,8 % z celkového unijního rozpočtu. Programové období 2007 - 2013 je pro Českou republiku velmi důležité, neboť naším zástupcům se podařilo pro toto období vyjednat z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro podporu Programu rozvoje venkova ČR podstatně vyšší částku než v uplynulém období.

To je důvod proč je nutné právě nyní soustředit pozornost na maximální využití těchto prostředků pro zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, péče o krajinu i rozvoj

venkova. Cílem našich seminářů i vydaných publikací a CD bylo seznámit Vás, aktivní účastníky našeho projektu, s hlavními principy reformy SZP a jejími dopady na další vývoj českého zemědělství a osvojení si základních znalostí a dovedností v oblasti využívání dotací. To je však teprve první krok, který nás přibližuje k evropským financím. Druhým krokem, je promyšlený podnikatelský projekt, který je zpracován v souladu s prioritami Programu rozvoje venkova a vyhovuje jeho opatřením a v návaznosti na něj zpracovaná žádost o podporu respektující vyhlášená Pravidla a doložená požadovanými přílohami. Třetím a nejdůležitějším krokem, který můžeme udělat až po schválení naší žádosti, je vlastní realizace schváleného projektu. Zde musíme mít stále na zřeteli, že pracujeme s veřejnými zdroji, jejichž čerpání musí být transparentní a v souladu se všemi platnými unijními a národními předpisy. Věnujte proto této fázi mimořádnou pozornost, kontrolujte pečlivě všechny fáze realizace a konzultujte s pracovníky Regionálního odboru SZIF v Ústí nad Labem, kteří Vám rádi pomohou a poradí. Vyvarujete se tak problémům a možným sankcím plynoucím z nedodržení podmínek stanovených Dohodou.

Přejeme Vám mnoho úspěchů ve Vašem zemědělském podnikání a úspěšný rozvoj Vašeho podniku směrem k maximální konkurenceschopnosti. Těšíme se, že se s Vámi setkáme na dalších vzdělávacích a jiných akcích, které pro Vás připravujeme.

Ing. František Loudát, CSc., předseda představenstva KAK ÚK
Ing. Emil Machálek, CSc – vedoucí autorského kolektivu

INFORMAČNÍ ZDROJE PRO ZÍSKÁNÍ DALŠÍCH INFORMACÍ V OBLASTI SZP A EAFRD

Stránky MZe ČR: <http://mze.cz>

Po otevření této stránky se Vám v horní části objeví vodorovná lišta na jejímž pravém konci klepněte na záložku: "**Podpora z EU, Národní dotace**". Otevře se Vám stránka na jejíž levém okraji v liště zvolíte téma svého zájmu:

- Národní dotace
- Přímé platby
- EAFRD - Program rozvoje venkova
- EAFRD - Leader
- Operační program Zemědělství
- HRDP
- Evropský rybářský fond (EFF)
- Energetické plodiny

Pro získání informací z oblasti přímých plateb, klepněte na záložku "**Přímé platby**". Po klepnutí na tento titul se Vám otevře nabídka informací o cross-compliance a odkaz na stránku SZIF pro tematiku plateb na plochu (viz níže).

V případě, že chcete získat informace o Programu rozvoje venkova klepněte na záložku "**EAFRD - Program rozvoje venkova**". Po otevření této stránky se Vám v levé liště objeví nabídka, ve které si zvolíte příslušný titul a najdete požadovanou informaci:

- Aktuality
- Programové dokumenty
- Pravidla a Nařízení vlády k opatřením PRV
- Kontakty pro žadatele
- Monitorovací výbor
- Schválené projekty
- Nejčastější dotazy
- Legislativa

Stránky Státního zemědělského intervenčního fondu: <http://www.szif.cz>

Po otevření stránky v horní vodorovné liště zvolte předmět svého zájmu a odklepněte:

a) Přímé platby/Platby na plochu

Otevře se Vám stránka, v jejíž levé části najdete aktuální zpravodajství, v pravé části získáte obecnou informaci k jednotné žádosti, kontaktech a můžete si zde stáhnout potřebné formuláře a dokumenty

b) Program rozvoje venkova

Po klepnutí na tuto záložku se v levé části objeví "**Zpravodajství**", kde získáte nejnovější správní informace z oblasti PRV, v pravé části získáte přístup k potřebným formulářům a dokumentům, specifické informace ke konkrétním osám získáte po poklepnutí na její název v horní části.

Řadu cenných informací, včetně možnosti prohlížení individuálních dat v registrech MZe (po předchozí registraci) získáte na **Portálu farmáře Ministertva zemědělství**: <https://farmar.mze.cz..>

Další cenné informace najdete na stránkách Ústavu zemědělských a potravinářských informací (ÚZPI): <http://www.uzpi.cz>. Klepnutím na záložky v levé části stránky se okamžitě dostanete k následujícím typům informací:

Tématické okruhy:

- Zemědělská a potravinářská knihovna
- Vzdělávání
- Poradenství
- Bezpečnost potravin
- Informační systémy

Odkazy na informační portály ÚZPI

- Agronavigátor
- Bezpečnost potravin
- Vzdělávání a poradenství
- Rozvoj venkova
 - Agroenvi
 - Ekologické zemědělství
 - Nitrátová směrnice
 - Infovenkov

Infopult slouží k bezplatnému poskytování stručných informací z oblasti zemědělství, potravinářství a souvisejících oborů. Dotazy referenčního charakteru (na dostupnost knih, rešerše atd.) a dotazy odborného charakteru (bezpečnost potravin atd.) zodpovídají odborní poradci a informační experti.

Na stránkách Evropské komise najdete portál Generálního ředitelství pro zemědělství na adrese: <http://ec.europa.eu/agriculture>. Na této stránce jsou publikovány aktuální informace z oblasti Společné zemědělské politiky a všechny s tím související dokumenty. Řada informací a dokumentů je již k dispozici i v češtině.

Odpověď na často kladené otázky týkající se společné zemědělské politiky (SZP) a evropského zemědělství najdete na adrese stránek Evropské komise: http://ec.europa.eu/agriculture/faq/index_cs.htm.

Více informací o Politice hospodářské a sociální soudržnosti a Strukturálních fondech Evropské unie získáte na portálu MMR na adrese: <http://www.strukturální-fondy.cz>. Souhrnné informace zaměřené na oblast zemědělství, rozvoje venkova, obnovitelných zdrojů energie, včetně upozornění na aktuální výzvy poskytuje informační portál <http://www.strukturalnifondy.info>.

Regionální odbor SZIF Ústí nad Labem
Masarykova 19/275, 403 40 Ústí nad Labem
Telefon: 475 651 152

Úřední hodiny

pondělí a středa od 8:00 do 12:00 hod. a od 13:00 do 16:00 hod.

Návštěvu mimo úřední hodiny je možno dohodnout na níže uvedených telefonních číslech.

Subjekt odpovědný za informační obsah:
Krajská agrární komora Ústeckého kraje
Dělnická 33, Most-Velebudice, PSČ 434 01

Řídící orgán Programu rozvoje venkova:
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, Praha 1, PSČ 117 05